UNIT – 1

నిర్మాణము:

1.0 : ఉపోద్ఘాతం

1.1 : అధ్యయన లక్ష్యాలు

1.2 : సాంఘిక శాస్త్రాలు, వికాసం, స్వభావం

1.2.1 : సాంఘిక శాస్త్రాల వికాశం

1.2.2 : సాంఘిక శాస్త్రాల భావం, సాంఘిక అధ్యయన భావంతో దానికి గల సంబంధం

1.2.3 : ఉన్నత ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్య ప్రణాళికలో సాంఘిక శాస్త్రాలు

1.3 : సాంఘిక శాస్త్రం: యుగారంభం

1.3.1 : పూర్వ ఆధునిక ప్రపంచంలో సాంఘిక శాస్రలు

1.3.2 : ఆధునిక, సమకాలీన ప్రపంచంలో సాంఘిక శాస్త్రం

1.3.3 : భారత దేశ దృక్పధంలో సాంఘిక శాస్త్రాలు – యుగారంభం

1.4 : సమాజ ప్రస్తుత పరిస్థితి

1.4.1 : ప్రస్తుత సామాజిక విలక్షణం, సవాళ్ళు

1.4.2 : ప్రత్యేకించబడిన సమాజంలో సాంఘిక శాస్త్రాల నిధి

1.5 : సాంఘిక శాస్త్రాల వివిధ అంశాలు

1.5.1 : సాంఘిక శాస్త్రాల కాలంలో చేసే పాఠ్యాంశాలు

1.5.2 : పాఠశాల స్థాయిలో సాంఘిక శాస్త్రాల బోధనా భాగాలు

1.6 : సాంఘిక శాస్త్రాల్లో బహుళ పాఠ్యాంశ పద్ధతి, సమన్వయ దృక్పధం

1.6.1 : సాంఘిక శాస్త్రాల్లో బహుళ పాఠ్యాంశ దృక్పధం

1.6.2 : సాంఘిక శాస్రాల్లో సమన్వయ దృక్పధం

1.7 : సంగ్రహ పరుద్దాం

1.8 : శబ్ద సంగ్రహం / సంకేతాక్షరాలు

1.9 : మీ పురోగతిని పరీక్షించు కోవడానికి కావలసిన జవాబులు

1.10 : చదవడానికి ఇవ్వబడిన సూచికలు, పుస్తకాలు

1.11 : యూనిట్ చివరి అభ్యాసం

1.0 ఉపోద్ఘాతం

స్త్రీ లేక పురుషులకు సాంఘిక – సాంస్కృతిక పరిసరాలతో గల సంబంధాన్ని అధ్యయనం చేసేదే సాంఘిక శాస్త్రం పద్దెనిమిదో శతాబ్దానికి ముందే సాంప్రదాయక అధ్యయన అంశంగా సాంఘిక శాస్త్రాలు పురుడు పోసుకున్నాయి. (ఉన్నత విద్య) విశ్వవిద్యాలయ విద్యాస్థాయిలో ఇది అధ్యయన అంశంగా ఇరవై శతాబ్దం నుండి సాంఘిక శాస్త్రం భారత దేశంతో పాటు బౌగోళికంగా అనేక దేశాల్లో పాఠశాల పాఠ్యప్రణాళికలో భాగంగా బోధిస్తున్నారు. మనం పాఠశాలకెళ్ళే దినాలను గుర్తు చేసుకుంటే, పాఠశాలల్లో సాంఘిక శాస్త్రం లేక సాంఘిక విద్యను పాఠ్యప్రణాళికలో ఒక భాగంగా చదివే వాళ్ళం. ఈ యూనిట్ లో మనం సాంఘిక శాస్త్ర స్వభావంతో పాటు సాంఘిక శాస్త్రం పరిమాణం, భావం, వివిధ కాలాల్లో సాంఘిక శాస్త్రం ప్రస్తుత సమాజం, సాంఘిక శాస్త్రాలలో వివిధ అంశాలు బహుళ పాఠ్యాంశ దృక్పధం, సమన్వయ దృక్పధం, మొదలైన విషయాలను తెలుసుకుంటాం. ఈ యూనిట్ లో సాంఘిక శాస్త్ర స్వభావాన్ని వ్యాసరూపంగాను, చేర్చేపరంగాను, తర్కించసం ద్వారా, అనుభవ పూర్వక ఉదాహరణల ద్వారాను, క్రమాద్యకంగాను, ప్రాజెక్టు ఆధారిత పనివిధానం ద్వారా నేర్చుకుంటారు.

(ఈ యూనిట్ లో చిత్రాలు (బొమ్మలు/పటాలు) తపన్ కుమార్ బసంతిమ (2006 కు చెందిన డాక్టరేట్ గ్రంధం నుండి తీసుకోబడ్డాయి)

1.1 అధ్యయన లక్ష్యాలు

ఈ అంకం చదివిన తర్వాత మీరు ఇవి చేయగలరు

* సామాజిక శాస్త్రాల వికాసాన్ని వర్ణించ గలరు.
* సామాజిక శాస్త్రాల భావనను, సాంఘిక శాస్త్రంతో దానికి గల సంబంధాన్ని నిర్వచించ గలరు.
* ఉన్నత ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యప్రణాళికలో సామాజిక శాస్త్రాల స్థానాన్ని చెప్పగలరు.

Notes

* ఆధునిక ప్రపంచానికి ముందు కాలంలోనూ, ప్రస్తుత ఆధునిక ప్రపంచంలోనూ, సామాజిక శాస్త్రాల ప్రస్తుత స్థానాన్ని వివరించ గలరు.
* విభిన్న కాలాల్లో సామాజిక శాస్త్రాల భారతీయ దృక్పథాల గురించి చర్చించ గలరు.
* ప్రస్తుత సమాజపు దృగ్విషయాలు, సవాళ్ళ దృష్ట్యా సామాజిక శాస్త్రాల స్థానం, వాటి పరిధిని హేతు బద్ధంగా చూడగలరు.
* సామాజిక శాస్త్ర కుటుంబంలోని విభిన్న అధ్యయన అంశాలను క్రోడీకరించగలరు.
* పాఠశాల స్థాయిలో సామాజిక శాస్త్రాల్లో బోధనాంశాలను గుర్తించగలరు.
* సామాజిక శాస్త్రాల్లో అంతర్విభాగ, ఏకీకరణ దృక్పథాలను వివరించ గలరు.

1.2 సామాజిక శాస్త్రాలు: వికాసం, భావన

సామాజిక శాస్త్రాలు మౌలికంగా మానవ సమాజాన్ని, మానవ సంబంధాన్ని అధ్యయనం చేసే ఒక విజ్ఞాన శాస్త్రం. సామాజిక శాస్త్రాలు మానవుల సామాజిక ప్రవర్తనని అధ్యయనం చేస్తాయి. మానవుల సామాజిక ప్రవర్తనలో విభిన్నమైన మౌలికాంశాలు ఇవి:

ఆర్థిక ప్రవర్తన, రాజకీయ ప్రవర్తన, సాంస్కృతిక ప్రవర్తన, సంప్రదాయం, ఆచారాలు, సామాజిక వ్యవస్థలు, మాట విశ్వాసాలు, నీతి సూత్రాలు, సమాజంలో అనుసరించే విలువలు, సామాజిక శాస్త్రాలు ఉన్నత విద్యలోనూ, విశ్వవిద్యాలయా లోనూ, పాఠశాల పాఠ్య ప్రణాళిక లోనూ ముఖ్యమైన భాగం. ఈ అన్ని స్థాయిల్లోనూ చరిత్ర, రాజకీయ శాస్త్ర, ఆర్థిక శాస్త్ర, మానవ శాస్త్రం లాంటి వివిధ సామాజిక శాస్త్రాలు స్వాత్రంత్రాంశ్యాలుగానో, ఐచ్ఛికాంశ్యాలుగానో బోధింప బడుతున్నాయి. పాఠశాల స్థాయిలోనూ అంతకన్న దిగువ స్థాయిలోనూ వివిధ సామాజిక శాస్త్రాలు అన్ని 'సాంఘిక శాస్త్రం' అనే ఒకే ఒక సంకీర్ణ బోధనాంశంగా విద్యార్థులకు బోధింపబడుతున్నాయి. ఇప్పుడు సామాజిక శాస్త్రాల వికాసం, భావనల గురించి చర్చిద్దాం.

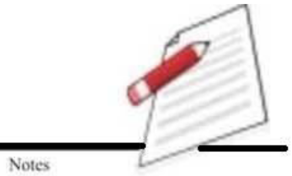

1.2.1 సామాజిక శాస్త్రాలు వికాసం

సామాజిక శాస్త్రాలు పద్ధెనిమిదో శతాబ్దిలో ఒక క్రమబద్ధమైన బోధనాంశంగా వికాసం చెంది, ఉన్నత విద్య పాఠ్యప్రణాళికలో భాగం కాగా, వివిధ సామాజిక శాస్త్రాల నుంచి విషయ గ్రహణం చేసిన సాంఘిక శాస్త్ర ఇరవయ్యే శతాబ్దిలో పాఠశాల స్థాయి. ప్రాథమిక స్థాయిల్లో పాఠ్య ప్రణాళికలో భాగంగా రూపు దిద్దుకుంది.

సామాజిక శాస్త్రాల వికాసం, ఎదుగుదల, ఆధునికీకరణం, పారిశ్రామికీకరణం, పునరుజ్జీవనం, పట్టణీకరణం, విజ్ఞాన శాస్త్రాభివృద్ధి లాంటి అనేక పరిణామాల ఉపోత్పత్తిగా భావించవచ్చు. పద్దెనిమితో శతాబ్దిలోనూ ఆ తర్వాత అంతకు ముందు మానవ జీవితాల్లో, జీవనంలో అదివరకెన్నడూ లేని మార్పులు జరిగాయి. పద్దెనిమిదో శతాబ్దిలో మొత్తం ప్రపంచంలో ఒక మౌలికమైన మార్పు వచ్చింది. ఇటలీ, ఇతర యూరోపియన్ దేశాల్లోని పునరుజ్జీవనం, 1789 లోని ఫ్రెంచ్ విప్లవం, 1767 నుచి మొదలైన పారిశ్రామిక విప్లవం, 1776 లోని అమెరికా స్వాతంత్ర్య సమరం, నూతన పెట్టుబడి దారీ విధానాల ఆవిర్భావం, సామాన్య (ప్రాకృతిక) శాస్త్రాల్లో జరిగిన అపారమైన అభివృద్ధి మొదలైన వన్నీ మానవ సమాజానికి సుఖాన్నీ, దుఃఖాల్నీ కూడా తెచ్చాయి. ఉదాహరణకు మంచి వైపున చూస్తే, వ్యాపారాభివృద్ధి, రవాణా, సమాచార వ్యవస్థల అభివృద్ధి, సదుపాయాల విస్తరణ, విద్య, ఆరోగ్య పరిస్థితుల మెరుగుదల, ఆర్థిక పరిస్థితుల అభివృద్ధి, లాంటివన్నీ జరిగాయి. ఇక చెడు వైపును చూస్తే, సామాజిక జీవనంలో సంక్లిష్టత పెరిగింది. రాజకీయ అనిశ్చితి ఏర్పడింది. సామాజిక అవ్యవస్థ, అశాంతి పెరిగాయి. బౌద్ధిక సంక్షోభం ఏర్పడింది. ప్రజల మధ్య అవాంఛనీయమైన పోటీ పెరిగింది. ఇలాంటి సమస్యలను, సవాళ్ళాను ఎదుర్కోవాటానికి సామాజిక శాస్త్రాలు ఆవిర్భవించి, విద్యావ్యవస్థలో భాగమయ్యాయి.

సామాజిక శాస్త్రాలు ఆధునిక సమాజపు స్వభావాన్ని, భవిష్యత్తుని అవగాహన చేసుకునే నిమిత్తం పద్దెనిమిదో శతాబ్దిలో ఆవిర్భవించాయి. (Ross, 1991, P-3) మాండెస్క్యూ రాసిన 'స్పిరిట్ ఆఫ్ ది లాస్' (Spirit of the Laws, 1748), ఆదమ్ స్మిత్

రచించిన 'వెల్త్ ఆఫ్ నేషన్స్' (Wealth of Nations, 1776), కండోర్సెట్ రాసిన outline of an Historical view of the progress of the Human Kind (1795), జె. జి. హెర్డర్ రాసిన 'Idea towards a Philosophy of History (1794-91) సామాజికీ శాస్త్రాలకు ఆదర్శప్రాయమైన రచనలు. ఆధునిక సమాజానికి, అంతకు ముందటి పురాతన, భూస్వామ్య వ్యవస్థకీ మధ్యనున్న అంతరాలను గమనించిన సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు ఆధునిక సమాజాన్ని భవిష్యత్తులోనికి నడిపే విధంగా సామాజిక శాస్త్రాల్ని దర్శించారు. నానాటికి పెరుగుతున్న పారిశ్రామికీ కరణం, ఆధునికీకరణం, విజ్ఞాన శాస్త్రాభివృద్ధి వల్ల ఎన్నో కొత్త సామాజిక సమస్యలు ఉత్పన్నమై, సామాజిక వ్యవస్థను బోధించి, దుర్బల పరిచాయి. ఒక వైపు పారిశ్రామికీకరణం, ఆధునికీకరణాల త్వరిత అభివృద్ధి వ్యాధులు, సామాజిక పరాయీకరణం, కార్మికులు దోపిడి గురికావటం లాంటి అనేకమైన సామాజిక సమస్యలను తీసుకురాగా, మరోవైపు ఆధునిక విజ్ఞాన శాస్త్రం క్రియ యుద్ధం, మానవజాతిని నిర్మూలించే పరమాణు శక్తి, ఎన్నో హానికరమైన రసాయనాలు, పరమాణు చర్య లాంటి వాటిని ఆవిష్కరించింది. ఇరవయ్యో శతాబ్దిలో జరిగిన రెండు ప్రపంచ యుద్ధాలు మానవజాతికి చెప్పలేనంత కష్టాన్ని, దుఃఖాన్ని తెచ్చిపెట్టాయి. ఈ మహా యుద్ధాలేకాక, ప్రపంచ మంతటా అనేక ప్రాంతాల్లో జరిగిన అనేక యుద్ధాలు మానవజాతికి కష్టనష్టాలను తెచ్చాయి. విజ్ఞాన శాస్త్రాన్ని, పట్టణీ కరణనూ, పారిశ్రామికీ కరణనూ దుర్వినియోగం చేయడం మానవ జాతికి ప్రమాదకరంగా పరిణమించింది. 1930 నుంచి 1940 దాకా ఏర్పడిన తీవ్రమైన ఆర్థిక మాంద్యం ప్రపంచ ప్రజల్లో అభద్రతాభావాన్ని, భయాన్ని, అనుమానాన్ని, అపనమ్మకాన్ని కలిగించింది. గడచిన వంద సంవత్సరాల్లో విజ్ఞాన, సాంకేతిక శాస్త్రాల్లో జరిగిన త్వరిత వృద్ధి చాలా సత్ఫలితాల్ని ఇచ్చినా, అనేకమైన సామాజిక సమస్యల్ని కూడా సృష్టించింది. సామాజిక శాస్త్రాలు విజ్ఞాన శాస్త్రపు దుష్ఫలితాల్ని ఆపి, అదుపులో ఉంచటానికీ, మానవ సమాజాన్ని ఉజ్వలమైన భవిష్యత్తు వైపు నడిపేందుకూ ఆవిర్భవించాయి. భౌతిక శాస్త్రాలు, జీవ శాస్త్రాలకన్నా సామాజిక శాస్త్రాలు ఏ విధంగానూ తక్కువకావని ఇటీవలికాలంలో తత్త్వవేత్తలు, రాజనీతి విశారదులు, శాస్త్రజ్ఞులు,రాజకీయ వేత్తలు, ఇతర మేధావులు

గ్రహించారు. పరమాణు శక్తుల్ని సంఘటితం చేయడం ద్వారా ఒక్క (పేలుడుతో) విస్ఫోటంతో ప్రపంచంలో మానవజాతి నంతటినీ నాశనం చెయ్య వచ్చని విజ్ఞాన శాస్త్రాలు నిరూపించాయి. ఇటువంటి శక్తులు మానవజాతిని నాశనం చేయకుండా నిరోధించడానికి సామాజిక శాస్త్రాల్ని అధ్యయనం చెయ్యాల్సిన అవసరం ఉంది.

సామాజిక శాస్త్రాలు ఆధునిక సమాజంలో ఎంతో ఉపయుక్తత ఉంది కాబట్టి అవి ఆధునిక విద్యా వ్యవస్థలో ఒక ముఖ్యమైన భాగం అయ్యాయి. పద్దెనిమిదో శాతాబ్ది నుంచి ప్రపంచ మంతటా ఉన్నత విద్యలో సామాజిక శాస్త్రాలు భాగం అయ్యాయి. ఆరోగ్యకరమైన, వాంఛనీయమైన సామాజిక, ప్రజాస్వామ్య పౌర లక్షణాల్ని వ్యక్తుల్లో పెంపొందించడంలో సామాజిక శాస్త్రాలు ప్రాముఖ్యాన్ని అందరూ గ్రహించడం వల్ల, ఇరవయ్యోశతాబ్ది నుంచి సామాజిక శాస్త్రాలు ప్రపంచంలో అనేక దేశాల్లో అదే పేరుతోనో, 'సాంఘిక శాస్త్రం' అనే పేరుతోనో పాఠశాల పాఠ్యప్రణాళికలో అంతర్భూతం అయ్యాయి. ఈ అంకంలో ముందు రాబోయే భాగాల్లో సామాజిక శాస్త్రాలు ఏవిధంగా పాఠశాల విద్యలోనూ, ఉన్నత విద్యలోనూ భాగం అయ్యాయో విపులంగా చదువుతారు.

1.2.2 సామాజిక శాస్త్రాల భావన – సాంఘిక శాస్త్ర భావనతో దాని సంబంధం

సిద్ధాంతరీత్యా, భావనాపరంగా సామాజిక శాస్త్రాలు, సాంఘిక శాస్త్రం అనేక విషయాల్లో ఒక దాని కొకటి సంబంధించినవే కాక, పరస్పరం భిన్నమైనవి కూడా. భావనాపరంగా ఈ రెండింటి మధ్య సంబంధాలను, వైరుధ్యాన్ని పరిశీలిద్దాం.

సామాజిక శాస్త్రాల భావన:

సామాజిక శాస్త్రాలు విశాలమైన సాంఘిక-సాంస్కృతిక వ్యవస్థలో మానవుడి వ్యవహారాలకు సమబంధించిన శాస్త్రం. ప్రాథమిక విద్య నుంచి ఉన్నత విద్య వరకూ సామాజిక శాస్త్రాలు ముఖ్యమైన భాగం. చరిత్ర, రాజకీయశాస్త్రం, మానవ శాస్త్రం, తత్త్వ శాస్త్రం, ఆర్థిక శాస్త్రం మొదలైన విభిన్న సామాజిక శాస్త్రాలు ఉన్నత విద్యా స్థాయిలో ప్రత్యేక మైన,

స్వతంత్రమైన బోధనాంశాలు. ఛార్లెస్ చియర్డ్, జేమ్స్ హై లు ఇచ్చిన కింది నిర్వచనాలు సామాజిక శాస్త్ర భావనని మరింత స్పష్ట పరుస్తాయి.

Notes

Charles Beard: Social Sciences are the body of knowledge and thought pertaining to human affairs as distinguished from sticks, stones, stars and physical objects.
(S. K. Kochhar, The Teaching of Social Studies, 1984 - First edition)

సామాజిక శాస్త్రాలు కర్రముక్కలు, రాళ్ళు, నక్షత్రాలు మొదలైన భౌతిక వస్తువులకన్నా భిన్నంగా గుర్తింపదగిన, మానవ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన విజ్ఞానం.

James High: Social sciences are those bodies of learning and study which recognize the simultaneous and mutual action of physical and non-physical stimuli which produce social reaction.
(Dr. Y. K. Singh, Teaching of Social Studies, 2008)

సామాజిక ప్రతి చర్యను కలిగించే భౌతికమైన, భౌతికం కాని ప్రేరణల ఏకకాలిక, పరస్పర చర్యలను గుర్తించే శాస్త్రజ్ఞానం సామాజిక శాస్త్రాలు.

ఈ క్రింది పేర్కొన్న అంశాలు సామాజిక శాస్త్రాలను వర్ణిస్తాయి.

1. **మానవుడి క్రియాశీలత పై ప్రత్యక్ష ప్రభావం:** విభిన్న సాంఘిక, సంస్కృతిక రంగాలలో మానవుడి క్రియాశీలత పై ప్రత్యక్ష ప్రభావాన్ని కలిగించేవి సామాజిక శాస్త్రాలు.

2. <u>**మానవ సమాజంపై ఉన్నత స్థాయి అధ్యయనం:**</u> సామాజిక శాస్త్రాలు మానవ సమాజానికి సంబంధించి ఉన్నత స్థాయి పరిశీలనలు. అందువల్ల వాటిని సాధారణంగా ఉన్నత విద్యా స్థాయిలో బోధిస్తారు.

Notes

3. <u>**మానవ సంబంధాల గురించి సత్యాన్వేషణ:**</u> సామాజిక శాస్త్రాలు మానవ సంబంధాల గురించి సత్యాన్వేషణ చేస్తాయి. ఈ సత్యాన్వేషణ చివరికి సామాజిక ప్రయోజనానికీ, విజ్ఞానాభివృద్ధికీ దోహద పడుతుంది.

సాంఘిక భావన:

సాంఘిక శాస్త్ర భావన ఇటీవలది. పాఠశాల విద్యా ప్రణాళికలో భాగంగా సాంఘిక శాస్త్రం ఆవిర్భవించి, వికాసం చెందింది. సాంఘిక శాస్త్రం యొక్క ప్రాచుర్యం అమెరికాలో 1916 నుంచి మొదలైంది. మన దేశంలో ఈ భావన ప్రారంభదశను 1937 లో గాంధీ మహాత్ముడు రచించిన Basic Education లో చూడవచ్చు.

సాంఘిక శాస్త్రం తన బోధనాంశాలను (లేక) విషయాలను చరిత్ర,భూగోళ శాస్త్రం, రాజకీయ శాస్త్రం, ఆర్థిక శాస్త్రం మొదలైన సామాజిక శాస్త్రాల నుంచి గ్రహించే ఒక ఏకైక, సంకీర్ణమైన బోధనా విషయం. సాంఘిక శాస్త్రం సామాజిక శాస్త్రాల నన్నింటినీ పరస్పరం సంబంధం లేని విధంగా కూర్చదు. మానవులు తాము జీవించే సమాజం, పరిస్థితులతో తమకు ఏర్పడే సంబంధాన్ని అర్థం చేసుకునేందుకు వీలుగా ఆయా సామాజిక శాస్త్రాలను ఏకీకృతం చేస్తుంది. ఆరోగ్యకరమైన సాంఘిక జీవనానికి సంబంధించిన సామర్థ్యాలను పెంపొందించటం సాంఘిక శాస్త్ర ప్రధాన లక్ష్యం. సమాజపు ఆచరణాత్మక కోణాలను సాంఘిక శాస్త్రం పరిశీలిస్తుంది.

ఇప్పుడు జేమ్స్ హై, జాన్ వి. మైకేల్ లు సాంఘిక శాస్త్రానికి ఇచ్చిన నిర్వచనాలను చూద్దాం.

James High: Most simply stated, the social studies are the school mirror of the scholarly findings of the social sciences. Such data, as social scientists may gather is integrated and simplified to appropriate levels of expression for children in all the grades (S. K. Kochhar, The Teaching of Social Studies, 1984 0 First Edition)

“సులభంగా చెప్పాలంటే, సామాజిక శాస్త్రాల్లో విద్వాంసుల పరిశోధనలకు సాంఘిక శాస్త్రం పాఠశాల స్థాయిలో అద్దం లాంటిది. సామాజిక శాస్త్రజ్ఞులు క్రోడీకరించే విషయాలన్నింటినీ అన్నీ స్థాయిల్లో పిల్లలకు వానికి సరిపోయే స్థాయిలో ఏకీకృతం చేసి, సరళీకృతంగా చెప్పేది సాంఘిక శాస్త్రం.

John V Michaal: The social Studies are concerned with man and his interaction with his social and physical environment; they deal with sum an relationships. The central function of the social studies is identical with the central purpose of education – development of democratic citizenship.(S. K. Kochhar, The Teaching of Social Studies, 1984 – First Edition)

మానవుడు తన బౌతిక, సామాజిక వాతావరణంతో (పరిస్థితులలో) చేసే ప్రతి స్పందనకు సంబంధించినది. సాంఘిక శాస్త్రం. ఈ శాస్త్రం మానవ సంబంధాలకు సంబంధించినది. ప్రజా స్వామ్య పౌరసత్వాన్ని పెంపొందిచటం అనే విద్య యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం ఏదైతే ఉందో, అదే సాంఘిక శాస్త్ర ప్రాథమిక లక్ష్యం కూడా.

ఈ క్రింది అంశాలు సాంఘిక శాస్త్ర స్వభావాన్ని తెలుపుతాయి.

1. సాంఘిక శాస్త్రం మానవుడికి తన సామాజిక – సాంస్కృతిక పరిసరాలతో గల సంబంధాన్ని పరిశీలిస్తుంది.

2. సాంఘిక శాస్త్రం సామాజిక శాస్త్రాలనుంచి విద్యార్థులలో ఆరోగ్య కరమైన సామాజిక, ప్రజాస్వామిక జీవనాన్ని పెంపొందించే లక్ష్యంతో ఒక బోధనా విషయంగా వికాసం చెందింది.

3. సాంఘిక శాస్త్రం భూత, భవిష్య ద్వార్తమానాల మధ్య సంబంధాన్ని నెలకొల్పుతుంది.

4. సాంఘిక శాస్త్రం మానవుడి గడిచిపోయిన చరిత్రకన్నా, వర్తమాన మానవ జీవితం, అందులోని సమస్యల గిరించి శ్రద్ధ తీసుకుంటుంది.

5. విద్యార్థులు తమ కుటుంబం, జాతి, రాష్ట్రం, దేశం, చిరవికి మానవ జాతి మొత్తంలో కూడిన తమ సామాజిక-సాంస్కృతిక పరిసరాలకు అనువుగా తమనుతాము సరిదిద్దుకునే శక్తిని ఇవ్వటం సాంఘిక శాస్త్ర లక్ష్యం.

6. సాంఘిక శాస్త్రం ఒక వాస్తవిక అధ్యయన విషయం. ఇది సమాజంలోని ఆచరణాత్మక విషయాలను పరిశీలిస్తుంది.

7. సాంఘిక శాస్త్రం ప్రస్తుతం పెరుగుతున్న, అభివృద్ధి చెందుతున్న దశలో ఉంది. ఇది తన పరిధిని ఇంకా విశాలం చేసుకునే ప్రయత్నంల్లో ఉంది.

8. ఆరోగ్యకరమైన సామాజిక జీవనానికి అవసరమైన సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించుకునేందుకు పాఠశాల స్థాయిలో ఇప్పుడు సాంఘిక శాస్త్రం ఒక మౌలికమైన విషయంగా గుర్తించబడింది.

సామాజిక శాస్త్రాలకు, సాంఘిక శాస్త్రానికి మధ్య క్రియాశీలకమైన సాదృశ్యాలు, భేదాలు:

సామాజిక శాస్త్రాలు, సాంఘిక శాస్త్రం రెండూ ఒకే నాణేనికి రెండు వైపుల్లాంటివి. ఈ రెండింటి మధ్య సాదృశ్యాలు, భేదాలూ రెండూ ఉన్నాయి. వాటిని పరిశీలిద్దాం.

1. సామాజిక శాస్త్రాలు, సాంఘిక శాస్త్రం రెండూ ఒకే జాతికి చెందిన రెండు పర్యవసానాలు.

2. ఈ రెండింటి మధ్య ఒకే విధమైన బోధనాంశాలు ఉంటాయి.

3. ఈ రెండింటి లోనూ స్త్రీ, పురుషులలో గల సంబంధం, వాళ్ళ పరిసరాలు – ఇవే కేంద్ర బిందువు.

4. ఈ రెండింటిలోనూ మానవ సంబంధాలే సాధారణాంశం.

5. ఇవి రెండూ కూడా మానవులు తమ ప్రాథమిక అవసరాలను నెరవేర్చుకోవడానికి ఏయే కార్యకలాపాలు నిర్వర్తిస్తారు, ఎలా తమ అభిప్రాయాలను, భావాలను వ్యక్తం చేస్తారు, జీవితానికి కావలసిన ప్రాథమిక అవసరాలను ఉత్పత్తి ఎలా చేస్తారు, ఎలా వాటిని వినియోగపరుస్తారు, మానవ వనరులను, ప్రకృతి వనరులను కాపాడటం లాంటి విషయాల మీద దృష్టి కేంద్రీకరిస్తాయి.

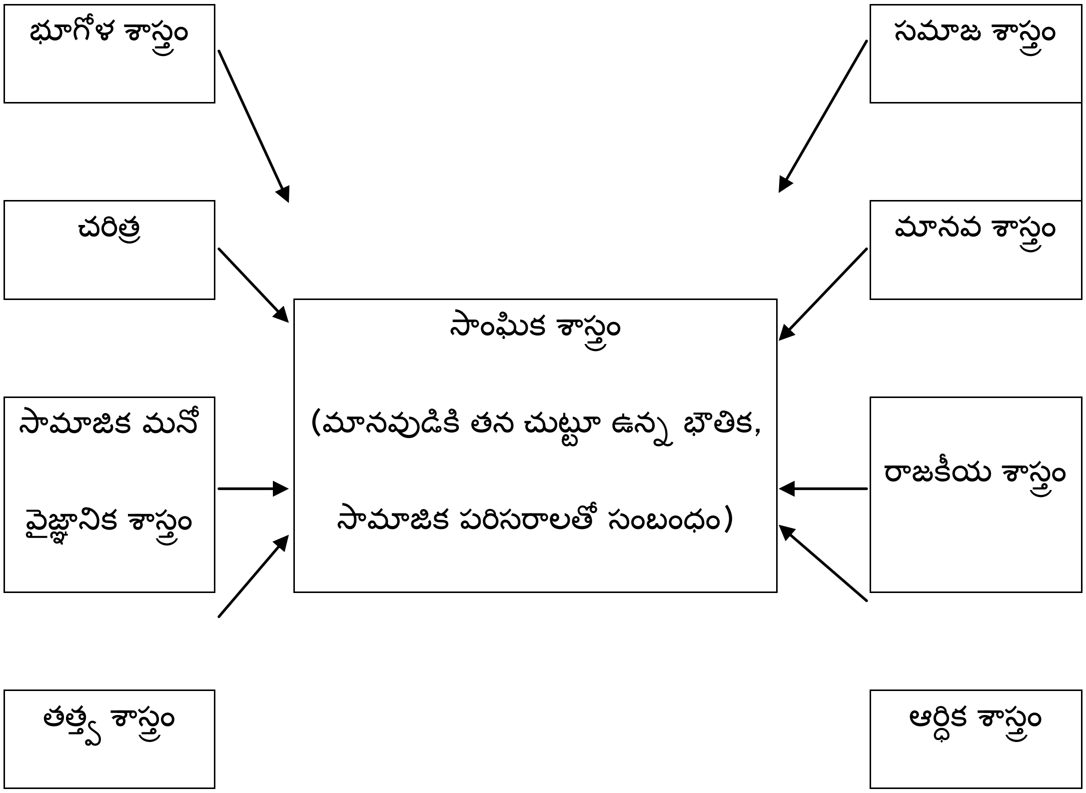

Fig. 1.1 సాంఘిక శాస్త్రానికి, సామాజిక శాస్త్రాలతో కల క్రియాశీలక సంబంధం

(జాన్ జారోలి మెక్ (John Jardimak) – Social Studies in Elementary Educations – The Mac Millan Company – 1959 – New Yark)

Notes

భేదాలు:

భేదక విషయం	సామాజిక శాస్త్రాలు	సాంఘిక శాస్త్రం
నిష్పాదనం	సాంఘిక శాస్త్రానికి సామాజికి శాస్త్రాలు మూలకందం	సామాజిక శాస్త్రాల నుంచి ఉద్భవించింది
దేనికి సంబంధించినది	మానవ వ్యవహారాల సిద్ధాంత భాగం	మానవ వ్యావహారాల ఆచరణ భాగం
దేనికి మిక్కిలి దగ్గర	సామాజిక ప్రయోజనాన్ని ఆశిస్తాయి	బోధన ప్రయోజనాన్ని ఆశిస్తాయి
పరిశీలనా పద్ధతి	యుక్తవయస్కుల పద్ధతి	బాలబాలికలకు యోగ్య మైనది
పరిశీలనా పద్ధతి	ఆదర్శ పూర్వక పద్ధతిని సూచిస్తాయి	ఆచరణీలు పద్ధతి ద్వారా అధ్యయన యోగ్యం
లక్ష్యం	విజ్ఞానార్జనకు దోహద పడటం, బౌద్ధిక వికాసానికి తోడ్పడటం	సమాజంలోని వాస్తవ సమస్యలకు పరిష్కారం కోసం జ్ఞానం ఆర్జించటం
దేనితో సమ్మేళనం	చరిత్ర సమాజ శాస్త్రం, మానవ శాస్త్రం లాంటి అనేక శాస్త్రాల సమ్మేళనం	సామాజిక శాస్త్రాల నుంచి అనేక విషయాలను గ్రహించి వాటిని 3 లేదా 4 భాగాలుగా విభజించి పాఠశాల స్థాయిలో నేర్పబడుతుంది
భేదక విషయం సమ్మేళన	ఇందులో సామాజిక శాస్త్రాలన్నీ స్వతంత్ర ప్రతి పత్తి కలిగి, విడి	ఇందులో సామాజిక శాస్త్రాలన్నే ఒక దానితో ఒకటి కలిసిపోయి, విడదీయరానిపై

స్వభావం	విడిగా గుర్తింప దగినవై ఉంటాయి	ఉంటాయి. అన్నింటి మిశ్రమం నుంచి ఒక పూర్తి మేళనం ఏర్పడుతుంది
పాఠకుడు అధ్యేత	చాలా తక్కువ మంది చదువుతారు. అధ్యయన సామర్ధ్యం, ఆసక్తి ఉన్నవారే చదువుతారు	దీనిలో పౌరసత్వ సన్నాహం ఉంటుంది కాబట్టి అందరూ చదువుతారు
అధ్యయన దశ	ఇవి మానవ సమాజాన్ని ఉన్నత స్థాయిలో అధ్యయనం చేస్తాయి. అంటే విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఉంటుంది	సాంఘిక శాస్త్రం సామాజిక శాస్త్రాలకు సరళీకరణ రూపం. పాఠశాల స్థాయిలో ఉంటుంది.
పరిధి	ప్రతి సామాజిక శాస్త్రానికి దాని పరిధి నిర్ధిష్టమై ఉంటుంది. ఉదాహరణకు, ఆర్ధిక శాస్త్రం ఆర్ధికాంశాలను మాత్రమే అధ్యయనం చేస్తుంది	మానవుడి సమస్త సాంఘిక జీవనాన్ని ఈ శాస్త్రం స్పృశిస్తుంది
పరిధి	వీటిలో అనేక శాస్త్రాలుండటం వల్ల వీటి పరిధి ఎక్కువ	ఈ శాస్త్రం సామాజిక శాస్త్రాల్లో భాగం. అందు వల్ల దీని పరిధి సంకుచితం
సంక్లిష్టత	సమాజంలోని దృగ్విషయాల పై ఈ శాస్త్రాలు సంక్లిష్టమైన అధ్యయనం చేస్తాయి.	ఈ శాస్త్రం పాఠశాల స్థాయిలో విద్యార్థులకు బోధింపటానికి వీలుగా సామాజిక శాస్త్రాలను సరళీకరణ చేసిన రూపం

1.2.3 ఉన్నత ప్రాథమిక విద్య పాఠ్యప్రణాళికలో సామాజిక శాస్త్రాలు:

ఇప్పుడు ప్రపంచంలో అనేక దేశాల్లో పాఠశాల స్థాయిలో సామాజిక శాస్త్రాలు బోధింప బడుతున్నాయి. మన దేశంలో వీటి పరిస్థితిని చూద్దాం.

మన ధేశంలో 1 నుంచి 5వ తరగతి దాకా విద్యార్థులకు సామాజిక శాస్త్రాలు పర్యావరణ లేదా పరిసర విజ్ఞానం లో భాగంగా బోధింపబడుతున్నాయి. అటుపైన 6 నుంచి 8వ తరగతి దాకా, 9 నుంచి 10వ తరగతి దాకా 'సాంఘిక శాస్త్రం' లేదా 'సాంఘిక విజ్ఞానం' అనే పేర్లతో ఒక మౌలిక, సంకీర్ణ బోధనా విషయంగా సామాజిక శాస్త్రాలు నేర్పబడుతున్నాయి. ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయిలోనూ, మాధ్యమిక స్థాయిలోనూ 3 లేక 4 (చరిత్ర, భూగోళ శాస్త్రం లాంటివి) సామాజిక శాస్త్రాలుగా, లేదా సాంఘిక శాస్త్రంగా భోధింపబడుతున్నాయి. వీటి వివరాలు ఈ అంకంలో తర్వాత భాగంలో (1.5.2) మీరు చూస్తారు. 11 నుచి 12వ తరగతి దాకా రాజకీయ శాస్త్రం, మానవ శాస్త్రం, ఆర్థిక శాస్త్రం, మనో వైజ్ఞానిక శాస్త్రం లాంటివి ఐచ్ఛికాంశాలుగా బోధింపబడుతున్నాయి.

ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయిలోనూ, మాధ్యమిక స్థాయిలోనూ, "సామాజిక శాస్త్రాలు", "సాంఘిక శాస్త్రం" పరస్పరం ఒకే అర్ధంలో వాడబడు తున్నాయి. ఉదాహరణకు, NCF (2005, P.53) వారు ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయి పాఠ్యప్రణాళికలో 'సాంఘిక శాస్త్రం' అని వాడారు. నేషనల్ ఫోకస్ గ్రూప్ వారి 'పొజిషన్ పేపర్' లో (2006, P.5) ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయి పాఠ్య ప్రణాళికలో 'సామాజిక శాస్త్రాలు' అని వాడారు. NCERT వారు ప్రచురించిన CDSE ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయి పాఠ్య ప్రణాళికలోని చరిత్ర, భూగోళ శాస్త్రం, సామాజిక రాజకీయ జీవితం పుస్తకాలతో 'సామాజిక శాస్త్రం' పదాన్ని వాడారు. ఏ పదాన్ని వాడినప్పటికీ, భోధిస్తున్న తరగతిని బట్టి (ఆ స్థాయిని బట్టి), సామాజిక శాస్త్రాలను బోధిస్తున్నప్పుడు వాటి ఫోకస్ (దృష్టి కేంద్రం) మారుతుంది. పాఠశాల స్థాయిలో సామాజిక శాస్త్రాల అభ్యసనంలో దృష్టిని కేంద్రీకరించే అంశాలు, అవే సామాజిక శాస్త్రాలను ఉన్నత విద్యలో అభ్యసించేటప్పుడు దృష్టిని కేంద్రీకరించే అంశాల కన్నా భిన్నంగా ఉంటాయి. ఉన్నత

ప్రాథమిక స్థాయిలోనూ, దాని కన్నా దిగువ తరగతుల్లోనూ సామాజిక శాస్త్రాభ్యాసన లక్ష్యాలు ఇలా ఉంటాయి.

1. విద్యార్థులకు తమ భౌగోళిక, సాంఘిక, సాంస్కృతిక వాతావరణంతో పరిచయం కలిగించటం.

2. విద్యార్థుల్లో సాంఘిక సామర్థ్యాన్ని, సాంఘిక నిబద్ధతని పెంచటం.

3. విద్యార్థుల్లో ప్రజాస్వామిక పౌర లక్షణాలను పెంపొందించటం.

4. విద్యార్థుల్లో దేశభక్తిని, అంతర్జాతీయ అవగాహనను పెంపొందించటం.

5. సాంఘిక – ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో విద్యార్థులు పాలు పంచుకునేలాగా చేయటం.

6. వర్తమానంలో ఉన్న, భావికాలంలో రాబోయే సామాజిక సమస్యలను, సవాళ్ళను ఎదుర్కొనేలాగా విద్యార్థులను తీర్చిదిద్దటం.

7. విద్యార్థుల్లో నైతిక విలువలను, భావోద్వేగాలను, ఈ దేశానికి చెందిన వాళ్ళమనే భావాన్ని పెంపొందించటం.

సామాజిక శాస్త్రాల బోధనపై ఏర్పాటైన నేషనల్ ఫోకస్ గ్రూప్ వారు ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయిలో సామాజిక శాస్త్రాలను బోధించటం పై చేసిన వ్యాఖ్యలు.

ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయిలో సామాజిక శాస్త్రాలను బోధించటంలో లక్ష్యాలు:

1. ఈ భూమి మానవ జాతికి, ఇతర జీవ జాతులకు నివాస స్థానం (ఉనికి) అనే అవగాహనను పెంపొందించటం.

2. విద్యార్థులు తమ ప్రాంతం, రాష్ట్రం, దేశం ప్రపంచంలో భాగం అనే అవగాహనతో వాటి గురించి అధ్యయనం చేయటం.

Notes

3. ప్రపంచంలో మిగిలిన ప్రాంతాల్లో జరుగుతున్న పరిణామాల నేపథ్యంలో భారతదేశపు గతాన్ని అధ్యయనం చేయటం.

4. దేశంలోని సాంఘిక, రాజకీయ వ్యవస్థలు, నిర్వహణ, వాటి గతిశక్తుల గురించి పరిచయం చెయ్యటం.

ఈ సందర్భంలో చరిత్ర , భూగోళ శాస్త్రం, రాజకీయ శాస్త్రం, ఆర్థిక శాస్త్రం లాంటి సామాజిక శాస్త్రాల నుంచి విషయాగ్రహణం చేసే సామాజిక శాస్త్రాలను ప్రవేశ పెట్టటం జరుగుతుంది. పిల్లలకు అదే సమయంలో ప్రస్తుత కాలపు అంశాలు, సమస్యలను పరిచయం చేయవచ్చు. పేదరికం, నిరక్ష్యరాస్యత, బాల కార్మిక వ్యవస్థ, వెట్టి చాకిరీ, సాంఘిక వర్గాలు, కులాలు, లింగ విచక్షణ, పరిసరాలు మొదలైన వాటి మీద ప్రాధాన్యం ఉంచాలి ప్రాంతం నుంచి ప్రపంచం దాకా పరిసరాలు, వనరులు, వివిధ దశల్లో వాటి అభివృద్ధి మొదలైన అంశాలకు సంబంధించి ఒక సరైన దృక్పథాన్ని ఏర్పరచు కోవటంలో భూగోళశాస్రం, ఆర్థిక శాస్త్రం రెండూ కలిసి కట్టుగా దోహదపడతాయి. అలాగే, చరిత్ర మన దేశంలోని బహుత్వాన్ని, వైవిధ్యాన్ని నేర్పుతుంది. విద్యార్థులకు ప్రాంతీయస్థాయి, రాష్ట్రం, కేంద్ర ప్రభుత్వాల ఏర్పాటు, వాటినిర్వహణ, వీటన్నింటిలో ప్రజల ప్రజాస్వామిక భాగస్వామ్యాన్ని గురించి పరిచయం చెయ్యాలి.

మీ పురోగతిని పరీక్షించుకోండి.

గమనిక: మీ సమాధానాన్ని కింద ఉన్న ఖాళీ స్థలంలో రాసి, ఈ అంకం చివరలో ఇచ్చిన సమాధానంతో పోల్చిచూసుక్కోండి.

ప్రశ్న: నేషనల్ ఫోకస్ గ్రూప్ వారి ప్రకారం ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయిలో సామాజిక శాస్త్రాలను బోధించటంలో లక్ష్యాలు ఏమిటి?

1.3 కాలగతిలో సామాజిక శాస్త్రాలు:

నిజానికి సామాజిక శాస్త్రాధ్యయానం కొత్తది కాదు. ప్రపంచంలో నాగరికత మొదలైనప్పటి నుంచే సామాజిక శాస్త్రాలు ఏదో ఒక విధంగా విద్యావ్యవస్థలో భాగం అయ్యాయి. కాలక్రమంలో సామాజిక శాస్త్రాలు ఎలా పురోగతి చెందాయో ఇప్పుడు చూద్దాం.

1.3.1 ఆధునిక కాలానికి ముందు సామాజిక శాస్త్రాలు:

ఆధునిక ప్రపంచం పద్ధెనిమిది, పందొమ్మిది శతాబ్దా లనుంచి మొదలైంది, కానీ ప్రాగాధునిక (Pre-modern) కాలం మానవ సమాజం ఏర్పడిన నాటి నుంచి 17, 18 శతాబ్దాలదాకా సాగిందనవచ్చు. ఈ ప్రాగాధునిక కాలంలో వేటాడేదశ, పశుపోషణ తో సంచారదశ, రాతియుగం, లోహయుగం, నదీలోయలో నివాసదశ, మధ్యయుగాలు గడిచాయి. మానవుడు ఈ ప్రపంచంలో అడుగు పెట్టి కుటుంబాన్ని, సమాజాన్ని ఏర్పరచు కొన్నప్పటి నుంచి సమాజాన్ని, సమాజ వ్యవస్థను అవగాహన చేసుకోవటం అతనికి అవసరమైంది. అందువల్ల సామాజిక శాస్త్రాలను చదవాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. అయితే ఆ రోజుల్లో సామాజిక శాస్త్రాధ్యలానం అవ్యవస్థీకృతంగా, ఒక క్రమంలో కాకుండా అధ్యయనం చేసేవారు. మానవ సమాజం కాలక్రమంలో సంక్లిష్టమై, సాంఘిక ఆవస్యకతలు, సవాళ్ళు ఎక్కువైన కొద్దీ. సామాజిక శాస్త్రాధ్యయనం మరింత అవసరమైంది.

ప్రాచీన, మధ్యయుగాల్లో సామాజిక శాస్రాల ప్రస్తావన ఆధునిక కాలంలో పోలిస్తే తక్కువ. అయినా సోక్రటీస్, ప్లేటో, అరిస్టాటిల్ లాంటి ప్రాచీన యుగతత్త్వ వేత్తలు సామాజిక శాస్త్రాలకు ఎంతో దోహదం చేశారు. సామాజిక శాస్త్రం విజ్ఞానంలో ప్లేటో రాసిన 'రిపబ్లిక్' , అరిస్టాటిల్ రసిన 'పాలిటెక్స్' ఎప్పటికీ గుర్తించుకో దగినవి. గ్రీకులు యుక్తవయాస్కులైన తర్వాత పౌరసత్వంలో చేర్చుకునే సమయంలో వారు చేసే ప్రమాణం (సివిక్ both) లో సామాజిక శాస్త్రాల సూచన కన్పిస్తుంది. "మేము ఏవిధమైన కపట ప్రవర్తనతో కానీ, పిరికితనంతో కానీ మానగరానికి ఏ నాటికీ అపఖ్యాతి వేసుకు రాబోము, కష్టాల్లో

ఉన్నమాతోటి వారిని ఎన్నటికీ చేయు విడువబోము. మేము ఒంటరిగానూ, సమూహంగానూ మానగరపు ఆదర్శాల గురించి, పవిత్రమైన విషయాల గురించి పోరాడుతాము. మేము మానగరపు చట్టాలను గౌరవిస్తాము, నాటికి బద్ధుపై ఉంటాము. వాటిని ఉల్లంఘించే, లేదా వాటి విలువను తగ్గించే ప్రయత్నం చేసేవారిలో మేము వాటిపట్ల గౌరవం పాదుకొల్పడానికి

ప్రయత్నం చేస్తాము. పౌరసత్వపు భావనల ప్రజాభిప్రాయాన్ని పెంచటానికి నిర్విరామంగా కృషి చేస్తాము. ఈ అన్ని విధులుగా మేము మాకు వారసత్వంగ వచ్చిన నగరాన్ని అంతకన్నా ఎక్కువ గొప్పదిగా, మంచిదిగా, అందమైనదిగా చేస్తాము". మధ్యయుగాల్లోనూ, ఆధునిక కాలానికి ముందుకాలంలోనూ మత విద్య, ఆర్థిక శాస్త్రం, వ్యాపార శాస్త్రం, రాజనీతి శాస్త్రం మొదలైన సామాజిక విషయాలను గ్రహించటానికి సామాజిక శాస్త్రాలు విద్యావ్యవస్థలో భాగమయ్యాయి.

1.3.2 ఆధునిక వర్తమాన ప్రపంచంలో సామాజిక శాస్త్రాలు:

ఆధునిక యుగంలో సామాజిక శాస్త్రాలను ఒక క్రమబద్ధ రీతిలో అధ్యయనం చేయటం ఎలా మొదలైందో ఇంతకు ముందు చూశాం. ఆధునిక కాలం, ఆధునిక సమాజ స్వభావం రెండూ సామాజిక శాస్త్రాధ్యయనాన్ని మరింత క్రమబద్ధం చేశాయి. ఆధునిక కాలంలో కొత్త కొత్త సామాజిక సమస్యలు ఉత్పన్నమయ్యే కొద్దీ, వాటిని పరిష్కరించటానికి కొత్త సామాజిక శాస్త్రాలు ఆవిర్భవించాయి అలాగే ఇంతకుముందు భాగాల్లో, సామాజిక శాస్త్రాలు విశ్వవిద్యాలయాల్లో పద్దెనిమిదో శతాబ్ది నుంచి, సాంఘిక శాస్త్రం పాఠశాలల్లో ఇరవయ్యో శతాబ్ది నుంచి భాగం అయ్యాయని మనం చూశాం. రెండు ప్రపంచ యుద్ధాల తర్వాత ప్రపంచంలో అనేక ప్రాంతాల్లో సామాజిక శాస్త్రాలకు ప్రాముఖ్యం పెరిగింది. ప్రపంచ యుద్ధాల తర్వాత UNESCO, UNICEF, UNDP, UNO లాంటి సంస్థలు ప్రపంచంలో మానవుల మధ్య ఆరోగ్యకరమైన సామాజిక జీవనాన్ని పెంపొందించటానికి పాటు పడ్డాయి. ఇది సామాజిక శాస్త్రాధ్యయానాన్ని మరింత నొక్కి చెప్తుంది. ఐక్యరాజ్యసమితి వారి

"మానవ హక్కుల విశ్వప్రకటన" (1948) లోని article 1 ఇలా చెప్తుంది. "మానవులందరూ పుట్టుకలో స్వేచ్ఛా జీవులు; వారి వారి హక్కుల్లోనూ, గౌరవంలోనూ వారంతా సామానులు. మానవులకు హేతుబద్ధత, అంతరాత్మ ఉన్నాయి; వారు ఒకరిలో ఒకరు సౌభ్రాతృత్వం లో మెలగాలి".

1996 నాటి Delores Commission మానవులు పరస్పరం కలిసి మెలిసి జీవించటాన్ని నేర్చుకోవాలని నొక్కి చెపుతుంది. పరస్పర వైరుధ్యం లేకుండా మానవులు కలిసి జీవించటం, ప్రపంచంలోని అనేక విభిన్నమైన సామాజిక, సాంస్కృతిక సమస్యలను పరిష్కరించుకోవటం లాంటి విలువలను పెంపొందించటానికి సామాజిక శాస్త్రాలు ప్రపంచమంతటా విద్యావ్యవస్థలో ముఖ్యమైన భాగం అయ్యాయి. ప్రపంచంలో అనేక చోట్ల జాతి-రాజ్యాలు (Nation States) ఏర్పడటం, వాటిలో ప్రజా స్వామిక, సంఘు స్వామ్య పాలన జరగటం వల్ల సామాజిక శాస్త్రాల అధ్యయనం మరింత ప్రాముఖ్యాన్ని సంతరించుకుంది. ఎందువల్లనంటే, ఇలాంటి దేశాల్లో పౌరులు ప్రజాస్వామిక, సంఘు స్వామ్య బద్ధులుగా ప్రవర్తించటానికి వీలుగా వారిని సామాజిక శాస్త్రాలు తీర్చి దిద్దుతాయి కాబట్టి.

1.3.3 సామాజిక శాస్త్రాలపై తరతరాలుగా భారతీయ ఆలోకనం:

తరతరాలుగా సామాజిక శాస్త్రాలు భారతీయ విద్యావ్యవస్థలో భాగం. ప్రాచీన కాలం నుంచి నైతికత, పారమార్థికత, సాంఘిక విలువలు, భారతీయ తత్త్వ శాస్త్రాలకు మార్గదర్శకాలు. వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, స్మృతులు, పురాణాలు, రామాయణ, మహాభారతాలు సాంఘిక విలువలను, ఆరోగ్యకరమైన సాంఘిక జీవనాన్ని బోధిస్తాయి. కౌటిల్యుడి 'అర్థ శాస్త్రం', విష్ణుశర్మ రాసిన 'పంచతంత్రం' సామాజిక శాస్త్ర సిద్ధాంతాలను, సూత్రాలను ప్రతిపాదిస్తాయి. మధ్య యుగాలకు, అంతకు ముందు కాలానికి చెందిన సాహిత్య సంప్రదాయాల్లో భాగమైన బౌద్ధవాఙ్మయం, జైన వాఙ్మయం, ఇస్లామిక్ వాఙ్మయం, భక్తి వాఙ్మయం ఏదో ఒక విధంగా సామాజిక, సాంస్కృతిక విలువలను, మన ఘన వారసత్వాన్ని గురించి చెపుతాయి. వీటనన్నింటిని దృష్టిలో ఉంచుకొని చూస్తే,

ప్రాచీనకాలంలోనూ, మధ్యయుగాల్లోనూ కూడా సామాజిక శాస్త్రాలు భారతీయ విద్యావ్యవస్థలో భాగమే అనవచ్చు కాని సామాజిక శాస్త్రాలు ఒక క్రమరీతిలో విశ్వవిద్యాలయాల్లో 18,19 శతద్బుల నుంచి, పాఠశాల వ్యవస్థలో గాంధీ మహాత్ముడి Basic Education వెలువడిన నాటినుంచి భాగమయ్యాయని చెప్పవచ్చు. మన విద్యావ్యవస్థ విధానాల్లోనూ ప్రణాళికల్లోనూ తరతరాలుగా సామాజిక శాస్త్రాలు ఎలాంటి స్థానం పొందాయో చూద్దాం.

మాధ్యమిక విద్యా కమిషన్ (1952 – 53) వ్యాఖ్యలు:

"భారతీయ విద్యలో సాంఘిక శాస్త్రం ఇటీవలిదే అనవచ్చు. సంప్రదాయ బద్ధంగా చరిత్ర, భూగోళం, ఆర్థిక శాస్త్రం, పౌరశాస్త్రం మొదలైన శాస్త్రాల అంశాలను సాంఘిక శాస్త్రం బోధిస్తుంది. విద్యార్థులను తమ కుటుంబం, తెగ లేక జాతి, రాష్ట్రం, దేశం వీటన్నింటితో కోడిన సామాజిక వాతావరణానికి అనువుగా తీర్చిదిద్దే విధంగా ఈ సాంఘిక శాస్త్రం ఒక సంపూర్ణమైన బోధనాంశంగా ఉండాలి. దీని వల్ల విద్యార్థులు తమ సమాజం ఏవిధంగా పరిణామా చెందిందో అర్థం చేసుకొని, తమచుట్టూ ఉన్న విభిన్న సామాజిక శక్తుల ఉద్యమాల మాత్రిక (Matrix) ను సరిగ్గా విశ్లేషించుకోగలగాలి".

విద్యా కమీషన్ (Education Commission 1964 – 66) వ్యాఖ్యలు:

"విద్యార్థులు తమచుట్టూ ఉన్న వాతావరణాన్ని (సామాజిక వాతావరణాన్ని) గురించిన అవగాహన, మానవ సంబంధాల గురించి అవగాహన, తమ వర్గం లేదా జాతి, రాష్ట్రం, దేశం, ప్రపంచానికి సంబంధించిన వ్యవహారాలన్నింటిలో వివేకవంతమైన భాగస్వామ్యానికి కావలసిన సరైన ధోరణి, విలువలు – వీటన్నింటినీ పెంపొందించుకొనే విధంగా తయారవటమే సాంఘిక శాస్త్ర బోధనా లక్ష్యం. మన దేశంలో మంచి పౌరులు తయారవటానికి, ఉద్వేగపూరితమైన ఏకీకరణ జరగటానికి సరైన, ప్రభావశీలమైన సాంఘిక శాస్త్రం చాలా అవసరం".

"పది సంవత్సరాల స్కూలు విద్యకు ప్రణాళిక; NCERT (1975) వారి ఆధార చట్రం (Framework)":

"మొదటి, రెండవ తరగతుల్లో వాతావరణ (పరిసర) విజ్ఞానంలో ప్రాకృతిక, సాంఘిక వాతావరణాలు రెండూ ఉంటాయి. ప్రాథమిక విద్యాస్థాయిలో సామాజిక శాస్త్రాలు అనేక పదం కన్నా, సాంఘిక శాస్త్రం అనేపదం వాడటం ఎక్కువ సబబుగా ఉంటుంది. ఎందుకంటే, సాంఘిక శాస్త్రం మరింత సంశ్లిష్టమైన, మరింత విశాలమైన బోధనా రంగం".

ప్రాథమిక మాధ్యమిక విద్యాస్థాయికి జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక (1988) "NPE (1986) వారు సూచించిన అన్ని మౌలిక అంశాలలో విద్యా బోధన జరగటానికి సామాజిక శాస్త్రాలు, బహుశా, చాలా శక్తి మంతమైన సాధనంగా పనికి వచ్చే ఏకైక విద్యాప్రణాలికాంశం".

NPE వారు సూచించిన మౌలికాంశాలు:

1. భారత స్వత్రంత్ర్యోద్యమ చరిత్ర.

2. రాజ్యాంగం పట్ల మన విధులు, బాధ్యతలు

3. భారతదేశపు సామాన్య సాంస్కృతిక వారసత్వం మొదలైన విలువలు.

4. సర్వ మానవ సమతావాదం, ప్రజాస్వామ్యం, లౌకికత్వం.

5. లింగ సమానత్వం.

6. వాతావరణ పరిరక్షణ.

7. చిన్నకుటుంబ ఆదర్శం.

జాతీయ విద్యాప్రణాళికా ఆధార చట్రం (Framework)- 2005, P.50.

"సామాజిక శాస్త్రాలు చరిత్ర, భూగోళం, రాజనీతి శాస్త్రం, అర్థ శాస్త్రం, సమాజ శాస్త్రం, మానవ శాస్త్రం మొదలైన వాటి నుంచి విస్తృతంగా బోధనాంశాలను గ్రహిస్తూ, సమాజంలోని

విభిన్నమైన అవసరాలను అన్నింటినీ తమలో ఇమాడ్చుకుంటాయి. న్యాయమైన, శాంతియుతమైన సమాజ నిర్మాణానికి అవసరమైన విజ్ఞాన భూమికకి సామాజిక శాస్త్ర ఆలోకనాలు (Perspectives), వాటి విజ్ఞానం అనివార్యమైన అవసరం. విద్యార్థికి పంచితమైన సామాజిక వాస్తవికటలను విమర్శనాత్మకంగా పరిశోధిస్తూ, ప్రశ్నిస్తూ, ఈ బోధనాంశాలు విద్యార్థుల జ్ఞానాన్ని పెంచాలి. విద్యార్థుల సొంత జీవితాను భావాలను దృష్టిలో ఉంచుకుంటూ, కొత్త కొత్త కోణాలనూ, సామాజికావసరాలనూ కూడా బోధనాంశాల పరిధిలో చేర్చే అవకాశాలు ఎక్కువే. సమాజాన్ని విమర్శనాత్మకంగా అవగాహన చేసుకో గలిగే విధంగా విద్యార్థులను తేర్చిదిద్దే విధంగా బోధనాంశాలను ఎన్నుకొని, వాటిని ఒక అర్థవంతమైన ప్రణాలికగా రూపు దిద్దటం ఎంతో కష్టమైన పని".

1.4 సమాజం యొక్క ప్రస్తుత పరిస్థితి

గతించిన సమాజం నుండి ప్రస్తుత సమాజం ఆవిర్భావించింది. ప్రస్తుత సమాజాన్ని ప్రజలు సాధారణంగా 'ఆధునిక' లేక 'అత్యాధునిక' సమాజం అని అంటారు. గతించిన సమాజంలో అరుదుగా కనిపించే రూపాలు, లక్షణాలు ప్రస్తుత సమాజంలో కూడా కలిగి ఉన్నవి. అవి ప్రాచీన, ఆధునిక, పూర్వ ఆధునిక సమాజాలు ప్రస్తుతం మనం సామాజపు లక్షణాలు సవాళ్ళు చర్చించవలని ఉంది. అంతేకాకుండా ప్రస్తుత సమాజ లక్షణాలు సవాళ్ళపై సమాజ శాస్త్ర పాత్రను కూడా చరించవలసి ఉంది.

1.4.1 ప్రస్తుత సమాజపు లక్షణాలు సవాళ్ళు

ప్రస్తుత సమాజం ఇరవై ఒకటో శతాబ్దానికి చెందినది ఇది అభివృద్ధి, మార్పులు, సందేహాలు, సంఘటనలు, సవాళ్ళు లాటి ఎన్నో స్వభావాలలో అనుభవ శీలమైంది.

ఈ కింద ఇచ్చిన కొన్ని అంశాలు ప్రస్తుత సమాజం యొక్క పద్దతిని, లక్షణాలను తెలియ జేస్తున్నాయి.

Notes

1) ప్రస్తుత సమాజం శాస్త్ర సాంకేతికతతో కూడిన సత్వర అభివృద్ధి ఆధారంగా వేగంగా ఎదుగుతున్న సమాజం.

2) ప్రస్తుత సమాజాన్ని వర్ణించడానికి (అవి, ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక, మత సంబంధం) క్లిష్టత, విషయ జాతీయత, వైవిధ్యం, వ్యత్యాసం లాంటి వివిధ జీవిత పరిధులను చర్చించ వలసి ఉంది.

3) నూతన సమాజపు క్రమంలో ఆధునికత, పారిశ్రామికీకరణం, నగరీకరణ, ప్రత్యేకీకరణం, యాంత్రికీకరణం, బౌగోళికరణ, ప్రవేటీకరణ, సరళీకరణ, ప్రణాళికత కూడిన అభివృద్ధి మొదలైనవి అన్నీ ప్రస్తుత సమాజపు ఆధార లక్షణాలు.

4) నూతన సమాజపు విలువలు అయిన ప్రజాస్వామ్యం, సామ్యవాదం, లౌకిక వాదం, స్వచ్ఛ, సమానత్వం సౌభ్రాత్యాత్వం, న్యాయం, సాంకేతిక స్వభావం వ్యక్తిగత హక్కులు, స్వాతంత్ర్యం, తర్కజ్ఞానం మొదలైనవి అన్ని ఆధునిక సమాజపు పద్ధతుల నుండి ఉద్భవించేవే.

5) విశాల పరిధి కలిగిన సాంఘిక చలన శక్తి, బహు సాంస్కృతీకరణ, సంస్కృతీ బహుత్వవాదం, బహుబాషావాదం, చెడు కలిగించే క్షీణ సాంఘిక వ్యవహారాలు అన్ని ఆధునిక సమాజంలో తాండవిస్తున్నాయి.

6) ప్రస్తుత సమాజం ఎన్నిరకాలయిన నూతన సమాజపు సమస్యలను సవాళ్ళను ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది.

అవి పేదరికం, నిరుద్యోగం, పెట్టుబడి దారీ ఆదా దోపిడి, పట్టణ, గ్రామ వ్యత్యాసాలు, మురికివాడల అభివృద్ధి, సాంఘిక పరాధినత, జనాభా సమస్య, క్రమరహిత కుటుంబం, సాంఘిక నేరాలు, నల్ల వ్యాపారం సాంఘిక నిరంకుశత్వం, ప్రాంతీయలదం అనిశ్చత కూడిన అభివృద్ధి, పర్యావరణాన్ని కష్ట పెట్టడం, ఎక్కువ సమాచారం, జ్ఞానం వెల్లువ వల్ల వచ్చే సమస్యలు మొదలైనవి.

1.4.2 ప్రత్యేకించబడిన సమాజంలో సాంఘిక శాస్త్రాల పరిధి

ప్రత్యేకింప బడిన సమాజం విషమ జాతీయత కలిగిన క్లిష్ట సమాజం. ఇది ఎన్నో సమస్యల్ని, సవాళ్ళను ఎదుర్కొంటుంది ప్రస్తుత సమాజం ప్రత్యేకించబడిన సమాజం ఇందులో ఎన్ను రకాలయిన సాంఘిక సమస్యలును దాటగలం. వర్తమాన ప్రస్తుత సమాజం ఎదుర్కొంటున్న కొన్ని సాంఘిక సమస్యల గురించి ఈ యూనిట్లోనే ముందు సెక్షన్ లో ఉదాహరించండం జరిగింది (సెక్షన్ 1.4.1). శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల ప్రభావం వల్ల ప్రస్తుత సమాజం అతివేగంగా మార్పులకు లోనవుతోంది. దీనితోపాటు అభివృద్ధి చెందు తున్న ప్రసార మాధ్యమాలు ఇంకా అనేక అంశాలు రోజు రోజుకు సమాజంలో వివిధ సమస్యలు ఉత్పన్నం అవ్వడానికి దోహదం చేస్తున్నాయి. నూతన సాంఘిక శాస్త్రాలు ఉద్భావిస్తూ విద్యావిధానంలో భాగమవ్వడం వల్ల ఈ కొత్త సాంఘిక సమస్యల గురించి చర్చించ వలసి ఉంది. సాంఘిక శాస్త్రాలకు సంబంధించిన అంశాలైన సోషల్ వర్క్, ప్రభుత్వాపాలనా శాస్త్రం నేరవిచారణ శాస్త్రం, మానసిక అధ్యయన శాస్త్రం జనాభా విజ్ఞాన శాస్త్రం మొదలైన శాస్త్రాలు పద్దెనిమిది, పందొమ్మిదో శతాబ్దంలో కొంచెం మనుగడ సాగిస్తున్నాయి. కాని గడచిన, ప్రస్తుత శతాబ్దాలలో ఈ అంశాలకు తగిన ప్రాధాన్యం లభించింది. ఎందుకంటే కొత్త సాంఘిక సమస్యలు ఈ అంశాలకు సంబంధించినవి కాబట్టి. ఉదాహరణకు పద్దెనిమిది, కనీసం పందొమ్మిదో శతాబ్దంలో జనాభాకు సంబంధించిన సమస్య అంతగా లేరు. కాని గత శతాబ్దం లేదా ప్రస్తుత శతాబ్దంలో జనాభా సమస్య సమాజంలో అతిపెద్ద సమస్యగా మారి సాంఘిక జీవనం మీద ఎక్కువ ప్రచారం చూపడం వల్ల జనాభా విజ్ఞాన శాస్త్రం విద్యా అంశాలలో ముఖ్యమైన అంశంగా మారిపోయింది. పూర్వ – ఆధునిక తొలి ఆధునిక సమాజంలోని మానవుని జీవితం అతి సామాన్యంగా ఉంది నేర ప్రవృత్తికి అంతంగా అవకాశం ఉండేది కాదు. కానీ ఆధునిక పారిశ్రామిక సమాజంలో నేర ప్రవృత్తి అనేవి మనిషి అన్ని కోణాల్లోనూ కనిపిస్తుంది. ఇటివంటి నేర ప్రవృత్తి లోపాలను గుర్తించడానికి సాంఘిక శాస్త్రాలకు సంబంధించిన అంశమైన నేర విచారణ శాస్త్రం విద్యా విధానంలో అతిముఖ్యమైన భాగంగా

మారిపోయింది. ఈ విధంగా అనేక సాంఘిక శాస్త్రాల అంశాలు ఉద్భావించి సమాజ సమస్యలను ఎదుర్కొడానికి దోహదం పడుతున్నాయి. అందువల్ల సాంఘిక శాస్త్రాల పరిధి విస్తృత మైందని చెప్పవచ్చు.

మీ పురోగతిని పరీక్షించు కోండి – 2 గమనిక: మీ జవాబును కింది ఇచ్చిన ఖాళీలలో రాయండి. ఆ జవాబును యూనిట్ ఆఖరులో ఇచ్చిన నమూనా జవాబుతో సరి చూచుకోండి.

ప్రశ్న: ఎందువల్ల కొత్త సాంఘిక శాస్త్రాలు రోజు రోజు కు ఉద్భవిస్తున్నాయి?

1.5 సాంఘిక శాస్త్రాలు వివిధ అంశాలు

సాంఘిక శాస్త్రాలు ప్రాధమికంగా విధలో ఒక భాగమే. అయినో సాంఘిక శాస్త్రాలు పుట్టి అతి తక్కువ కాలమే అయినా విద్యకు సంబంధించిన ఇతర అంశాలలో ముఖ్యమైన భాగంగా మనుగడ సాగిస్తుంది. ఇది సమయాన్ని, సందర్భాన్ని, సవాళ్లను కూడా ప్రభావితం చేస్తుంది. ఇది ఒక సాంఘిక లక్షణంగా ఉంది సాంఘిక శాస్త్ర విద్యలో భాగంగా మారిపోయింది సాంఘిక శాస్త్రం విద్యలో ఒక అంశంగా స్థాపించబడి, పాఠశాల స్థాయిలో విద్యా అంగాంగా ఎలా మారిందో ఇప్పుడు చర్చించ వలసి ఉంది.

1.5.1 సాంఘిక శాస్త్రాల కుటుంబంలో ఎంచబడిన అంశాలు

ప్రజ్ఞ అనేది ఒక ఏక కేంద్రక భావన దీనిని నీరుకారని గదిలో ఒక దానితో సంబంధం లేకుండా వివిధ అంశాలుగా విడగొట్టలేం. కాని ప్రజ్ఞను దానిలో ఉండే సరైన సంబాన్ని బట్టి, విశాల కేత్రంగా వర్గీకరించవచ్చు. విద్యకు సంబంధించిన విశాల క్షేత్ర పద్దతిని ఈ కింది పట్టిక ప్రకారం తయారు చేయవచ్చు.

ప్రజ్ఞకు సంబంధించిన విశాల క్షేత్ర పద్ధతి

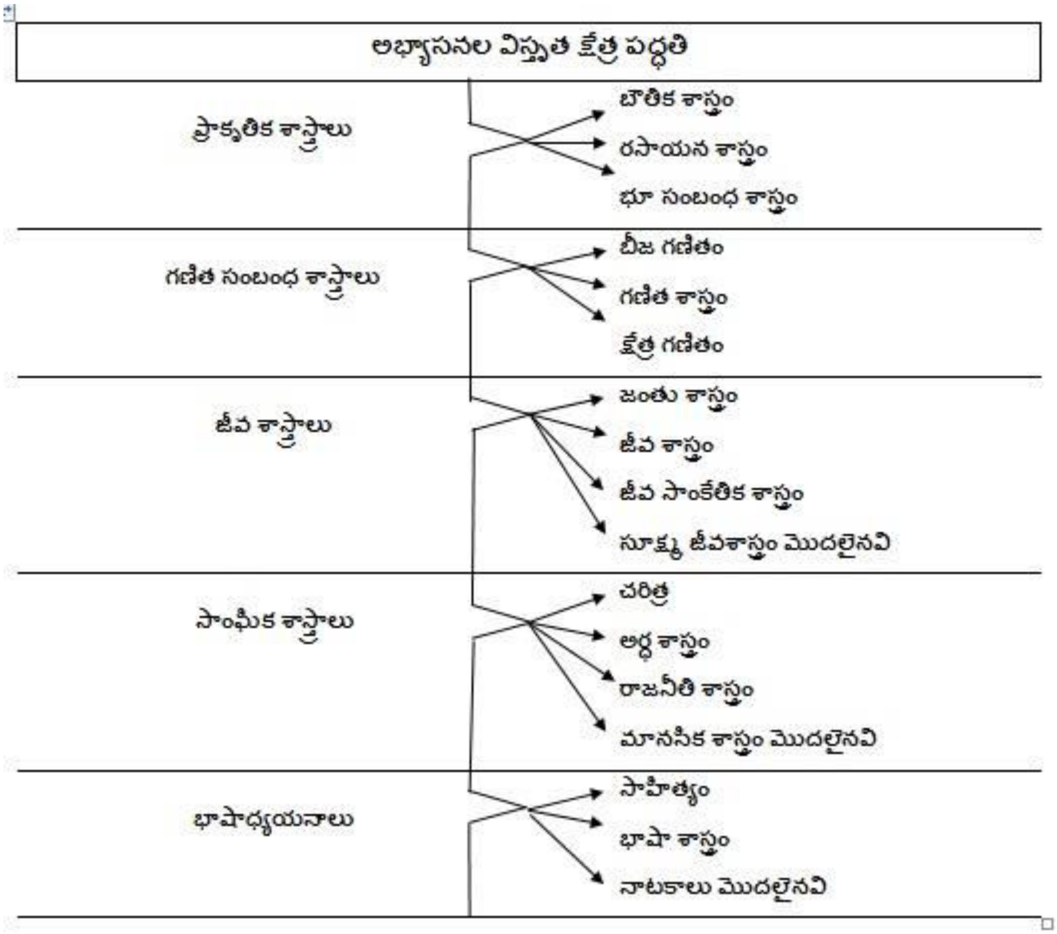

ప్రజ్ఞకు సంబంధించిన దానిని విద్యా క్షేత్రం అనవచ్చు. ఇది కొన్ని నియమ నిబంధనలుకు లోబడి ఉంటుంది. విద్యాక్షేత్రాన్ని చిత్రీకరించడానికి మూడు ప్రముఖ నియమాలు.

ఈ క్రింది మూడు అంశాలు ద్వారా ఇవ్వబడ్డాయి

1. ఈ రంగంలో ఒకే రకమైన పాఠ్యాంశాలు అనేకం ఉండాలి.

2. ఈ రంగంలో ఉన్న పాఠ్యాంశాలు భిన్నంగా ఉన్నా ప్రక్రియా పూర్వక సంబంధం కలిగి ఉండాలి.

Notes

3. ప్రక్రియ పూర్వక సంబంధం కలిగి వివిధ రంగాలు భిన్నత్వం కలిగి ఉండాలి లేక పాఠ్యాంశాల్లో భిన్నత్వం కలిగి ఉండాలి.

సాంఘిక శాస్త్రాలు విద్యలో భాగంగా పైన చెప్పిన మూడు నియమాలను సంపూర్తి చేస్తే దానిని దానిని విద్యాక్షేత్రం అంటారు. మొదటిగా సాంఘిక శాస్త్రాలు ఎక్కువ సంఖ్యలో వాయుక్తిక పాఠ్యాంశాలతో కలిసి ఉంది. అవి, చరిత్ర, భూగోళ శాస్త్రం, రాజనీతి శాస్త్రం, అర్ధ శాస్త్రం, న్యాయ శాస్త్రం మొదలైనవి. రెండోదిగా అన్ని సాంఘిక శాస్త్రాలకి క్రియాత్మక సంబంధంతోపాటు, భిన్నత్వం కలిగి ఉంటుంది. సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశం అన్నిటితో సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. కారణం మానవ సంబంధాలన్నింటికి సాంఘిక శాస్త్రం పెట్టింది పేరు. ఇంకా సాంఘిక శాస్త్రాలలో వాటి వాటి భిన్నత్వం ప్రత్యకంగా కనిపిస్తుంది. ఉదాహరణకి అర్ధశాస్త్రం సమాజంలోని ఆర్ధిక సంబంధాలను అధ్యయనం చేస్తుంది. రాజనీతి శాస్త్రం సమాజంలోని రాజకీయా సాంప్రదాయాలను అధ్యయనం చేస్తుంది. న్యాయ శాస్త్రం సమాజంలోని న్యాయ సంస్థల గురించి అధ్యయనం చేస్తుంది. ఈ విధంగా సాంఘిక సాంఘిక శాస్త్రాలు సమాజంలోని ఆయా అంశాల గురించి అధ్యయనం చేస్తుంది. మూడోదిగా సాంఘిక శాస్త్రాల క్షేత్రం లేక సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్యాంశం క్రియాత్మక సంబంధంతో ఇతర క్షేత్రాలు లేక ఇతర క్షేత్రాలకు చెందిన పాఠ్యాంశాలతో భిన్నత్వం కలిగి ఉంటుంది. వీటికి సంబంధించిన ఉదాహరణలు ఇవి అన్ని విద్యా క్షేత్రాలు జ్ఞానానికి చెందినవే, అంతేకాకుండా జ్ఞానం ప్రాధమిక అంశం ద్విగ్విషయం. అందువల్ల సాంఘిక శాస్త్రాలు క్షేత్రం లేక సాంఘిక శాస్త్రల క్షేత్ర పాఠ్యభాగం ఎన్నో విలక్షణాలను ప్రతిబింబిస్తుంది. ఇవి సాధారంగా ఇతర క్షేత్రాలకు లేక ఇతర క్షేత్రాలకు చెందిన పాఠ్యాంశాలకు చెంది ఉంటాయి. వీటికి సంబంధించిన లోతైన అంశాలను తదనంతో యూనిట్లలలో చర్చించవచ్చు. సాంఘిక శాస్త్రాల క్షేత్రం, వీటి పాఠ్యాంశాలు ఇతర క్షేత్రాలు, వాటి పాఠ్యాంశాలతో విభేధం కలిగి ఉంటాయి. ఎందుకంటే సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశం సాంఘిక సంబంధాల గురించి అధ్యయనం చేస్తే బౌతిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశాలు బౌతిక పదార్ధం అంశం గురించి అంటే విధ్యుత్తు, ఉష్ణం, కాంతి, రసాయణ పరీక్షలు మొదలైన క్రియల గురించి

అధ్యయనం చేస్తుంది. అదేవిధంగా జీవశాస్త్ర పాఠ్యాంశం జంతువులు, మొక్కలు జీవితం గురించి అధ్యాయనం చేస్తుంది. గణిత శాస్త్ర పాఠ్యాంశాలు సంఖ్యపద్ధతి, దీనికి సంబంధించిన అంశాల గురించి అధ్యయనం చేస్తుంది.

Notes

సాంఘిక శాస్త్రం కుటుంబంలో ఎన్నోరకాల పాఠ్యాంశాలు కలిసి ఉన్నాయి. అందులో రాజనీతి శాస్త్రం, అర్ధ శాస్త్రం, తర్కి శాస్త్రం మొదలైనవి కొన్ని మాత్రమే చాలా పురాతన మైనది. అంతే కాకుండా ఇంకా కొన్ని సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశాలైన మానవ హక్కులు, ప్రభుత్వ పాలనా శాస్త్రం, సామాజిక శాస్త్రం మొదలైనవి. అభివృద్ధి చెందుతున్న మానవ ధాలలో ఉన్నాయి. సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్యాంశాలు ఈ కింద విధంగా మూడు రకాలుగా/శాఖలుగా విభజింప వచ్చు.

శుద్ధ సాంఘిక శాస్త్రాలు: రాజనీతి శాస్త్రం, అర్ధ శాస్త్రం, చరిత్ర, దర్మ శాస్త్రం, న్యాయ శాస్త్రం, సమాజ శాస్త్రం, సమాజ శాస్త్రం, ప్రభుత్వ పాలనా శాస్త్రం, సామాజిక శాస్త్రం, మానవ హక్కులు, మానవ పరిణామ శాస్త్రం మొదలైనవి.

అర్ధ సాంఘిక శాస్త్రాలు: నీతి శాస్త్రం, విద్య, తర్కం, మానసిక శాస్త్రం, కళ మొదలైనవి.

సమాజం అంతర్భాగాంగా ఉన్న శాస్త్రాలు: భూగోళ శాస్త్రం, జీవ శాస్త్రం, వైద్య శాస్త్రం, భాషా శాస్త్రం, గ్రంధాలయ శాస్త్రం మొదలైనవి.

1.5.2 పాఠశాల స్థాయిలో సాంఘిక శాస్త్రం బోధనా భాగాలు

పాఠశాల స్థాయిలో సాంఘిక అధ్యయనం (సాంఘిక శాస్త్రాలు) పాఠ్య ప్రణాళికను అధిక సంఖ్యలో ఉన్న సాంఘిక శాస్త్రాల నుండి ఏ విధంగా ఎంపిక చేశామో గతంలో చర్చించడం జరిగింది. అటువంటి ఎంపిక చేసిన అంశాలను చరిత్ర, బౌగోళ శాస్త్రం వంటి పాఠ్యాంశాల నుండి తీసుకుంటాం. వీటిని సాంఘిక అధ్యయనం (సాంఘిక శాస్త్రం) కింద ఒకే పాఠ్యాంశంగా పాఠశాల విద్యార్థులకు బోధించాలి. ప్రస్తుతం సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్య ప్రణాళికలో

సి. బి. ఎస్. ఇ కి సంబందించి (ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి. ముద్రణలో) ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల స్థాయిలో మూడు పాఠ్యాంశాలు కలసి ఉంటాయి. అవి చరిత్ర, భూగోళ శాస్త్రం, సాంఘిక, రాజకీయ జీవితం (ఎస్. పి. ఎల్) ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో సాంఘిక శాస్త్రల పాఠ్యప్రణాళికను గురించి తర్వాత వచ్చే యూనిట్లలో ఇంకా చాలా అంశాలు నేర్చుకోగలరు. అదేవిధంగా ప్రస్తుతం సి. బి. ఎస్. ఇ కి చెందిన సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్యప్రాణాళికలో (ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి. ముద్రణలో) సెకండరీ పాఠశాల స్థాయిలో నాలుగు పాఠ్యాంశాలు కలసి ఉంటాయి. అవి చరిత్ర, భూగోళ శాస్త్రం, రాజనీతి శాస్త్రం, అర్ధ శాస్త్రం. ఉన్నత సెకండరీ ష్టాయిలో ప్రత్యేక పాఠ్యాంశాలుగా చరిత్ర, రాజనీతి శాస్త్రం, మానవ పరిణామ శాస్త్రం, సామాజిక శాస్త్రం మొదలైన సాంఘిక శాస్త్రాలను ఎక్కువ సంఖ్యలో బోధించడం జరుగుతుంది. ఉన్నత ప్రాథమిక, సెకండరీ పాఠశాల స్థాయిలో సాంఘిక శాస్త్ర అంశాలు/భాగాలు ఏవిధంగా బోధిస్తున్నారో 1.2 పటం ద్వారా తెలుసుకోవచ్చు.

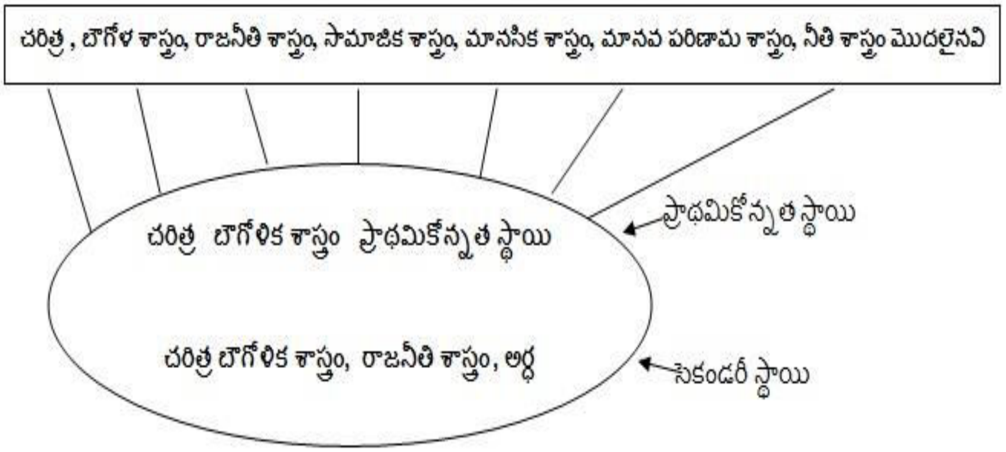

పటం: 1.2 ప్రాథమికోన్నత, సెకండరీ స్థాయిలో సాంఘిక శాస్త్రాలకు సంబంధించిన భాగాలు పాఠ్యాంశాలు

మీ పురోగతిని పరిక్షించు కోండి – 4

ప్రశ్న: క్షత్ర విద్యను గురించి మూడు దశలు, వారి స్వభావాలు రాయండి? సాంఘిక శాస్త్రాల క్షేత్రంలో సామాన్యంగా పరిశీలించ వలసిన ఐదు పాఠ్యాంశం పేర్లను రాయండి?

(గమనిక: కింద ఇచ్చిన స్థలంలో మీ జవాబు రాయండి. మీ జవాబును యూనిట్ చివర ఇచ్చిన నమూనా జవాబులతో పోల్చి సరిచూడండి)

1.6 సాంఘిక శాస్త్రాలల్లో బహుళ పాఠ్యాంశ పద్ధతి, సమన్వయ దృక్పదం

ఒక ప్రత్యేక దృక్పదంలో జ్ఞానాన్ని విభజించలేం. ఒకే ఒక పాఠ్యాంశం లేక ఇతర అధ్యయన క్షేత్రాలు నిక్కచ్చిగా స్వయం సమృద్ధి అయినవి లేక స్వతంత్ర మైనవి చెప్పలేం. ఈ యూనిట్ పూర్వ భాగంలో పాఠ్యాంశాల గురించి అదేవిధంగా విద్యా క్షేత్రం గురించిన క్రియాత్మక సంబంధం గురించి తెలుసుకున్నాం. సాంఘిక శాస్త్రాలు ఎప్పుడూ ఇతర పాఠ్యాంశాలతో క్రియాత్మక సంబంధం కలిగి ఉంటారు. అదేవిధంగా వివిధ సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్యాంశాలు లోలోనే క్రియాత్మక సంబంధం కలిగి ఉంటారు. అదేవిధంగా ఇతర విద్యాక్షేత్రంలో ఇతర పాఠ్యాంశాలలో సంబంధం కలిగి ఉంటాయి. ప్రస్తుతం సాంఘిక శాస్త్రాల్లో సమన్వయ దృక్పదం, బహుళ పాఠ్యాంశ పద్ధతిని గురించి చర్చిద్దాం.

1.6.1 సాంఘిక శాస్త్రాల్లో బహుళ పాఠ్యాంశ దృక్పదం

సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశాలాన్ని సాధారణంగా బహుళ పాఠ్యాంశాలుగా ఉంటాయి. సాంఘిక శాస్త్రాలలో ఉన్న పాఠ్యాంశాలు సాంఘిక శాస్త్రాల ఇతర రంగాల పాఠ్యాంశాలతో సమబంధం కలిగి ఉంటుంది. అదే విధంగా ఇతర పాఠ్యాంశాలైన భౌతిక శాస్త్రాలు, బాషాధ్యయానం, జీవ శాస్త్రాలతో కూడా సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. ఈ సంబంధాన్ని నిర్ధారించడానికి ఈ ఉదాహరణ చూద్దాం.

Notes

సాంఘిక శాస్త్రాలలో ఒక పాఠ్యాంశమైన చరిత్రను చూస్తే చరిత్ర ఒక పాఠ్యాంశంగా బహుళ పాఠ్యాంశాలకు చెందింది ఎందు కంటే మనం చరిత్రను చదువుతున్నప్పుడు దీనికి సంబంధించిన ఆర్థిక చరిత్ర, రాజకీయ చరిత్ర, మానసిక శాస్త్రా చరిత్ర, సాంఘిక చరిత్ర మత చరిత్ర మొదలైన సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశాలను అధ్యయనం చేస్తాం. అదేవిధంగా అనేకమైన సాంఘిక శాస్త్రీతర పాఠ్యాంశాలయిన బౌతిక శాస్త్రం, చరిత్ర, వృక్షశాస్త్ర చరిత్ర , జీవశాస్త్ర చరిత్ర గణిత శాస్త్ర చరిత్ర వివిధ బహుళ చరిత్ర మొదలైన అంశాలను చరిత్రలో భాగంగా అధ్యయనం చేస్తాం. అదేవిధంగా సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశంగా సామాజిక శాస్త్రాన్ని గమనించి నట్లయితే దీనిని అర్థశాస్త్రం, విద్య, రాజనీతి శాస్త్రం, సాంకేతిక అభివృద్ధి, భాష సాహిత్యం అంశాలు లేకుండా అధ్యయనం చేయలేం. చరిత్ర సామాజిక శాస్త్రాల లాగానే ప్రతి సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశం కూడా బహుళ పాఠ్యాంశంగా, ఇతర పాఠ్యాంశంతో అంతర్గిత సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. ఇందులో సంబంధిత అధ్యయానం (ఉదా: సాంఘిక శాస్త్ర రంగం అదేవిధంగా పాఠ్యాంశంలో ఇతర అంశాలు (ఉదా: బౌతిక శాస్త్రాలు, లెక్కలు, జీవశాస్త్రం మొదలైనవి కానీ సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశం సంబంధిత పాఠ్యాంశాలకు చెందిన ఇతర పాఠ్యాంశాలతో ఎక్కువ సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. ఏది ఏమైనా ఇతర రంగాల పాఠ్యాంశాలతో పోలిస్తే వాటితో తక్కువ సంబంధం కలిగి ఉంటుందని చప్పవచ్చు పటం 1.3 ద్వారా సాంఘిక శాస్త్రం అంతర్గతంగా న్యాయ, ఇతర శాస్తలలో ఎలా సంబంధం కలిగి ఉంటుందో చూడచ్చు.

ఈ పటం అడవి ఏ విధంగా చట్టానికి సంబందం కలిగి ఉందో తెలియ జేస్తుంది

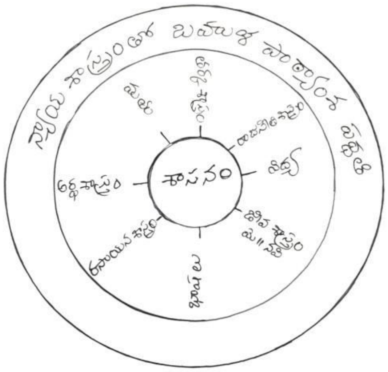

పటం: 1:3 సాంఘిక శాస్త్రం అంతర్గతంగా న్యాయ ఇతర శాస్త్రాలతో ఉన్న సంబంధం

1.6.2 సాంఘిక శాస్త్రాల్లో సమన్వయ దృక్పదం

Notes

జ్ఞానాన్ని వివిధ విభాగాలుగా విభజించడం అసాధ్యం. దీనికి బదులుగా అభ్యాస కాలానికి జ్ఞానానికి సంబంధించిన అంశాలను ఒకే వైఖరిగా బోధించవచ్చు. అందువల్ల పాఠశాల స్థాయిలు సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్య ప్రణాళికను ఒకే పద్దతి ద్వారా బోధించవచ్చు. ఒక ఉదాహరణ ద్వారా సాంఘిక శాస్త్రం సమన్వయ దృక్పధం కలిగి, బహుళ పాఠ్యాంశ పద్ధతి కలిగి ఉందో తెలుసుకోవచ్చు. పాఠశాల స్థాయి పాఠ్యాప్రణాళికలకు సంబంధించి సాంఘిక శాస్త్రాలలో ఆహారం, వస్త్రం, గూడు, రవాణా, సమాచార వ్యవస్థ మొదలైనవన్నీ నేర్చుకోవలసిన సామాన్య అంశాలు. ఆహారం గురించి చూచినట్టయితే ఆహారం ఇతర అనేక రంగాలకు సమసబంధం కలిగి ఉంటుంది. ఉత్పత్తి మార్కెట్టు, వినిమయం మొదలైన ఆహారానికి సంబంధించిన అంశాలు అర్ధ శాస్త్రానికి చెందుతాయి. ఆహారశైలి, ఆహారపు అలవాట్లు, కుటుంబం, సమాజంలోని మనస్పర్ధలకు ఆహారం మొదలైన అంశాలు కారణం అవ్వడం సామాజిక శాస్త్రం అధ్యయనం చేస్తుంది. ఆహారాన్ని సమాన పంపకం చేయడం, బడ్జెక్ట్, ధరలు పెరగడం, తగ్గడం మొదలైన ఆహారానికి సంబంధించిన అంశాలు రాజనీతి శాస్త్రానికి చెందుతాయి. వివిధ కాలాల్లో దొరికే ఆహారం, వివిధ కాలాలో అందుబాటులో ఉన్న వివిధ రకాల ఆహారం మెదలైన అంశాలు గురించి చరిత్ర తెలియ జేస్తుంది వివిధ రుచుల్లో ఆహారాన్ని వండడం, ఆహారానికి సంబంధించి సమతుల్య నిర్వహణ అంశాలు గృహ శాస్త్రానికి చెందుతాయి. ఆహారానికి చెందిన నాన్యత, విభజన, భాగాలు అన్ని గణక శాస్త్రానికి చెందుతాయి. విటమన్లలో రకాలు, సమతుల్య ఆహార అందుబాటు, ఆహారంలో ఉండే పోషక విలువలను బట్టి ఆహారాన్ని విభజించడం మొదలైన వన్నీ జీవ శాస్త్రాలకు చెందుతాయి. ఆహార శుచి, శుభ్రత, సమతుల్య ఆహారం మొదలైన ఆహార సంబంధం అంశాలన్ని ఆరోగ్య పారిశుధ్య శాస్త్రానికి చెందుతాయి ఆహారాన్ని తయారు చేయడానికి కావలసిన ఎక్కువ ఉష్ణాన్ని రూపొందించే విధ్యుత్ పరికరాలు, ఆహార తయారీకి ఉపయోగించే మైక్రోవోవెన్లు ఆహారాన్ని శీతలీకరించే పరికరాలను సంబంధించి బౌతిక శాస్త్రం అధ్యయనం చేస్తుంది.

ఆహార పదార్థాల రసాయన బందనాలు, రసాయనాల ద్వారా ఆహారాన్ని నిల్వ చేయడం మొదలైన అంశాలు రసాయన శాస్త్రానికి చెందుతాయి. వివిధ రకాలయిన ఆహార ఉత్పత్తికి అవసరమయ్యే వివిధ రకాల మృత్తికలు, అవసరం, వివిధ రకాల ఆహార పంటలకు వాతావరణ సమాకొలత మొదలైన అంశాలు భూగోళ శాస్త్రానికి చెందుతాయి. పద్యాలు, కథలు, శబ్దానిర్మాణం నేర్చుకోవడం వ్యాసాలు, మొదలైన ఆహార సంబంధ అంశాలు భాషా సాహిత్యాలు చెందుతాయి. ఈ విధంగా ఆహారం అనే అంశాన్ని తీసుకొంటే అనేక ఇతర అంశాలకు, పాఠ్యాంశాలకు చెంది ఉంటుంది. అదేవిధంగా ఆహారం అనే అంశం సాంఘిక శాస్త్రాలలో ఇతర అంశాలలగానే వివిధ రాష్ట్రాలలోని ఇతర పాఠ్యాంశాలతో కలసి చదవవచ్చు, నేర్చుకోవచ్చు, ఇంకా అనేక రకాలుగా వినియోగించుకోవచ్చు, సాంఘిక శాస్త్రాల అధ్యయనం, జ్ఞాన సమన్వయంను కొన్ని ప్రక్రియల ద్వారా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

ఈ ప్రక్రియ ఉన్నత ప్రాథమిక పాఠశాల స్థాయిలో సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్యప్రణాళికకు సంబంధించి జ్ఞాన సమన్వయానికి చేయవలసిన తరగతి గాడి ఆధారిక కార్యక్రమం. ఈ ప్రక్రియలో భూగోళ శాస్త్రం నుండి అడవులు అంశాన్ని తీసుకున్నాం. ఇది 6వ తరగతి స్థాయికి చెందిన సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యప్రణాళికలో భాగాంగా అభ్యాసకులు జ్ఞాన సమన్వయం ద్వారా బహుళ పాఠ్యాంశాలను ఎలా నేర్చుకోవాలో తెలుసుకోవచ్చు. ప్రక్రియదారంగా నేర్చుకోవలసిన ప్రక్రియ వివరాలు, ప్రక్రియాత్మక పద్ధతి, వివరాలు కింద ఇవ్వబడ్డాయి.

ఎ) ప్రక్రియ వివరాలు

తరగతి	: 6వ తరగతి స్థాయి
నేర్చుకోవలసిన పాఠ్యాంశం	: సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్య ప్రణాళిక
నేర్చుకోవలసిన పాఠ్యాంశం	: సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్య పాఠ్యప్రణాళిక
నేర్చుకొనే భాగం	: సాంఘిక శాస్త్రానికి చెందిన భూగోళ శాస్త్ర పాఠ్యప్రణాళిక

నేర్చుకోవలసిన అంశం : అడవి

నేర్చుకోవలసిన విషయం : అడవి కు సంబంధించిన జ్ఞాన సమన్వయాన్ని తెలపడం

అవసరమైన వస్తువులు : అడవికి చెందిన చిత్రం

నేర్చుకొనే పద్ధతి : చిత్రం చూపించడం ద్వారా

నేర్చుకొనే క్రమం : సొంతంగా

బి) ప్రక్రియ పద్ధతి : ఈ ప్రక్రియలో ఉపాధ్యాయుడు అభ్యాసకులకు 'అడవి' సంబంధించిన విషయాలు

తెలుపుతూ జ్ఞాన సమన్వయా పద్ధతి ద్వారా నేర్చుకోవడానికి సహాయం చెయ్యావి.

అభ్యాసకులకు మనవి. 'అడవి' గురించి కింద రెండు చిత్రాలు (పటంలో ఉండే బొమ్మ) ఇవ్వబడ్డాయి. రెండు చేత్రాలలో మొదటిది న్యాయ శాస్త్రానికి సంబంధించిన పాఠ్యాంశం. రెండోది జీవ శాస్త్రాలకు సంబంధించిన పాఠ్యాంశంకు సంబంధించింది. ఇందులో మొదటిది న్యాయ శాస్త్రానికి ఏ విధంగా సంబంధం కలిగి ఉంది. రెండోది జీవ శాస్త్రాలకు ఎలా సంబంధం కలిగి ఉందో నిర్ణయిద్దాం.

చిత్రం -1

'అడవి' భావనను ఈ చిత్రం

తెలియ జేస్తుంది అంతే

కాకుండా అది న్యాయ శాస్త్రంతో

సంబంధాన్ని కూడా తెలియ జేస్తుంది.

ఈ చిత్రం పాఠ్యాంశానికి ఏ విధంగా సంబంధం కలిగి ఉంది?

అనేక విషయాలలో అడవులను నరకివేయడం నిషేదించారు. ఒక వ్యక్తి అడవిని నరికివేస్తే న్యాయస్థానం దీనిని శిక్షిస్తుంది. చిత్రాన్ని చూస్తే అడవిని నరికినందువల్ల ఒక వ్యక్తి ఏ విధంగా శిక్షించబడి జైలు కెళ్ళాడో అర్థమౌతుంది. ఈ న్యాయ శాస్త్ర పాఠ్యభాగంలో శిక్ష గురించి నేర్చుకోవడం జరిగింది. అందువల్ల ఈ చిత్రం న్యాయ శాస్త్ర పాఠ్యాంశాన్ని తెలియజేస్తుంది. అడవులను నరికితే, జైలుపాలవుతారు.

చిత్రం -2

'అడవి' భావనను ఈ చిత్రం తెలియ జేస్తుంది

ఈ చిత్రం 'జీవశాస్త్రాల' పాఠ్మాంశానికి ఏ విధంగా సంబంధం కలిగి ఉంది?

గాలి, నీరు జీవించడానికి ప్రాథమిక ఆధారాలు. అదేవిధంగా గాలి, నీరు, అడవికూడా జీవించడానికి తప్పకుండా అవసరం. ఎందుకంటే అడవి నుండి ఆక్సిజన్ అందుతుంది. ఇది జీవించడానికి అత్యంత అవసరమైన వస్తువు. చిత్రాన్ని చూస్తే వృక్షాలు (ఆకలి) ఏ విధంగా ఆక్సిజన్ ను ప్రజలు శ్వాసించడానికి ఉపయోగ పడుతుందో అర్థమవుతుంది. పాఠ్యాంశంలో

జీవం గురించి అభ్యసించడం ద్వారా జీవ శాస్త్రాన్ని చదవవలసి ఉంటుంది. అందువల్ల ఈ చిత్రం జీవశాస్త్రం పాఠ్యాంశానికి సంబంధించింది.

Notes

ఆడవే జీవితం/గాలి జీవితం/నీరు జీవితం

పైన వివరించిన రెండు చిత్రాల లాగే అనేకమైన చిత్రాలను తయారు చేసి అనేవి భావనను నేర్చుకోవచ్చు. తద్వారా వివిధ రంగాలకు చెందిన పాఠ్యాంశాలకు సంబంధించిన విద్యను క్రియాత్మక పద్ధతి ద్వారా నేర్చుకోవచ్చును.

సి) క్రియాత్మక ఆధార నియుక్త అధ్యయనం : అభ్యాసకుల కోసం కింద అనేక రసాయిన నియుక్త అధ్యయన అంశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ నియుక్త అధ్యయనం కోసం ఉపాధ్యాయులు ఈ మార్గాల ద్వారా నిర్ధేశించి నేర్పవలసి ఉంటుంది.

అభ్యసరాలకు మనవి: మీ కోసం ఆసక్తి కరమైన వివిధ రకాల పనులు ఇవ్వబడ్డాయి. ఈ పనులను పూర్తిచేసి. తరగతిలో చెప్పడానికి బద్రపరచాలి.

1. 'అడవి' కి సంబంధించిన చిత్రాలను తయారు చేసి వాటిని గణిత శాస్త్రం, భాష, సామాన్యా శాస్త్రాలతో క్రియాత్మక అధ్యయనం ద్వారా అనుసంధానం చేయాలి.

2. 'విపత్తు' అనేది సాంఘిక శాస్త్రాలకు చెందిన భావన. ఈ భావన న్యాయ శాస్త్రం, రాజనీతి శాస్త్రం, గణిత శాస్త్రం, ఆరోగ్యపారిశుధ్య శాస్త్రం, అర్ధ శాస్త్రాల పాఠ్యాభాగాలకు ఏ విధంగా సంబంధం కలిగి ఉంటుందో వివరించండి.

3. 'శాతాలు' అనే గణిత శాస్త్ర భావనన తీసుకొని, దానిని ఆరు పాఠ్యభాగ అంశాలతో గల సంబంధాన్ని తెలిపి, ఆ సంబంధాన్ని నిరూపించే ఉదాహరణలు ఇవ్వండి.

4. ఏడో తరగతి (సి. బి. ఎస్. ఇ. కి చెందినవి) భౌగోళిక శాస్త్రం, చరిత్ర, సాంఘిక, రాజకీయ జీవితం పాఠ్యపుస్తకాలు క్షుణ్ణంగా చదవండి. ఈ పాఠ్యపుస్తకాలు అన్నింటిలో సామాన్యంగా ఉన్న ముప్పైనుండి నలబై వరకు భావనాలను వరుసగా రాయండి.

మీ పురోగతిని పరిక్షించు కోండి – 5

ప్రశ్న: చరిత్ర పాఠ్యాంశం యొక్క బహుళ పాఠ్యాంశ పద్ధతిని చర్చించండి?

గమనిక: కింద ఇచ్చిన స్థలంలో మీ జవాబు రాశి, మీరు రాసిన జవాబును యూనిట్ చివరలో ఇచ్చిన నమూనా జవాబులతో సరి పోల్చి చూడండి.

1.7 సంగ్రహ పరుద్దాం

ఈ యూనిట్ ద్వారా సాంఘిక శాస్త్రాల గురించి తెలుసుకొని వాటి స్వభావాన్ని గురించి నేర్చుకున్నారు. ఈ యూనిట్ లో సాంఘిక శాస్త్రాన్ని శాస్త్రీయ చర్చ, అక్షి వివరణ, అనుభవ పూర్వక ఉదాహరణలు, నియుక్త అధ్యయనం ప్రాజెక్టు ద్వారా నేర్చుకోవడం జరిగింది. ముఖ్యంగా ఈ యూనిట్ లో సాంఘిక శాస్త్రం గురించిన పరిణామం, భావం, భూత కాలంలో సాంఘిక శాస్త్రస్థితి, ప్రస్తుత సమాజ నడవడిక, సాంఘిక శాస్త్రాలలో అంశాలు, సాంఘిక శాస్త్రాలలో బహుళ పాఠ్యాంశం, సమన్వయ విధానం గురించి చర్చించాం. ఇందులో ఉన్న ముఖ్యాంశాలను ఈ కింది విధంగా సంగ్రహిద్దాం.

అతి పెద్దదైన సాంఘిక పద్ధతులనే వర్గ పటంలో ఉన్న మానవ వ్యవహారాల లేక మానవ సంబంధాలు గురించిన ప్రాథమిక జ్ఞానాన్ని సాంఘిక శాస్త్రం బోధిస్తుంది. సాంఘిక శాస్త్రం సాంప్రదాయకమైన విద్యను అంధించడానికే ఉద్భావించింది (పాఠ్యాంశ విద్యను సాధారణంగా ఉన్నత విద్య) విశ్వవిద్యాలయ స్థాయిలో ఉండాలి. పద్దెనిమిదో శతాబ్దంలో అభివృద్ధి చెందిన ఆధునిక శాస్త్రం పారిశ్రామికీకరణ, ఆధునికీకరణ వచ్చిన సాంఘిక సమస్యలను, సవాళ్ళను ఎదుర్కోడానికి సాంఘిక శాస్త్రం ఉద్భావించింది. యువకులో సాంఘిక పౌరలక్షణాలను, ప్రజాస్వామిక అనుభవాలను నేర్పించడానికి సాంఘిక శాస్త్ర

Notes

అవసరాన్ని గుర్తించి మన భారత దేశంలో పాటు బౌగోళికంగా అన్ని దేశాలలోను సాంఘిక శాస్త్రాన్ని పాఠ్యాంశంలో ఒక భాగంగా చేర్చారు.

ఉన్నత విద్య/ఉన్నత విద్యాస్థాయిలో చరిత్ర, రాజనీతి శాస్త్రం, మానవ పరిణామ శాస్త్రం, న్యాయ శాస్త్రం లాంటి వివిధ సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశాలను స్వతంత్రంగాగాని, ఇచ్ఛిక అంశాలుగాగాని బోధిస్తునిదో ప్రాథమిక పాఠశాల స్థాయిలో సాంఘిక శాస్త్రాన్ని ఒకటే అంశంగా చేసి దానిని సాంఘిక విద్యా పాఠ్యాప్రణాళిక లేక సాంఘిక శాస్త్రా పాఠ్య ప్రణాళికగా బోధిస్తున్నారు.

సాంఘిక శాస్త్రాన్ని అభ్యసించడం అంతే నాగరికత ఆరంభదశ నుండి ఇప్పటి వరకు గల కాలంలో చేసే మహా ప్రస్థానంగా చెప్పవచ్చు. ప్రాచీన, మధ్యయుగ సమాజంలో సాంఘిక శాస్త్రాన్ని అనియత, అసంఘటిత విద్యగా అభ్యసించేవారు కానీ ఆధునిక, ఆధునికాంతర సమాజంలో సాంఘిక శాస్త్రాల అధ్యయనం నియత, సంఘటిత విద్యాగా మారిపోయింది. మన భారత దేశంలో సాంఘిక శాస్త్ర అధ్యయనం వేదాలు, ఉపనిషత్తుల కాలం నుండే ప్రారంభమయి ఇప్పటికీ కూడా విద్యా విధానంలో ముఖ్యమైన విభాగంగా కొనసాగుతుంది.

సమకాలీన సహజ పారిశ్రామికంగా, ఆధునికంగా ముందుకు సాగిపోతూ ఉండడం, శాస్త్ర సాంకేతిక ఎక్కువ ఉపయోగించడం వల్ల శ్రామికుల వెల్లువ. జనాభా సమస్యలు నేరప్రవృత్తి మొదలైన నూతన సాంఘిక సమస్యలు రోజు రోజుకు పెరిగి పోతున్నాయి ఇటువంటి నూతన సమస్యలను ఎదుర్కొడానికి ప్రతినిదులు కొత్త సాంఘిక శాస్త్రాలు ఉద్భవిస్తున్నాయి. అటువంటి వాటిలో నేరవిచారణ శాస్త్రం, జానా సంఖ్యాక శాస్త్రం మొదలైనవి కొన్ని సాంఘిక శాస్త్రాలు మాత్రమే.

సాంఘిక శాస్త్రం ఒక రంగంగా రాజనీతి శాస్త్రం, మానవ పరిణామ శాస్త్రం, న్యాయ శాస్త్రం, అర్ధ శాస్త్రం, భూగోళ శాస్త్రం లాంటి ఇతర అనేక పాఠ్యాంశాలతో కలిసి ఉంటుంది. పాఠశాల స్థాయిలో అబ్యాషకులు అబ్యసించాలని. ఏక పాఠ్యప్రణాళికగా సాంఘిక శాస్త్రాన్ని

చేర్చి ఇందులో వివిధ రకాల పాఠ్యాంశాలను బోధిస్తున్నారు. ఈ పాఠ్యాంశాలలో మూడు లేక నాలుగు సంస్థాగత అంశాలను ప్రధానంగా చేర్చారు (ఉదాహరణ: చరిత్ర , బౌగోళిక శాస్త్రం)

సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశాలన్ని బహుళ పాఠ్యాంశ పద్ధతిలో ఉన్న స్వభావికంగా అవన్ని స్వతంత్రంగా ఉండి అంతర్గతంగా (అదే రకమైన పాఠ్యాంశాల్లో) సంబంధం కలిగి ఉంటాయి. అదేవిధంగా బౌతిక శాస్త్రాలు, గణిత శాస్త్రాలు, జీవ శాస్త్రాలు లాంటి ఇతర రంగ పాఠ్యాంశాలలో సత్ సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. అందువల్ల సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్యాంశాలు అంటే వివిధ పాఠ్యాంశాల కలయిక అని చెప్పవచ్చు. ఈ పాఠ్యభాగంలో వచ్చే యూనిట్లలో సాంఘిక శాస్త్రాల గురించి మరింత వివరంగా నేర్చుకుంటారు.

1.8 శబ్ద సంగ్రహం/సంకేతాక్షరాలు

పునరుజ్జీవనం: పునరుజ్జీవనం జ్ఞానం యొక్క మేల్కొలుపును తెలియజేస్తుంది. పద్దెనిమిదో శతాబ్దం ప్రారంభం నుండి కాలాన్ని గొప్ప పునర్జీవన కాలం అంటారు. ఈ కాలంలో సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక, సాంకేతిక లాంటి వివిధ రంగాలలో పునరుజ్జీవనం ప్రారంభమైంది. సాంకేతిక రంగంలో గొప్ప అభివృద్ధి జరిగి పారిశ్రామికీకరణ, ఆధునికీకరణకు దారితీసాయి. తద్వారా ఆధునిక కాలంలో పునర్జీవనానికి నాంది పలికిందాం.

గాంధీజీ మౌలిక విద్య విధానం: 1937 గాంధీ గారు ప్రత్యేక విద్యా పథకాన్ని ప్రారంభంచి దానిని,1937 అక్టోబర్ 22 నుండి 23 తేదీలలో వార్ధీలో జరిగిన అఖిలా భారత జాతీయ విద్యా సమావేశంలో ప్రవేశ పెట్టారు. దీనికి మౌలిక విద్యా విధానం లేదా వార్ధీ విద్యాపథకం అని పేరు వచ్చింది. గాంధీగారి మౌలిక విద్యా విధానం భారతీయ విద్యార్థుల అభిలాష , ఆకాంక్షలకు అనుగుణంగా తయారు చేయ బడింది.

ఆర్థిక మాంధ్యం: ఆర్థిక మాంధ్యం అనే పదం ఆర్థిక యంత్రాంగం మందగించడాన్ని సూచిస్తుంది. ఆర్థిక మాంధ్యం సంబవించినపుడు వస్తుసేవల ఉత్పత్తి, వస్తు సేవల

మార్కెటింగ్ విధానం, ద్రవ్యల్బన, ప్రతి ద్రవ్యోలబనాలు ప్రక్రియ పూర్తిగా విఫల మవుతాయి. 1930 ప్రాంతాన్ని గొప్ప ఆర్ధిక మాంధ్య సంవత్సరంగా పిలుస్తారు. కారణం ఈ కాలంలోనే ప్రపంచంలోని అనేక భాగాలు ఆర్ధిక మాధ్యంలో చిక్కుకున్నాయి.

Notes

1.9 మీ పురోగతిని పరీక్షించు కోడానికి జవాబులు

1వ ప్రశ్నకు జవాబు:

ఉన్నత ప్రాథమిక స్థాయిలో సాంఘిక శాస్త్రాలను భోదించడం అనేది సాంఘిక శాస్త్రాల భోధన విషయమై నేషనల్ ఫోకస్ గ్రాఫ్ ఈ విధంగా వివరించింది.

- భూమి మీద నివశించే మానవుడు, వాని జీవిత దశల గురించి అర్ధం చేసుకొనే విధంగా అభివృద్ధి చేయడం.
- బౌగోళిక పరంగా అబ్యాసకుడు తన నొంత ప్రదేశాన్ని రాష్టాన్ని, దేశాన్ని గురించి చదవి తెలుసుకొనేటట్లు చేయడం.
- భారత దేశ భూతకాలంలో జరిగిన అంశాలను అధ్యయనంచేసి తద్వారా సమకాలీన ప్రపంచంలో జరిగిన అభివృద్ధిని అధ్యయనం చేయండి.
- సాంఘిక రాజకీయ సంస్థల విధి క్రియాశీలత దేశంలో అది పని చేసే తీరును అభ్యాసకునికి పరిచయం చేయుట.

2వ ప్రశ్నకు జవాబు:

ప్రాచీన భారత దేశ సంస్కృతి/విద్యా విధానంలో సాంఘిక శాస్త్ర అధ్యయనం ప్రమాణ పాత్ర వహించింది. ప్రాచీన భారత తత్వాన్ని నిర్దేశించడానికి నీతి, భక్తి, సాంఘిక విలువలు, అభిరుచులు దోహాద పడ్డాయి. వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, (సృతులు, పురాణాలు, భారత రామాయణాలు మొదలైన చరిత్ర పూర్వ) ప్రాచీన చరిత్రకు చెందిన భారత రచనలు మానవుడు సాంఘిక విలువలుతో ఆరోగ్యకరమైన జీవన విలువలు అలవర్చుకోడానికి పాటుపడ్డాయి. ఈ ప్రాచీన భారత దేశ జీవన సూత్రాలు నియమాలు వివరించిన రచనలల్లో కౌటిల్ల్యుడు రచించిన అర్ధశాస్త్రం, విష్ణు శర్మ రచించిన పంచతంత్రాలను చెప్పుకోవచ్చు. పై

వివరణ ద్వారా ప్రాచీన భారత దేశంలో సాంఘిక శాస్త్రం సంస్కృతిలో, విద్యావిధానంలో ప్రధాన భాగమని చెప్పవచ్చు.

Notes

3వ ప్రశ్నకు జవాబు:

ప్రస్తుత సమాజం శాస్త్ర సాంకేతిక అభివృద్ధి. అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రతీకారంగాం మొదలైన కారణాల వల్ల ఎంతో వేగంగా పురోభివృద్ధి చెందుతుంది. దీనితో పాటు రోజు రోజుకూ కొత్త సాంఘిక సమస్యలు తలెత్తుతున్నాయి. ఈ విధమైన సాంఘిక సమస్యలకు పరిష్కారంగా నూతన సాంఘిక శాస్త్రాలు అభివృద్ధి చెంది వాటి కనుగుణంగా విధివిధానంలో భాగమయ్యిపోతాయి. సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశాలైన సామాజిక శాస్త్రం, ప్రభుత్వాపాలనా శాస్త్రం, నేరవిచారణా శాత్రమ్, మనోవిజ్ఞాన శాస్త్రం, జనగణన శాస్త్రం మొదలైనవాటికి పద్దెనిమిది, పందొమ్మిదో శతాబ్దంలో అంతగా ప్రాధాన్యం ఉండేది కాదు. కానీ గతశతాబ్దం, ప్రస్తుత శతాబ్దాలలో ఈ పాఠ్యాంశాలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం జరిగింది. కారణం నూతన సాంఘిక సమస్యలు తలెత్తడమే. ఉదాహరణకు పద్దెనిమిదో శతాబ్దం కనీసం పందొమ్మిదో శతాబ్దంలో కూడా జనాభా సమస్య అంటే జనాభా విస్ఫోటనం గురించిన సమస్య అతికంగా కనిపించేది. కాని గత శతాబ్దం, లేక ప్రస్తుత శతాబ్దంలో జనాభా అభివృద్ధి సామాజిక జీవితాన్ని ఎంతో ప్రభావితం చేయడంతో జనాభా గణనశాస్త్రం విద్యావిధానంలో ప్రముఖ అంశంగా మారిపోయింది. అదేవిధంగా అనేక సాంఘిక శాస్త్రాలు మారుతున్న సాంఘిక సమస్యలను అధిగమించడానికి అవసరం అవుతూనే ఉన్నాయి.

4వ ప్రశ్నకు జవాబు:

చరిత్ర పాఠ్యాంశం స్వభావరీత్యా బహుళ పాఠ్యాంశ పద్ధతికి చెందుతుంది. ఎందుకంటే మనం చరిత్రను చదివేటప్పుడు ఆర్ధిక చరిత్ర, రాజకీయ చరిత్ర, మనో విజ్ఞాన చరిత్ర, సమాజ చరిత్ర , మత చరిత్ర లాంటి చరిత్రలను కూడా చదవడం వల్ల చరిత్ర పాఠ్యాంశం బహుళ పాఠ్యాంశ పద్ధతికి చెందుతుందని చెప్పవచ్చు. దానితో పాటుగా చారిత్ర పాఠ్యాంశంలో సాంఘిక శాస్త్రేతర పాఠ్యాంశాలైనటువంటి బౌతిక చరిత్ర, వృక్షశాస్త్ర చరిత్ర, జీవాల చరిత్ర, గణన శాస్త్ర చరిత్ర, వివిధ భాషల చరిత్రను కూడా చదువుతాం. అందువల్ల ఇవికూడా చరిత్ర పాఠ్యాంశంలో భాగంగానే చెప్పవచ్చు.

1.10 చదవడానికి ఇవ్వబడిన సూచికలు

Notes

బేకర్, ఇ. (1967) ప్రిన్సిపుల్స్ ఆఫ్ సోషల్ అండ్ పొలిటికల్ ధీరి. ఆక్స్ ఫర్డ్ , ఆక్స్ ఫర్డ్ యూనివర్సిటీ ప్రెస్.

బసంతియ, టికె, పుర్కయస్త, బి.(2010). కాంపెటెన్సి బీస్ డ్ టీచింగ్ లెర్నింగ్ ప్రొసెస్ ఎటీ ప్రైమరీ

బీసడ్ టీచింగ్ లెర్నింగ్ ప్రొసెస్ ఎట్ ప్రైమరీ లెవెల్: ఎన్ అనపేసిస్. ఇన్. కె.డి.గౌర్, ఆర్. ప్రసాద్ అండ్ హెచ్. బెర్గల్ (ఎడ్స్), గ్లోబలైజేషన్ అండ్ ఏకానామి. న్యూఢిల్లీ : సన్ రైజ్ పబ్లికేషన్.

బసంతియ, టి.కె. (2003). ఎపెక్ట్ ఆఫ్ ఎక్విటీ బేసడ్ జామ్ ఫుల్ లెర్నింగ్ అప్రోచ్ ఇన్ అచీవింగ్ ఇంటర్ డిసిప్లైనరీ ఎం ఎల్ ఎల్ కాంపెన్ టెన్సిస్ త్రు టీచింగ్ ఆఫ్ ఇన్విరాన్ మెంటల్ స్టడీస్ ఎట్ ప్రైమరీ లెవెల్. ఎం.ఫిల్ ఎడ్యుకేషన్. ఉత్కల్ యూనివర్సిటీ.

బసంతియ, టి.కె. (2006). ఎఫెక్ట్ అప్ మల్టీ – డైమెన్స్ నల్ ఏక్టివిటి బేసడ్ ఇంటిగ్రేటెడ్ అప్రోచ్ ఇన్ ఇన్ హన్సింగ్ కాగ్నిటివ్ అండ్ క్రియేటివ్ ఎబిలిటీస్ ఇన్ సోషల్ స్టడీస్ ఆఫ్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్ చిల్డ్రన్. పి.ఎచ్.డి. ఎడ్యుకేషన్. ఉత్కల్ యూనివర్శిటి.

కూంబ్స్. పి. ఎచ్. (1985). ది వరల్డ్ క్రైసెస్ ఇన్ ఎడ్యుకేషన్. న్యూయార్క్: ఆక్స్ ఫర్డ్ యూనివర్శిటీ ప్రెస్.

డేలర్స్. జె.(1996). లెర్నింగ్ ది ట్రజర్ విథిన్ – రిపోర్ట్ టు యునెస్కో ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ కమీషన్ అన్ ఎడ్యుకేషన్ ఫర్ ట్వంటీఫస్ట్ సెంచరీ. యునెస్కో.

గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా.(1952-53). సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ కమీషన్ .(1952-53). న్యూఢిల్లీ: మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్.

గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా. (1966). ది ఎడ్యుకేషన్ కమీషన్ (1964 – 66). న్యూఢిల్లీ: మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్.

గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా.(1986). నేషనల్ పాలసీ ఆన్ ఎడ్యుకేషన్ (1986). న్యుడిల్లీ: ఎం హెచ్ ఆర్ డి.

జెరోవిమెక్. జె. (1962). సోషల్ స్టడీస్ ఇన్ ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్.

న్యూయార్క్: డీమ్యాక్ మిలన్ కంపనీ

మిశ్రా. ఎస్., & బసంతియ. టి.కె.(2003). ది మోడలిటీ ఆఫ్ టీచర్స్ ఎంపవర్ మెంట్ ఫర్ ఆర్గనైజింగ్ డ్రిమోటివ్ ఆక్టివిటీస్ ఫర్ డెవలఫ్ మెంట్ ఆఫ్ వేగియస్ ఎబిలిటీస్ ఇన్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్ చిల్డ్రన్. ది ప్రైమరీ టీచర్. 28(4), 43-47.

ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి. (1975). ద కరిక్యులమ్ ఫర్ టెన్ ఇయర్ స్కూల్. ఎ ఫ్రేమ్ వర్క్.

న్యూఢిల్లీ : ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి.

ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి. (1988). నేషనల్ కరిక్యులమ్ ఫర్ ఎలిమెంటరీ అండ్ సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్.

న్యూఢిల్లీ : ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి.

ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి. (2006). పొజిషన్ పేపర్ – నేషనల్ ఫోకస్ గ్రూప్ ఆన్ టీచింగ్ ఆఫ్ సోషల్ సైన్సెస్.

న్యూఢిల్లీ : ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి.

ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి. (2000). నేషనల్ కరిక్యులమ్ ఫ్రేమ్ వర్క్ ఫర్ స్కూల్ ఎడ్యుకేషన్.

న్యూఢిల్లీ : ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి.

ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి. (2005). నేషనల్ కరిక్యులమ్ ఫ్రేమ్ వర్క్ – 2005,

న్యూఢిల్లీ : ఎన్. సి. ఇ. ఆర్. టి.

పాండ. బి. ఎన్., & బసంతియ. టి. కె.(2006). సివిక్ ఆవేర్ నెస్:

ఎ రికరింగ్ చలంజ్ ఆఫ్ ప్రజంట్ డే ఎడ్యుకేషన్ –

ఎడ్యుకేషనల్ స్ట్రేటజీస్ ఫర్ ఇట్స్ ఇన్ హన్స్ మెంట్.

ది సోషల్ సైన్స్ ఇంటర్నేషనల్. 22(1), 84-96.

రాస్. డ. (1991). ది ఆరిజన్ ఆఫ్ అమెరికన్ సోషల్ సైన్సెస్.

న్యూయార్క్: కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్సిటీ ప్రెస్.

ట్రైల్. ఆర్. డి., లాగాన్. ఎల్. ఎమ్., & రెమ్మింగ్టన్. జి. టి. (1968) టీచింగ్ ద సోషల్ సైన్సెస్. ఎక్రియేటివ్ డైరెక్షన్. సిడ్నీ: మైగ్రా – హిల్ కంపనీ.

1.11 యూనిట్ చివరి అభ్యాసం

1) సి.బి.ఎస్.ఇ, ఐ. సి. ఇ, మీ రాష్ట్ర బోర్డ్ కు చెందిన ఏదో ఒక తరగతి సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్యపుస్తకాన్ని ఎంపిక చేసుకొంనండి. మూడు బోర్డులకు చెందిన పాఠ్యపుస్తకాల్లో సామ్యంగా ఉన్నది, భిన్నంగా ఉన్నవి గుర్తించి ఎంపిక చేయండి. ఆ పాఠ్య పుస్తకాల్లో ఉన్న పాఠ్యాభాగాలను సమతుల్యం చేయడానికి మీ సూచనలు ఇవ్వండి.

2) ఎలిమెంటరీ పాఠశాలకు చెందిన సాంఘిక శాస్త్రం లో ఒక భావనను ఎంచు కొనండి. దీనికి ఒక పాఠ్య ప్రణాళిక తమకు చేసి అదే భావనను బహుళ పాఠ్యాంశం లోను సమన్వయ పద్ధతిలోని ఉపాధ్యాయుల శిక్షణలో బోధించండి.

3) ప్రస్తుత రోజులు ఇరవయ్యో శతాబ్ధాపు మొదటి రోజులు. ఈ రోజునుండి మొదలు ఇరవయ్యో శతాబ్దం అంతం వరకు ఎన్నో కొత్త సాంఘిక సమస్యలు సమాజాన్ని అనేక విధాలుగా ప్రభావితం జేస్తాయి. ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో వచ్చే సాంఘిక సమస్యలను అనుభవ పూర్వంగా ఉన్నట్టు ఊహించి. వీటిని ఒక పట్టిక రూపంలో తయారు చేసి భవిష్యద్దర్శనంతో ఆ సమస్యలను తీర్చే ప్రణాళికను తయారు చేయండి.

భాగం II: పాఠశాలలో సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్రం ప్రణాళిక

Notes

నిర్మాణం :

2.0 పరిచయము

2.1 పాండిత్య లక్ష్యాలు

2.2 సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్రం పాఠ్యాప్రణాళికను ప్రభావితం చేసే అంశాలు

2.2.1 వలస వాదం మరియు జాతీయవాద దృక్పథం

2.2.2 స్వాతంత్రం తరువాత స్వాతంత్రం యొక్క సాంఘిక శాస్త్రం యొక్క పరిణామం

2.2.3 జాతీయ ఐక్యత మరియు అంతర్జాతీయ అవగాహన

2.2.4 లౌకికవాదం మరియు కులతత్వము (లేదా) మతోన్మాదం

2.2.5 సాంఘిక శాస్త్రాలు పాఠ్యప్రణాళిక అధికారమందుక్రిందైన దృక్పథం లేదా ప్రభావం

2.2.6 లింగం, కులం మరియు గిరిజన దృష్టికోణం

2.2.7 సామాజిక శాస్త్రాల పాఠ్య ప్రణాళికపై అంతర్జాతీయ దృక్పథం

2.2.8 జాతీయ స్థాయి వద్ద సాంఘిక శాస్త్రంలో పాఠ్యప్రణాళిక వర్తమాన ఆలోచన మరియు పద్ధతులు

2.3 మనం మొత్తము సమ్మేళనం చేద్దాం లేదా సింహావలోకనం

2.4 మీ వికాసం ను పరిశీలించుటకు సమాధానాలు

2.5 సూచించిన పఠనము మరియు సూచనలు

2.6 పాఠ్యానంతర అభ్యాసం

Notes

2.0 పరిచయము:

భాగం - 1లో, మీరు సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్రం యొక్క స్వభావం మరియు దాని అంశాల గురించిన విషయాలను తెలుసుకున్నారు-దాని పరిణామం మరియు భావన. మీరు సమాజంలోని ప్రస్తుత స్థితి గురించి కూడా తెలుసుకున్నారు. మీరు ఎప్పుడైనా 2 సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్రం బోధన ప్రణాళిక ఆకృతిని గురించి ఎప్పుడైనా ఆలోచించారా? పాఠ్య ప్రణాళిక దాని ప్రస్తుత ఆకృతిలో ఎలా అభివృద్ధి చెందింది? సామాజిక విజ్ఞాన శాస్త్రాల్లోని వర్తమాన ప్రాంతాలు విస్తారంగా ఉంటాయి మరియు విద్యార్థుల అభివృద్ధిని ప్రభావితం చేస్తున్నప్పుడు విద్యార్థులు నేర్చుకోవలసిన విషయాలు ఎంచుకోవడం చాలా కీలకమైనది. సహజంగానే, విషయం ఎంపిక అనేది విద్య యొక్క లక్ష్యాల మీద

ఆధారపడి ఉంటుంది మరియు సాంఘిక శాస్త్రాల బోధనకు ఉద్దేశించినది. ఎవరు సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్యాంశాల్లో ఏది చేయాలో నిర్ణయిస్తుంది? సాంఘిక శాస్త్రాల తయారీకి ఏవంటే బలగాలు, ఆలోచనలు మరియు దృక్కోణాలు దోహదపడ్డాయి పాఠ్యాంశాల్లో? ఈ సమస్యల అవగాహన మీరు సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్య ప్రణాళికను బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు పాఠశాలలో దాన్ని లావాదేవి చేయటానికి సహాయపడుతుంది. చరిత్ర, భూగోళ శాస్త్రం, ఆర్థిక శాస్త్రం, రాజకీయ శాస్త్రం మొదలైన అంశాల నుండి వచ్చిన అనేక రకాల అంశాలను సాంఘిక శాస్త్రాల లో ఉన్నాయి. ప్రస్తుత భాగంలో, ఈ విభాగాలను ప్రభావితం చేసిన దళాలను మరియు భారతదేశంలో సాంఘిక శాస్త్ర ప్రణాళికను చర్చించాము. ఈ శక్తులు సాంఘిక శాస్త్రాల బోధనకు ఉద్దేశించిన మార్పులకు దారితీసినట్లయితే మేము కూడా పరిశీలిస్తాము.

2.1 అభ్యసన లక్ష్యాలు

Notes

ఈ పాఠ్య విభాగం ద్వారా వెళ్ళిన తరువాత మీరు చెయ్యగలరు:

- సాంఘిక/సామాజిక పాఠ్య ప్రణాళిక యొక్క పరిణామాన్ని ప్రభావితం చేసిన దశాలను గుర్తించండి.
- సాంఘిక/సామాజిక పాఠ్య ప్రణాళిక పై వలసవాద వారసత్వం యొక్క ప్రభావం గురించి చర్చించండి.
- సాంఘిక/సామాజిక పాఠ్య ప్రణాళికపై జాతీయవాద ప్రభావాన్ని వివరించండి.
- జాతీయ సమైక్యత మరియు అంతర్జాతీయ అవగాహన యొక్క ఆదర్శాల ప్రభావం గురించి వివరించండి సాంఘిక/సామాజిక పాఠ్య ప్రణాళికపై అవగాహన.
- సామాజికపై లౌకికత్వం - మతతత్వ వాదన యొక్క ప్రభావాన్నిసాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్య ప్రణాళికలో ఉదహరించండి.
- •సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్రము పై ఉపల్పక దృక్పథం యొక్క ప్రభావాన్ని అర్థం చేసుకుంటున పాఠ్యాంశాలు.
- సాంఘికపై లింగ, కుల మరియు గిరిజన దృక్పథాల ప్రభావాల ఉదాహరణలను ఇవ్వండి సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్రము పాఠ్య ప్రణాళిక.
- సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్రము పాఠ్య ప్రణాళికలో ప్రస్తుత అంతర్జాతీయ దృక్పథాన్ని చర్చించండి.
- సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్యాంశాల్లో ప్రస్తుత ఆలోచన మరియు అభ్యాసాన్ని జాతీయ స్థాయిలకు ఉదహరించండి.

2.2 సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్ర పాఠ్యప్రణాళికను ప్రభావితం చేసే అంశాలు

Notes

అనేక కారణాలు - ఆలోచనలు మరియు భావజాలాలు, సంఘటనలు మరియు సంభావాలు, ఉద్యమాలు మరియు విప్లవాలు, ఘర్షణలు మరియు సంబంధాలు, పర్యావరణం మరియు వనరులు – వలన సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్ర ప్రణాళిక. ఏర్పడింది ముందుగా, 19 వ శతాబ్దంలో ఆధునిక ఆంగ్ల విద్యావ్యవస్థ ప్రారంభించటానికి ముందు భారతదేశంలో, సాంఘిక శాస్త్రం ప్రత్యేక విద్యావిషయం కాలేదు. వలసరాజ్య పాలకులు బ్రిటీష్వారికి మరియు కొంతమంది భారతీయులకు, భారతదేశం మరియు దాని ప్రజల గురించి పనిచేసే జ్ఞానాన్ని కల్పించే కోర్సులు రూపకల్పన చేశారు, తద్వారా వలసరాజ్య ప్రభుత్వానికి సమర్థవంతమైన అధికారులు మరియు గుమస్తాలు అయ్యారు. సమయములో, జాతీయవాద సిద్ధాంతములు, భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటము, మరియు ప్రజాస్వామ్య భారతదేశం యొక్క రాజ్యాంగంలో పొందుపరచబడిన విలువలు సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్య ప్రణాళికలో ఏవి చేర్చబడ్డాయి అనే దానిపై నిర్ణయాలు ప్రభావితమయ్యాయి. భారతదేశం యొక్క అతిపెద్ద వైవిధ్యమైన జనాభా, వారి అభివృద్ధి మరియు సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితి, సామాజిక తిరుగుబాట్లు మరియు సంఘర్షణలు ఈ క్రమశిక్షణపై వారి ముద్రణలను కూడా వదిలివేసాయి. పర్యావరణం, వనరులు, రాజకీయాలు, శక్తి పోరాటాలు మరియు మానవ సంబంధాల గురించి ప్రపంచంలోని భారతదేశం యొక్క ప్రదేశం సాంఘిక శాస్త్రాల్లో కూడా పరిగణనలోకి తీసుకుంది. జనాభా పేలుళ్లు, పేదరికం, ధర్మము, దోపిడీ, అభివృద్ధి మరియు అంతర్గ్రాహకత మొదలైన అంశాలపై దేశం ఎదుర్కొంటున్న అనేక సమస్యలను ఎదుర్కొంటోంది. ఈ అంశాలన్నీ సామాజిక శాస్త్రం పాఠ్య ప్రణాళికలో బోధించబడి, చదవబడుతున్నాయి.

Notes

2.2.1 వలస వాదం ఆస్తి మరియు జాతీయవాద దృక్పథం:

భారతదేశంలో సామాజిక శాస్త్ర పాఠ్య ప్రణాళిక అభివృద్ధికి వలసరాజ్యం చాలాకాలం దోహదం చేసింది. సాంఘిక శాస్త్రాలు ప్రత్యేక క్రపాఠ్యాంశంగా ఉద్భవించటం మొదలుపెట్టిన సమయం మరియు దాని పాఠ్యప్రణాళికలను ఎంచుకున్న సమయం ఇది. చరిత్రలో వ్రాయడం భారతదేశంలో చాలా వరకు సంప్రదాయం లేదు. ఇది భారతదేశ చరిత్రను మొదటిసారిగా వ్రాసిన బ్రిటిష్ అని ఒప్పుకోవాలి. ఆధునిక, శాస్త్రీయ పద్ధతులను ఉపయోగించి భారతదేశం యొక్క పొడవు మరియు వెడల్పును అన్వేషించిన వలసరాజ్య పాలకులు కూడా ఇది. వీటన్నిటినీ పూర్తి శ్రేణి వాస్తవాలు, బొమ్మలు మరియు సమాచారంను రూపొందించారు, ఇంతవరకు భారతదేశం మరియు ప్రపంచానికి తెలియదు. భారతదేశం మరియు దాని ప్రజలు నూతనం వెలుగు లోనికి వచ్చాయి. సామ్రాజ్య పాలకులు ఈ సంపన్న జ్ఞానాన్ని వారి స్వంత ఉద్దేశంతో మరియు దేశంలో ప్రయోజనకరమైన నాగరిక పాలకులగా, సాంఘిక/సామాజిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశానికి సంబంధించిన విషయాల కలయికను సిద్ధం చేయడానికి ఉద్దేశించారు.

మీరు, సింధునది పరివాహప్రాంతం నాగరీకము గురించి చదివి ఉంటారు. సింధూ లోయ నాగరికత భారత ఉపఖండంలోని ఉత్తర-పశ్చిమ భాగంలో క్రీ.పూ. 3300 నుండి సా.శ.పూ. 1300 వరకు అభివృద్ధి చెందింది, మరియు ఇది భారతదేశంలో మొదటి ప్రధాన నాగరికతగా పరిగణించబడుతుంది. ఈ ప్రాచీన నాగరికత సాంకేతికంగా అభివృద్ధి చెందిన మరియు అధునాతన పట్టణ సంస్కృతికి సంబంధించిన అంశాలు. ఆధునిక ప్రపంచం మొదట 1826 లో సింధు నాగరికత గురించి తెలుసుకుంది బ్రిటిష్ ఆర్మీ ఎగ్జిక్యూటర్ చార్లెస్ మాసన్, ఆధునిక హరాప్ప సమీపంలో భారీ భగ్నంతో ఉన్న నగరం యొక్క భారీ ఇటుకలను అడ్డుకుంది, దాని నుండి పురావస్తు ప్రదేశం పేరు వచ్చింది. 1856 మరియు 1872 మధ్యకాలంలో, ఆర్కియాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా డైరెక్టర్ సర్ అలెగ్జాండర్ కన్నింగ్హామ్

Notes

హరప్పా ప్రాంతం వద్ద కొన్ని చిన్న ద్రవ్యకాలను ప్రదర్శించారు. ఆ ప్రాంతాల చుట్టూ నివసించే ప్రజలు స్థలము యొక్క ఇటుకను ఇళ్ళు నిర్మించడానికి తిరిగి ఉపయోగించారు. 1865 లో కరాచీ-లాహోర్ రైల్రోడ్ నిర్మాణం కోసం ఈ ప్రదేశం నుండి బ్రిక్ ఉపయోగించబడింది. 1914 లో, సర్ జాన్ మార్షల్ కూడా భారత పురావస్తు శాఖకు డైరెక్టర్గా ఉన్నారు, హరప్పను సర్వే చేశారు, ఇది ఒక గొప్ప జలనిరోధక తటాకం లేదా స్నానము చేసే స్థలము మరియు ధాన్యాగారం గుర్తించింది. ఆర్కియాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియాకు చెందిన ఆర్.డి. బెనర్జీ, 1921-1922లో మొహెంజో-దారోను మొదట కనుగొన్నారు. ఈ గొప్ప పురాతన చరిత్ర గురించి మనకు తెలుసు.

మనము భారతదేశ చరిత్ర నుండి మరొక ఉదాహరణ తీసుకుందాం. అశోకుడు గొప్ప చక్రవర్తి ప్రపంచ చరిత్రలో అత్యంత శ్రేష్ఠమైన పాలకులుగా పేర్కొన్నారు. బ్రిటీష్ చరిత్రకారుడు హెచ్.జి. వెల్స్ ఈ విధంగా వ్రాశాడు: "చరిత్రలో కాలమ్లు గురించిన వేలాదిమంది చక్రవర్తుల పేర్లు మధ్యలో ... అశోకుడు పేరు ప్రకాశిస్తుంది, దాదాపుగా ఒక్క నక్షత్రంవలె ప్రకాశిస్తుంది." అయితే అశోకుడు మరియు అతని కార్యకలాపాలు అతని గురించి పురాణాలలో మినహాయించబడ్డాయి, ఎక్కువగా బౌద్ధ సాహిత్యం, చారిత్రక ఖచ్చితత్వం మరియు ఖచ్చితత్వం లేనిది 1837 లో జేమ్స్ ప్రిన్సెప్ ఢిల్లీలో ఒక పెద్ద రాతి స్తంభంపై పురాతన శిలాశాసనాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో విజయం సాధించాడు. కొంతకాలం ప్రసిద్ది చెందిన అనేక ఇతర శాసనాల్లో ప్రిన్సెప్ విజయం ఆసక్తికి దారి తీసింది. ఈ శాసనాలు లో భారతదేశం అంతటా (మరియు పాకిస్థాన్, ఆఫ్ఘనిస్తాన్ మరియు నేపాల్) చెల్లాచెదురై, ఒక రాజు తనను తాను "ప్రియమైన-యొక్క-దేవుళ్ళు, రాజు పియదశి " అని పిలిచే ఒక రాయి యొక్క ఆజ్ఞలను నిరూపించాయి. రాజు అశోక తో కింగ్ పియాదాసీ" గుర్తింపు 1915 లో మరో శాసనం కనుగొనడం ద్వారా నిర్ధారించబడింది. ఈ నిరంతర పురావస్తు మరియు చారిత్రక ప్రయత్నాల కారణంగా మేము అశోక యొక్క అద్భుతమైన జీవితం, విజయాలు మరియు లక్షణాల గురించి తెలుసుకున్నాము. వలసరాజ్య కాలంలో ఈ మరియు ఇతర ఆవిష్కరణలు

భారత చరిత్ర గురించి అవగాహనలను మార్చాయి. పైన పేర్కొన్న రెండింటి నుండి మీరు ఏం చేస్తారు?

కొంతమంది బ్రిటిష్ అధికారులు మరియు అధికారులు భారతదేశ చరిత్రను వ్రాయడానికి ప్రయత్నాలు చేశారు. 1784 లో, వారెన్ హేస్టింగ్స్, ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ యొక్క ఒక అధికారి సర్ విలియం జోన్స్ ను కలకత్తా యొక్క ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా నియమించారు. హై కోర్ట్ మరియు భారత చరిత్ర వ్రాయడానికి అతనికి ఆగింకరించారు .విలియం జోన్స్, విశేషమైన మేధో నైపుణ్యం కలిగిన వ్యక్తి, వెంటనే బెంగాల్ ఆసియా సంఘంను స్థాపించాడు మరియు దాని తరపున, భారతదేశపు వ్రాతపూర్వక రచనను చరిత్ర ప్రారంభించాడు. విలియం జోన్స్ ప్రతిపాదించిన ప్రయత్నాలు చాలామందికి మద్దతునిచ్చాన ఔత్సాహికులు. అతని కృషి 1788 లో ప్రారంభమైన ఆసియాటిక్ రీసెర్చ్స్ అనే పత్రికకు ప్రచురణలో ముగిసింది. దినపత్రిక, ప్రజల గురించి తెలుసుకోవడానికి సమాజంచే నిర్వహించిన పరిశోధనలు మరియు సర్వేలను వెలుగులోకి తెచ్చింది. భారతదేశం యొక్క పురాతన సంపద నిరంతరంగా పనిచేస్తున్న రంగస్థలం త్వరలో అనేక పురాతన వస్తువులు మరియు ఇతర అవశేషాలను వెలుగులోకి తెచ్చింది. తరువాత, బాంబే (ముంబై) మరియు మద్రాసు (చెన్నై) లలో ఇటువంటి సమాజాలు ప్రారంభమయ్యాయి. 1833 లో, జేమ్స్ ప్రిన్స్ ఆసియాటిక్ సొసైటీ కార్యదర్శి అయ్యాడు. 1834 మరియు 1837 మధ్యకాలంలో బ్రోమి మరియు ఖరోష్ఠి లిపిల యొక్క అర్థాన్ని వివరించడం మరియు అశోకాతో పియాదాసిని గుర్తించడం. భారతీయ చరిత్ర పునర్నిర్మించటానికి బెంగాల్ ఆసియా సంఘం యొక్క కృషి నేడు బాగా తెలుసు. వలసల కాలం కూడా పురావస్తు అవశేషాలను కనుగొని అర్థం చేసుకోవటానికి అనేక ప్రయత్నాలు చేసాడు ఇది భారతీయ చరిత్ర పునర్నిర్మాణం చేసేందుకు దారితీసింది. డిసెంబరు 1861 నుండి మొట్టమొదటి పురావస్తు సర్వేయర్గా బెంగళూరు ఇంజనీర్స్ యొక్క రెండవ లెఫ్టినెంట్ అయిన కన్నింగ్హమ్ పూర్తి స్థాయి పురావస్తు సర్వేలను నిర్వహించారు. భారతదేశ పురావస్తు సర్వే తరువాత ఒక ప్రత్యేక విభాగంగా మారింది

మరియు పురావస్తు అధ్యయనం మరియు పరిరక్షణకు నాయకత్వం వహించింది భారతదేశం లో కార్యకలాపాలు.

Notes

జేమ్స్ మిల్ భారతదేశం యొక్క మొట్టమొదటి సమగ్ర చరిత్రను వ్రాయడంతో ఘనత పొందాడు, అయినప్పటికీ ఆయన భారతదేశానికి ఎప్పుడూ సందర్శించలేదు, చరిత్రను రాసేటప్పుడు అతను మరింత లక్ష్యాన్ని చేశాడు. అతను 1806 లో తన పనిని ప్రారంభించాడు మరియు దీనిని 1818 లో పూర్తి చేసాడు ప్రచురణ "ది హిస్టరీ ఆఫ్ బ్రిటీష్ ఇండియా".అనేకమంది బ్రిటీష్ పాలకులు మరియు సైనిక అధికారులు భారతదేశ చరిత్రను వ్రాసేటప్పుడు తమ వంతు సహాయన్న అంధించారు వాటిలో కొన్ని: మేజర్ జనరల్ జాన్ మాల్కం (సెంట్రల్ ఇండియా యొక్క జ్ఞాపకం, 1824); కెప్టెన్ గ్రాంట్ డఫ్ (మరాఠాల చరిత్ర, 1826); జనరల్ బ్రిగ్స్ (చరిత్రలో మహమ్మద్ పవర్ రైస్ ఆఫ్ ఇండియా, 1829); మౌంట్ స్టువర్ట్ ఎల్ఫిన్స్టోన్ (హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా, 1841) మరియు జోసెఫ్ కన్నింగ్హామ్ (సిక్కుల చరిత్ర, 1849).

ఈ పుస్తకాలు త్వరలో భారతదేశంలో మరియు విదేశాల్లో సాధారణ ప్రజల కోసం భారత చరిత్రలో విజ్ఞానం మరియు సమాచారం కోసం ప్రామాణిక మూలాలుగా మారాయి. దేశంలో ఆంగ్ల విద్యావ్యవస్థ ప్రవేశపెట్టబడినప్పుడు, సామాజిక శాస్త్రం పాఠ్య ప్రణాళికను బ్రిటీష్ రచయితలచే వ్రాసిన భారత చరిత్రను ఉపయోగించింది.ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ 1767 లో భారతదేశం యొక్క సర్వేను బిట్ మరియు బిట్ ద్వారా విశ్లేషించి, సైనికులకు, అలాగే పౌరులకు మాన-చిత్రాలు –ఉపయోగం ప్రయోజనాల. సర్వేలు భారతదేశం యొక్క భూమి మరియు వనరుల సమాచారం యొక్క గొప్ప వనరుగా మారింది. సహజ వనరులను, వాణిజ్యం మరియు వాణిజ్యం కోసం, పాలన కోసం, మరియు అభివృద్ధి ప్రణాళిక కోసం ఈ సమాచారం ఎంతో ప్రాముఖ్యమైంది. దేశం యొక్క సర్వే రూపొందించిన జ్ఞానం మరియు సమాచారం కొత్తవి అందించాయి భూమి మరియు దాని ప్రజల అవగాహన. మీరు

Notes

భారతదేశం యొక్క సర్వే నిర్వహించడం కోసం ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ యొక్క ఉద్దేశాన్ని ఊహించగలరా? సోషల్ సైన్స్ పాఠ్యాంశాల్లో నేడు వారు నివసిస్తున్న ప్రదేశంను అర్థం చేసుకోవడానికి విద్యార్థులకు వీలు కల్పించే లక్ష్యంగా ఉంది - భారతదేశంలోని ప్రజలు, నదులు, పర్వతాలు, అడవులు, వ్యవసాయం, ఆర్థిక పరిస్థితి, జనాభా, మతాలు, ప్రభుత్వం మరియు అనేక ఇతర లక్షణాలు. విజ్ఞాన మరియు అవగాహన యొక్క అన్ని విభాగాలు ఇప్పుడు సామాజిక శాస్త్రాల పాఠ్య ప్రణాళికలో భాగంగా ఉన్నాయి, చరిత్ర, భూగోళ శాస్త్రం, రాజకీయ వంటి వివిధ అంశాల విభాగాల్లో అందుబాటులో ఉన్నాయి విజ్ఞానశాస్త్రం, ఆర్థికశాస్త్రం మొదలైనవి. భారతదేశంలో గొప్ప వైవిధ్యం ఉన్న ప్రజలకు ఇది నిదర్శనం. దేశంలో నివసిస్తున్న ప్రజల సంఖ్య, లింగ నిష్పత్తి, అక్షరాస్యత మరియు అనేక ఇతర లక్షణాల గురించి భారతదేశ జనాభా లెక్కలు ఒకే ముఖ్యమైన వనరుగా మారింది. మా సమాజం యొక్క స్పష్టమైన అవగాహనను అభివృద్ధి చేయడానికి ఇటువంటి సమాచారం ముఖ్యమైన అంశాలను కలిగి ఉంది. మీరు ఎప్పుడైనా జనాభా గణన ఫలితాలను విశ్లేషించారా? భారతీయ సమాజం గురించి జ్ఞానం మరియు అవగాహన కల్పించడంలో జనాభా గణన గొప్ప పాత్ర పోషించింది. మొట్టమొదటి జనాభా గణన బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం 1872 లో భారతదేశంలో నిర్వహించబడింది. తర్వాత 1881 లో జరిగింది, ఆ జనాభా గణన తరువాతప్రతి పది సంవత్సరాల క్రమం తప్పకుండా నిర్వహించబడుతున్నాయి. ఈ దేశంలో ఈ జనాభా లెక్కలు కార్యకలాపాలు సృష్టించిన జ్ఞానం, సమాచారం మరియు అవగాహన సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశానికి విలువైన సమాచారాన్ని అందించింది మరియు ప్రభావితం చేసింది.

1835 లో ఆంగ్ల విద్యావ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టిన భారత విద్యార్థులు పాశ్చాత్య విజ్ఞానశాస్త్రం మరియు సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని అధ్యయనం చేసేందుకు మరియు స్వభావం మరియు సమాజాన్ని అధ్యయనం చేయడానికి ఉపయోగించే కఠిన పద్ధతులను వారికి బహిర్గతం చేసారు. వుడ్స్ డిస్పాచ్ (1854) దేశంలోని ఆధునిక విద్యా వ్యవస్థ యొక్క నిర్మాణంను

ప్రయత్నించింది, ఇది పరిపాలన మరియు వివిధ స్థాయిల విద్య నిర్వహణకు విస్తృత ఏర్పాట్లు చేసింది. బాంబే (ముంబై), కలకత్తా (కోల్కతా), మరియు మద్రాసు (చెన్నై) లలో మొట్టమొదటి మూడు ఆధునిక విశ్వవిద్యాలయాల ఏర్పాటును త్వరగా 1857 లో స్థాపించారు. పరిపాలన వ్యవస్థను స్థాపించటానికి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం బాధ్యత వహిస్తుంది, రవాణా మరియు కమ్యూనికేషన్ యొక్క నూతన వ్యవస్థలను ప్రవేశపెట్టింది రైల్వేలు మరియు టెలిగ్రాఫ్ మార్గాల వలె. కార్యనిర్వాహక కార్యక్రమాల నుండి న్యాయవ్యవస్థ యొక్క వేర్పాటు మరియు న్యాయవ్యవస్థను వేరుపరచడం ఇతర ముఖ్యమైన పరిణామాలు. అంతేకాక, బాలికల విద్య కోసం, సతి ఆచారాలను రద్దు చేయటం ద్వారా సామాజిక సంస్కరణల కొరకు ఒక కార్యక్రమం ప్రారంభించబడింది. ఈ కాలంలో, భారతదేశం యొక్క సంస్కృతి మరియు వారసత్వం కూడా పునరుద్ధరించబడింది. భారతదేశపు పవిత్ర మరియు లౌకిక పుస్తకములు చాలా వరకు యురోపియన్ భాషలలోకి అనువదించబడ్డాయి మరియు భారతీయ నాగరికతపై నూతన కాంతిని విసిరింది. జర్మనీ ఓరియంటలిస్ట్, ఫ్రెడరిక్ మాక్స్ ముల్లెర్ ఈ విషయంలో ప్రముఖ పాత్రను పోషించారు. అతను "తూర్పు సేక్రేడ్ బుక్స్" పేరుతో ఒక వరుసక్రమాన్ని ప్రచురించాడు. పురావస్తు శాస్త్రం, చరిత్ర, సంస్కృతి, వారసత్వం, భారతదేశ భూమి మరియు సహజ వనరులపై సర్వే, జనాభా గణన, భారతదేశంలో మార్పులు, విద్య, రవాణా మరియు సమాచారం అందించుట మరియు సామాజిక సంస్కరణ కార్యక్రమాలు సాంఘిక విజ్ఞాన పాఠ్య ప్రణాళికను ప్రభావితం చేశాయి, సామాజిక శాస్త్రాలు అధ్యయనం చేయబడ్డాయి.

జాతీయవాద ప్రత్యామ్నాయం:

జాతీయవాద ప్రత్యామ్నాయం బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం భారతదేశంలో పైన పేర్కొన్న కార్యకలాపాలలో నిర్విరామంగా అభివృద్ధి ఏకైక ఉద్దేశ్యం కోసం. ఈ కార్యకలాపాలలో ఎక్కువగా బ్రిటిష్ పాలనను భారతదేశంలో సమర్థించటానికి కూడా ఉన్నాయి. వలస

పాలకులు భారతదేశానికి తమ పాలనను కొనసాగించడానికి హేతుబద్ధమైన వాదనలు చేపట్టడానికి ఎదురు చూస్తున్నారు. రూడియార్డ్ కిప్లింగ్ యొక్క "తెల్ల మనిషి యొక్క బాధ్యత" సామ్రాజ్యవాదాన్ని ఒక ఉన్నత సంస్థగా సమర్థించే ప్రయత్నంలో ఒకటిగా పేర్కొనబడింది, తెల్లవారు మనుష్యులు స్థానికుల ప్రయోజనం కోసం ఇతర దేశాలకు వలసరావడం మరియు పాలించేవారుగా స్థిరపడడం. భారతీయ సంస్కృతి మరియు సమాజాన్ని పేద వెలుగులో చూపించే ఉద్దేశపూర్వక ప్రయత్నాలు అనేకమంది చదువుకున్న భారతీయులచే గుర్తించబడ్డాయి.

మకాలే ఇలా వ్రాశాడు: "నాకు సంస్కృత 0 గానీ, అరబిక్కు గానీ ఏమీ తెలియదు. కానీ నేను వారికున్న విలువను సరిగ్గా అంచనా వేయగలగాలి. అత్యంత ప్రసిద్ధి చెందిన అరబిక్ మరియు సంస్కృత రచనల యొక్క అనువాదాలను నేను చదివాను. నేను సంభాషించాను ఇక్కడ మరియు ఇంట్లో రెండు తూర్పు భాషల్లో వారి నైపుణ్యానికి విశిష్టత కలిగివుంది. తూర్పు దేశపు బాషలు చదివినవాడు విలువను తూర్పుదేశాల గూర్చి నేర్చుకోవటానికి నేను సిద్ధంగా ఉన్నాను. మంచి ఐరోపా గ్రంథాలయం యొక్క ఏకైక పుస్తకాల అవ దేశస్థుల విలువైనది కాదని నేను నిరాకరించగల వారిలో ఒకరిని నేను ఎన్నడూ చూడలేదు భారతదేశం మరియు అరేబియా సాహిత్యం. పాశ్చాత్య సాహిత్యంలో అంతర్గత ఆధిపత్యం నిజానికి, తూర్పుదేశాల గూర్చి ప్లాన్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్కు మద్దతు ఇచ్చే బృందంలోని సభ్యులచే పూర్తిగా ఆమోదించబడింది " (మకాలే'స్ వివరణలో చెప్పబడిన, 1835).

మకాలే యొక్క ఈ ప్రకటన గురించి మీరు ఏమనుకుంటున్నారు?

మూలం: థామస్ బాబింగ్టన్ మకాలే, "మినిట్ ఆన్ ఎడ్యుకేషన్," ఇన్ ఇండియన్ "ఐస్: ది లివింగ్ ట్రెడిషన్, డోనాల్డ్ J. జాన్సన్, మరియు ఇతరులు. (న్యూ యార్క్: CITE బుక్స్, 1992). చరిత్ర రాయడం మరియు సాంఘిక మరియు మతపరమైన పద్ధతులను వివరించేటప్పుడు అనేక మంది బ్రిటీష్ రచయితలు మరియు నిర్వాహకులు భారతీయ జీవితం మరియు సంస్కృతిలో ప్రతికూల అంశాలు మరియు బ్రిటీష్ పాలన వాస్తవానికి

భారతదేశం ప్రయోజనకరమైనదని చూపించడానికి బ్రిటీష్ మరియు ఐరోపా మార్గాల యొక్క ఉన్నతమైన ఆధిపత్యం గురించి ప్రయత్నించారు. జాతీయవాద మనోభావాలతో ఉన్న భారతీయులు అలాంటి స్థితిని అంగీకరించలేదు. వారు కోరుకున్నారు భారతీయులు తమ సొంత చరిత్రను వ్రాసి తమ సొంత సంస్కృతిని అర్థం చేసుకుంటారు.

విభిన్న మార్గాల్లో చారిత్రక సంఘటనలు అర్థం చేసుకోగలవా? 1857 తిరుగుబాటును మీరు ఎలా అర్థం చేసుకుంటారు? ఇది ఒక "సిపాయుల తిరుగుబాటు" మాత్రమే ఉందిచాలామంది బ్రిటీష్ చరిత్రకారులు వర్ణించారు? జాతీయ చరిత్రకారులచే వర్ణించబడినట్లు, భారతీయుల "స్వాతంత్ర్య మొదటి యుద్ధం" అన్నది ఇంకా ఎక్కువ? మీరు మీ జవాబుకు అనుకూలంగా వాదనలు ఉదహరించాలి. భారతీయ జాతీయవాదులు భారతదేశ చరిత్ర, నాగరికత, సంస్కృతి మరియు వారసత్వాన్ని వివరించే బ్రిటీష్ విధానానికి ప్రతిస్పందించారు. భారతదేశ ఆర్థిక ప్రయోజనాలు, రాజకీయ పరిపక్వత మరియు ప్రజల ఆకాంక్షల గురించి వివిధ అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. స్వామి వివేకానంద భారతీయ కళ్ళ ద్వారా చూసిన భారత జాతీయ చరిత్ర వ్రాసే అవసరాన్ని నొక్కిచెప్పిన మొదటి వ్యక్తి. ఆయన ఇలా అన్నాడు: "మన దేశపు చరిత్రలు వ్రాసినవి ఆంగ్ల రచయితల ద్వారా మన మనసులకు బలహీనపడటం లేదు, ఎందుకంటే వారు మా పతనాన్ని మాత్రమే చెప్పేవారు. మా మర్యాదలు, ఆచారాలు, మా మతం మరియు తత్వశాస్త్రం చాలా తక్కువగా అర్థం చేసుకునే విదేశీయులు, భారతదేశం యొక్క నమ్మకమైన, నిష్పాక్షికమైన చరిత్రలను వ్రాయగలరు ... .. భారతీయులకు భారతీయ చరిత్ర రాయడం కోసం ".

భారతీయ చరిత్ర యొక్క బ్రిటీష్ రచయితలు భారతదేశ విదేశీ దండయాత్రలను అణిచివేసేందుకు ప్రయత్నించారని జాతీయవాదులు భావించారు, కుల వ్యవస్థ వంటి సామాజిక వ్యవస్థలో ప్రతికూల అంశాలు, అంటరానితత్వం, ఉన్నత విధానాలు సంబంధాలు మరియు సంస్కృత వాడకం. విదేశీయుల దండయాత్రలను భారతీయులు ఎలా నిరోధించారో,

వారు అస్థిరంగా ఉన్నారు నిరంతర ఆక్రమణ యొక్క ముఖం, అనేక శతాబ్దాలుగా పరీక్షా సమయాన్ని తట్టుకోగలిగిన సాంఘిక వ్యవస్థ యొక్క బలాన్ని మరియు తేజము, సంస్కృతం మొత్తం ఉపఖండంలో లక్షలాది మంది ప్రజలకు వేల సంవత్సరాలపాటు పూర్వం మరియు అత్యుత్తమ భాషా సంధానంగా పనిచేసినది . జాతీయుల విలువలు మరియు సంప్రదాయాలను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి జాతీయవాది చరిత్రను ఒక ఉద్దేశ్యంతో వ్రాయాలని కోరుకున్నారు జాతీయ గుర్తింపును ప్రోత్సహించే దేశం. బ్యాంకిం చంద్ర ఛటర్జీ, వలసరాజ్య ప్రభుత్వానికి చెందిన ఒక అధికారి అయినప్పటికీ, సాంస్కృతిక మరియు బలంగా ఉండాలని వాదించాడు భారతదేశంలో మత పునరుద్ధరణ. అతని "వందేమాతరం" భారతీయ జాతీయవాదం కోసం ఒక నినాదాంశం అయ్యింది.

అనేక జాతీయవాద నాయకులు సామాజిక అభివృద్ధికి ప్రత్యామ్నాయ నమూనాలను ప్రతిపాదించారు. గోఖలే దేశంలో సార్వత్రిక ప్రాథమిక విద్యను డిమాండ్ చేశారు. మహారాజాబరోడాకు చెందిన సియాజిరావ్ గైక్వార్డ్ తన రాష్ట్రంలో తప్పనిసరి ప్రాథమిక విద్యను ప్రవేశపెట్టారు. మహాత్మా గాంధీ భారతదేశం కోసం విద్య-ప్రాథమిక విద్య- విస్తృతమైన పథకం చేసింది. ఇతర జాతీయ నాయకులు విద్యను ఏర్పాటు చేశారు విద్యాసంస్థలను అందించే సంస్థలు వారి గర్వంగా రూపకల్పనకు గర్వంగా మరియు నమ్మకంగా చేస్తాయి, మరియు వారి వలసవాద నాయకులు ఎలా జీవించాలనే వాటిని నేర్పించే అధికారులు.ఇంగ్లీష్ గుమస్తా నుండి మరింత ఆరోగ్యకరమైన పౌరులకు విద్యను అందించడం నుండి దూరంగా ఉండటం ఒక ఉద్దేశ్యం స్పష్టంగా ఉందిభారతీయ పిల్లలు శారీరకంగా, మానసికంగా మరియు ఆత్మీయంగా సరిపోయేలా చేస్తాయి. స్వామి దయానంద యొక్క దయానంద్ ఆంగ్లో వేద (DAV) ఉద్యమం సామాజిక, మత మరియు విద్యా సంస్కరణలకు ప్రయత్నించే మరో ప్రత్యామ్నాయం. ఆర్య సమాజ్, మరియు బ్రహ్మో సమాజ్ ఉద్యమాలు కూడా భారతదేశంలో సామాజిక-మత సంస్కరణలను ప్రయత్నించాయి. అంతేకాకుండా,

పలువురు వ్యక్తులు కూడా ప్రత్యామ్నాయాన్ని అందించడానికి ప్రయత్నించారు కోర్టులో భారతీయ జాతీయవాదంతో విద్య.

Notes

మహాత్మా గాంధీ భారతదేశం కోసం సామాజిక మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధికి నవల నమూనాను ప్రతిపాదించారు. అతని నమూనాకు పారిశ్రామిక మరియు పశ్చిమ మార్గాల్లో ఎలాంటి ప్రదేశం లేదు. ఆయన స్వేచ్ఛా భావన కూడా ఆర్థిక మరియు సామాజిక స్వాతంత్ర్యాన్ని ఆస్వాదించింది. భారతీయ గ్రామాలను స్వయం చాలిత విభాగాల్లోకి మార్చాలనే అతని ఆలోచన ఏమిటంటే, అందరు వ్యక్తులు ఏ దోపిడీ లేకుండా గౌరవప్రదంగా జీవించాలి. స్వాతంత్ర్యం కోసం జాతీయ ఉద్యమం సామూహిక ఉద్యమంగా మారినప్పుడు, జాతీయవాదుల యొక్క సామాజిక మరియు ఆర్థిక అభిప్రాయాలు రాజకీయ శక్తి మరియు పూర్తి స్వాతంత్ర్యం కోసం డిమాండ్తో పాటు బలమైన ప్రత్యామ్నాయాలుగా మారాయి. జాతీయవాద మనోభావాలు మరియు ప్రత్యామ్నాయాలు సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశాల్లో ప్రధాన ప్రభావాన్ని చూపాయి.

చర్య-1

1. భారతదేశ ప్రజలలో మీరు గుర్తించిన కొన్ని వైవిధ్యాలను జాబితా చేయండి.

2. భారతీయుల్లో ఇటువంటి వైవిధ్యం యొక్క సవాళ్లు ఏమిటి? మరియు అవకాశాలు ఏమిటి?

3. మీ పంచాయితీ లేదా బ్లాక్ లేదా తాలూకు కోసం తాజా జనాభా లెక్కలను కనుగొనండి. మీ ప్రాంతంలో నివసిస్తున్న ప్రజల సంఖ్యను మీరు కనుగొనవచ్చు, మీ ప్రాంతంలో జనాభా పెరుగుతున్న రేటు. మీరు వారి వర్గానికి చెందినవారికి, వారి అక్షరాస్యత రేట్లు, లైంగిక సంబంధాలను మరియు వర్గాలను కూడా కనుగొనవచ్చు నిష్పత్తి, మొదలైనవి. ఈ పనిని

Notes

చేయడం తరువాత మీ ప్రాంతపు ప్రజల యొక్క చాలక్షణ / పరిస్థితుల యొక్క మీ విశ్లేషణను వ్రాయండి.

మీ ప్రోగ్రెస్ -1 ని తనిఖీ చేయండి

1.భారతదేశ చరిత్రను వ్రాయడానికి మొట్టమొదటి వ్యక్తి ఎవరు?

....

....

2. అశోకు రాతి శాసనాన్ని అర్థంచేసిన మొదటి వ్యక్తి ఎవరు?

....

....

3. భారత సర్వే ఎందుకు స్థాపించబడింది?

....

....

4. ఏ రాష్ట్ర పాలకుడు మొదటిసారి తన రాష్ట్రంలో తప్పనిసరి ప్రాథమిక విద్యను ప్రవేశపెట్టారు?

....

....

2.2.2 స్వాతంత్రం తరువాత స్వాతంత్రం యొక్క సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్య ప్రణాళిక యొక్క పరిణామం:

స్వతంత్రత బాధ్యతతో మన స్వంత వ్యవహారాలను నిర్వహించడం, స్వీయ పాలన, కొత్త ప్రజాస్వామ్యం కోసం అవసరమైన జ్ఞానం మరియు నైపుణ్యం పునాదిని సృష్టించడం, మరియు మన స్వంత విద్యా వ్యవస్థను రూపకల్పన చేయడం. సుదీర్ఘ పోరాటంలో భారత స్వాతంత్ర్యం సాధించబడింది. భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో మార్గనిర్దేశం చేసే విలువలు మరియు కొత్త ప్రజాస్వామ్యానికి ఆదర్శాలలో వ్యక్తీకరణ కనిపించింది భారత రాజ్యాంగం. ఒక సరళమైన, సమీకృత సమాజాన్ని సృష్టించే ఈ కొత్త ఆదర్శాల, మరియు స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, న్యాయం మరియు సోదరభావం యొక్క విలువలు భారతదేశం యొక్క దీర్ఘకాలిక పనితీరుతో సంబంధాలు మరియుఅనుబంధం, కులం మరియు లింగ అవగాహన, మరియు వలస అనుభవాలు. భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం కలిగింది, వేలాదిమంది సామూహిక హత్యాకాండలు మరియు హింసాత్మక అల్లర్లు కనిపించిన ఒక బాధాకరమైన విభజన. ఇప్పటికే పెళుసైన మతపరమైన సంబంధాలపై ఈ దీర్ఘకాల మచ్చలు మిగిల్చాయి. ఈ ప్రభావాల నేపథ్యంలో, దేశంలోని ప్రజాస్వామ్య కార్యక్రమంలో పాల్గొనడానికి, నాయకత్వ లక్షణాలను అభివృద్ధి చేయడానికి మరియు ఒక కొత్త సాంఘిక క్రమాన్ని విశదీకరించడానికి భారతదేశం తన పిల్లలకు అవసరమైన నైపుణ్యాలను అందించాలని నిర్ణయించింది.

స్వాతంత్ర్యం తరువాత వెంటనే ఏర్పడిన యూనివర్శిటీ ఎడ్యుకేషన్ కమిషన్ (1948-49), అన్ని సాంఘిక, విద్యా మరియు ఆర్థిక సంస్థలను పాలించే సాంఘిక తత్వశాస్త్రంతో విద్యార్థులను విద్యను పరిచయం చేయాలని సిఫారసు చేసింది. ప్రజాస్వామ్యానికి శిక్షణ ఇవ్వడం, సాంస్కృతిక వారసత్వానికి విద్యార్థుల కోసం శిక్షణ ఇవ్వడం మరియు గత మరియు ప్రస్తుత అవగాహనను అభివృద్ధి చేయడం కోసం ఇది సిఫార్సు చేయబడింది. సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ కమిషన్ (1952-53) కూడా అదే విలువలను పునరుద్ఘాటించింది,

Notes

ప్రజాస్వామ్య పౌరసత్వం మరియు నాయకత్వం అభివృద్ధి చెందింది. విద్యా విప్లవానికి అవసరం ఉందని భారతీయ విద్యా సంఘం (1964-66) భావించింది - జీవితం, అవసరాలు మరియు విద్యకు సంబంధించి అంతర్గత పరివర్తన

దేశం యొక్క ఆకాంక్షలు. ఇది సామాజిక మరియు జాతీయ సమైక్యతను బలపరిచేందుకు మరియు సాంఘిక, నైతిక మరియు ఆధ్యాత్మిక విలువలను విద్య యొక్క లక్ష్యంగా సాగు చేస్తుందని సిఫార్సు చేసింది. 1986 లో విద్యపై సమగ్రమైన నేషనల్ పాలసీని భారతదేశం రూపొందించింది. విద్యకు సంబంధించి దేశం యొక్క ఆకాంక్షలు మరియు విలువలను ప్రతిబింబిస్తుంది. విధానం రాష్ట్రాలు: "నేషనల్ సిస్టం ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ ఒక జాతీయ విద్యాప్రణాళిక ప్రణాళికపై ఆధారపడి ఉంటుంది, ఇది ఇతర విషయాలతోపాటు, సౌకర్యవంతమైన ఇతర అంశాలను కలిగి ఉంటుంది. భారతదేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్ర, రాజ్యాంగ బాధ్యతలు, జాతీయ స్థాయిని పెంపొందించుకోవటానికి అవసరమైన ఇతర విషయాలను కలిగి ఉమ్మడి ప్రధాన అంశంగా ఉంటుంది గుర్తింపు. ఈ అంశాలు విషయాలను అంతటా కనిపిస్తాయి మరియు భారతదేశం యొక్క సాధారణ సాంస్కృతిక వారసత్వం, సమీకృతత, ప్రజాస్వామ్యం మరియు లౌకికవాదం, స్త్రీ/పురుష సమానత్వం, పర్యావరణ పరిరక్షణ, సాంఘిక అడ్డంకులు తొలగించడం, చిన్న కుటుంబ నియమాల ఆచారం, మరియు శాస్త్రీయ ధోరణి యొక్క బోధన. అన్ని విద్యా కార్యక్రమాలను కఠినంగా నిర్వహిస్తారు లౌకిక విలువలతో అనుగుణంగా ".ఈ మూల విలువలు దిశను నిర్వచించాయి సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్య ప్రణాళికను తీసుకోవాలని భావిస్తున్నారు. స్వతంత్ర భారతదేశంలో సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్య ప్రణాళిక నిపుణుల దృష్టిని ఆకర్షించే సమస్యలు చాలా ఉన్నాయి. ఒక స్వతంత్ర దేశంగా భారతదేశం అనేక సమస్యలను ఎదుర్కొంది. పేదరికం, నిరక్షరాస్యత, వెనుకబాటుతనం, సామాజిక మరియు మత విభజన వాటిలో కొన్ని మాత్రమే. ఈ సమస్యలను అధిగమించడం జాతీయ ప్రాధాన్యతలకు దారితీసింది. పెరుగుతున్న ఆహారం, నిరక్షరాస్యతను నిర్మూలించడం అధికమైన జనాభా పెరుగుదల కలిగి, మరియు బాహ్య మరియు అంతర్గత

విభనల కారకాలు ఎక్కువ అయి మన ప్రజాస్వామ్యం మరియు రాజ్యాంగం యొక్క ప్రతిష్ఠాత్మకమైన ఆదర్శాలను పాటించటానికి చాలా శ్రద్ధ వహించాయి. ఈ సమస్యలన్నీ సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశానికి దారితీశాయి, విద్యార్థులు నివసించిన సమాజం యొక్క ఆందోళనలకు సరిగ్గా సున్నితమైనవి.

Notes

2.2.3 జాతీయ ఐక్యత మరియు అంతర్జాతీయ అవగాహన

భారతీయ సమాజం యొక్క గొప్పతనాన్ని దాని బహుళత్వంలో ఉంది. విభిన్న భాషల్లో మాట్లాడే వివిధ రకాల భాషలు, వేర్వేరు ప్రదేశాల్లో వేర్వేరుగా వేర్వేరు ప్రదేశాల్లో పూజించడం, వేర్వేరు పద్ధతుల్లో, వేర్వేరు భావజాలాలు, వివిధ వర్గాలకు చెందినవి, వేర్వేరు ఆసక్తులు, సంపాదన చాలా భిన్నమైన ఆదాయాలు.భారతీయ ప్రజలలో ఏకత్వం అనే భావనను పెంపొందించడం ముఖ్యమైన వస్తువులలో ఒకటి. జాతీయ సమైక్యత మరియు భావోద్వేగ సమైక్యతతో భారతదేశంలో చరిత్రకు తగినంత పాఠాలు ఉన్నాయి. గట్టిపట్టుదలతో స్వాతంత్ర్యం సంపాదించారు మరియు ఐక్యత దెబ్బతినలేదు. విదేశీ శక్తులు విభజించటడిన భారతదేశాన్ని ఓడించటానికి ఇది ఎల్లప్పుడూ సులభం. సాంఘిక మరియు జాతీయ సమైక్యతను పటిష్టపరిచే ది ఇండియన్ ఎడ్యుకేషన్ కమీషన్ (1964-66) విద్య యొక్క ప్రధాన లక్ష్యాలలో ఒకటిగా.

సాంఘిక మరియు భావోద్వేగ సమైక్యతను బలపరిచేటప్పటికి, భారత ప్రజలలో భావోద్వేగ సమైక్యతను సమానంగా బలపరచటం ముఖ్యమైనది. ఏకత్వం మరియు స్వభావం యొక్క భావాలను ప్రజలు వారి విషయంలో, వారి సమాజం, భావజాలం లేదా ఆదాయంతో సంబంధం లేకుండా, దేశానికి సంబంధించినవాటిని మరియు వారి గాత్రాలు వినిపించినప్పుడు మాత్రమే వస్తారు. దేశం యొక్క విషయాల్లో పాల్గొనడానికి ఒక అవగాహన అంచు నుండి ప్రజలను నిర్దిష్టానికి తెస్తుంది. మీరు సాంఘిక, ఆర్థిక మరియు అభివృద్ధిని కలిపితే ఏకత్వం అనే భావనతో ఏకమవుతున్నారని మీరు అనుకుంటారా? మన

Notes

ప్రజలలో వెనుకబడిన మరియు బలహీనమైన విభాగాల కోసం ఇక్కడ వారి ముఖ్యమైన చిక్కులున్నాయా? నేటి జాతీయ సమన్వయానికి ఎలాంటి బెదిరింపులు ఉన్నాయి? మీరు ప్రజలలో ఏకత్వం భావనను బలహీనపరుస్తున్న దేశంలో బలగాలు ఉన్నాయా? చాలా మంది వేర్పాటువాద బృందాలు ప్రస్తుతం దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో పనిచేస్తున్నాయి. ఈ దోషపూరిత గ్రూపులు స్వార్థపూరిత ఆసక్తి నుండి మతపరమైన ద్వేషం వరకు విదేశీ శ్రావ్యత వరకు వివిధ ఉద్దేశాలను కలిగి ఉండవచ్చు. ఈ శక్తులు భారతీయ సమాజంలోనే రాచపుండు లాగా పనిచేస్తాయి, అందుచేత గుర్తించబడి, తొందరపాటు లేకుండా ఉండాలి. మతతత్వం, కులతత్వం, వేర్పాటువాదం, ప్రాంతీయవాదం, ఆర్థిక అభివృద్ధిలో ప్రాంతీయ అసమతుల్యత, ఆదాయంలో అసమానత, సంపన్నులు మరియు పేద ప్రజల మధ్య ఉన్న అంతరం మరియు విస్తరించడం అనే భావన ఈ శక్తులలో కొన్ని. మీరు మరింత కనుగొనవచ్చు.

సాంఘిక శాస్త్రాలు జాతీయ సమన్వయాన్ని బలోపేతం చేయడానికి ఏమి చెయ్యగలవు? జాతీయ ఐక్యత యొక్క పురికొల్పును బోధించడానికి సాంఘిక శాస్త్రం చాలా శక్తివంతమైన క్రమశిక్షణగా సమగ్రతను మరియు ఐక్యతగాను భావిస్తారు. మరియు సమగ్రత. ఇది జాతీయ ఐక్యత యొక్క ప్రాముఖ్యతకు అభ్యాసకులను సున్నితమైనదిగా చేస్తుంది, సమస్యకు చారిత్రక దృక్పధాన్ని ఇస్తాయి మరియు జాతీయ గుర్తింపు మరియు ఐక్యత యొక్క విలువైన చిహ్నాల గురించి బోధిస్తుంది. విద్యపై జాతీయ విధానం (1986) పేర్కొంది భారతదేశ ఉమ్మడి సాంస్కృతిక వారసత్వం, భారత స్వాతంత్ర ఉద్యమం చరిత్ర, రాజ్యాంగపరమైన బాధ్యతలు మరియు జాతీయ గుర్తింపును పెంపొందించడానికి అవసరమైన ఇతర విషయాలు, అభ్యాసకుల మధ్య కలయికను సృష్టించగలవు. జాతీయ బోధన చరిత్ర మరియు జాతీయ భూగోళశాస్త్రం దేశం యొక్క సన్నిహిత అవగాహనను అభివృద్ధి చేస్తాయి. సాంఘిక శాస్త్రాలు అభ్యాసకుల మధ్య జాతీయ సమైక్యతను చర్చించడం మరియు ప్రచారం చేసే బాధ్యతలను కలిగి ఉండాలి. జాతీయ సమైక్యతకు సంబంధించి అంతర్జాతీయ అవగాహన అనే భావన ఉంది. మేము జీవిస్తున్నారు ప్రపంచీకరణ యుగంలో. దేశాలు

మరియు దేశాలు ఒంటరిగా నివసిస్తున్నారు లేదు. నేడు మానవజాతి ఎదుర్కొంటున్న అనేక ప్రధాన సమస్యలు పాత్రలో జాతీయత కావు; వారు ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలు మరియు దేశాలు అనుభవించిన ప్రపంచ పరిమాణాలను కలిగి ఉంటారు. అంతర్జాతీయ అవగాహన లేకపోవటం ప్రపంచ యుద్ధాలకు రెండుసార్లు ప్రపంచ యుద్ధాలకు దారితీసింది, ఫలితంగా భారీగా ప్రాణనష్టం, ఆస్తి మరియు మానవ విలువలను కోల్పోయింది. ప్రపంచ ప్రజలందరికీ, దేశాలలోనూ అవగాహన మరియు సహకారం సాధించడంలో మానవజాతి ఆత్మవిశ్వాసం కలిగి ఉండదు. మానవ హక్కులు మరియు మానవ అభివృద్ధి సమస్యలు వ్యక్తిగత దేశాలకు మాత్రమే మిగిలి ఉండటానికి చాలా ముఖ్యమైనవి.

సామాజిక శాస్త్రాలు మెరుగైన ప్రపంచ సరళి కోసం అభ్యాసకుల మనస్సుల్లో సానుకూల దృక్పథాలను సృష్టించగల సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటాయి, ఇక్కడ ప్రజలు మానవజాతికి ముందు సవాళ్లను ఎదుర్కొంటారు మరియు అన్ని ఇతర ప్రజల ఆందోళనలను కలిగి ఉంటారు. బోధన ప్రపంచ భూగోళ శాస్త్రం మరియు ప్రపంచ చరిత్ర మొత్తం ప్రపంచంలోని విద్యార్థుల మధ్య సుపరిచితుల జ్ఞానాన్ని తీసుకురాగలవు. ప్రపంచ చరిత్రలో శాంతి, సహకారం, అవగాహన, పరస్పర గౌరవం, భాగస్వామ్య భావాలు, మరియు సామూహిక ప్రయత్నాలు యొక్క ప్రాముఖ్యతను అభినందించడానికి ప్రస్తుత తరం కోసం ప్రపంచ చరిత్రలో తగినంత పాఠాలు ఉన్నాయి. పరస్పర సంప్రదింపులు మరియు అంతర్జాతీయ సహకారం కోసం ప్రపంచం ఇప్పటికే అంతర్జాతీయ సంస్థల అవస్థాపనను సృష్టించింది. పిల్లలు ఈ అంతర్జాతీయ సంస్థలకు మరియు వారు ఆడుతున్న పాత్రలకు బహిర్గతమవుతాయి. అంతర్జాతీయ శాంతి, సహకారం, అవగాహన, పరస్పర గౌరవం, భాగస్వామ్య భావాలు, మరియు సామూహిక ప్రయత్నాల ప్రాముఖ్యతను అభినందించడానికి ప్రస్తుత తరం కోసం ప్రపంచం చరిత్రలో తగినంత పాఠాలు ఉన్నందున, అభివృద్ధి చెందుతున్న అంతర్జాతీయ పరిస్థితి గురించి వారు తెలుసుకోవాలి. వారు సంపూర్ణత గురించి కూడా తెలుసుకోవాలిఅభివృద్ధి చెందుతున్న సవాళ్లతో వ్యవహరించడానికి వేర్వేరు ప్రపంచ సంస్థాగత

విధానం. జాతీయ సమైక్యత మరియు అంతర్జాతీయ అవగాహన యొక్క ఆందోళనలు సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్య ప్రణాళికలో ప్రతిబింబించాయి.

2.2.4 లౌకికవాదం మరియు కులతత్వము:

భారతదేశం యొక్క బహుళసాంస్కృతికత దేశంలో సాధించిన వేర్వేరు మతాలు గురించి మాట్లాడేటప్పుడు మళ్లీ ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంది. మేము ఎల్లప్పుడూ అనేక నమ్మకాలు మరియు భావజాలాల సంప్రదాయాలను కలిసి అభివృద్ధి చెందాయి. అనేక మత విశ్వాసాలు ప్రజల మద్దతు మరియు సహనంతో ఈ దేశంలో పుట్టుకొచ్చింది మరియు అభివృద్ధి చెందింది మరియు ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలకు కూడా వ్యాపించింది. అనేక ఇతర నమ్మకాలు ఇతర ప్రాంతాల నుండి ఈ భూమికి వచ్చాయి మరియు ఆమోదం మరియు ప్రాధాన్యతను చూరగొన్నాయి. దేశ మంతటా గొప్ప సంప్రదాయం కలిగి ఉంది. ప్రజలు వేర్వేరు మత విశ్వాసాల పండుగలను కలిసి జరుపుకుంటారు. కానీ ప్రజలలో సమస్యలు ఎన్నడూ లేవు వివిధ మతాలు చెందిన. మేము ఈ సమస్యలను చర్చించి, అక్కడ ఉన్న సమస్యలను పరిష్కరించాలి.

చర్య-2

మన యొక్క దేశంలో అభ్యసిస్తున్న వివిధ మతాల జాబితాను రూపొందించండి మరియు జాతీయ జనాభా గణన సమాచారాన్ని ఈ పద్ధతిలో అమలు చేసే జనాభా యొక్క నిష్పత్తుల నుండి తెలుసుకోండి మతాలు.

భారతదేశం యొక్క రాజ్యాంగం స్పష్టంగా భారతదేశం ఒక లౌకిక దేశం అని చెపుతుంది. కానీ భారత మతాతీత అన్ని మతాలు నుండి దూరం దూరంగా ఉండటమే కాకుండా, అన్ని మతాలు సమానంగా పరిగణిస్తుండడమే కాకుండా ఇతర లౌకికవాద విధానాలకు భిన్నంగా లౌకిక నమ్మకాల నుండి వేరుగా ఉంటాయి. భారతీయ లౌకికవాదం అనాగరికమైనది కాదు.

అజ్ఞానం కారణంగా ఉందా? ఇది విభజన మరియు జాతీయ వ్యతిరేక శక్తుల కుతంత్రాల కారణంగా ఉందా? కొంతమంది సమూహాల ద్వారా విభజన అజెండాలు దాగి ఉన్నాయని, ఇది మళ్ళీ మతపరమైన సమస్యలను తెచ్చి, మతపరమైన భావాలను రేకెత్తిస్తుందా? మతపరమైన కోరికలను ఉత్తేజపరిచే సామర్థ్యానికి ఏయే సమస్యలున్నాయి? అన్యమత మరియు మతమార్పిడులు, "ఇతర అభిప్రాయాల" యొక్క అసహనం మరియు చిన్న వ్యక్తిగత ఆసక్తులు అటువంటి విషయాల హృదయంలో ఉండవచ్చు. ఈ సమస్యలు మరియు ఆందోళనలు దేశ భవిష్యత్ పౌరులతో బహిరంగంగా చర్చించబడాలి. మీరు పిల్లలతో ఇటువంటి సమస్యలను చర్చించడానికి మార్గాలను గురించి ఆలోచించగలరా, తద్వారా వారు హేతుబద్ధమైన మరియు విసుగు స్థితి నుండి సమస్యలను స్వీకరిస్తారా?

చర్య-3

1. సాంఘిక సమైక్యతను బలోపేతం చేయడానికి ఆర్థిక, సామాజిక కార్యక్రమాలు సహాయపడే మార్గాల్లో కొన్నింటిని జాబితా చేయాలా?

2. భారతదేశ ఐక్యత మరియు సమగ్రతను బలహీనపరిచే అన్ని వేర్వేరు శక్తులను జాబితా చేయండి.

3. జాతీయ సమన్వయాన్ని ప్రోత్సహించేందుకు విద్యార్థులను పాఠశాలలో చేపట్టే కొన్ని కార్యకలాపాలను జాబితా చేయండి. జాతీయ రోజులు పాటించవచ్చా?

4.జాతీయ సమైక్యత మరియు సమగ్రత సాంఘిక శాస్త్రంలో ఉన్న విషయాల జాబితాను రూపొందించండి.

5. అంతర్జాతీయ సంస్థల మరియు సంస్థల గురించి మరియు వాటి పనితీరు గురించి సమాచారాన్ని సేకరించండి. UNO,

UNESCO, UNICEF, WTO, ICJ, WHO, FAO, UNO,

6. యు.ఎస్.ఒ. డే, లేదా ప్రపంచ పరియావరణ దినం వంటి అన్ని అంతర్జాతీయ / ప్రపంచ దినాల జాబితాను సిద్ధం చేసుకోండి. పాఠశాల సంవత్సరాంతటా మీ పాఠశాలలో ఈ రోజులను ఎలా జరుపుకోవాలో / పరిశీలించాలనే ప్రణాళికను సిద్ధం చేయండి.

Notes

7. మీ ప్రాంతంలోని మతపరమైన మంటలు ఎన్నడూ ఊహిస్తున్నారా. మీరు మరియు మీ విద్యార్థులు కలిగి ఉన్న అన్ని మతపరమైన భావాలు చర్యల గురించి ఆలోచించండి.

మీ ప్రోగ్రెస్ -2 తనిఖీ చేయండి

1. రాజ్యాంగ విలువల జాబితా సాంఘిక శాస్త్రాల వలన విద్యార్థులను దృడపరుస్తుంది.

....

....

2. ప్రజాస్వామ్యం? శిక్షణ అందించడానికి ఏ విద్యా కమిషన్ సిఫారసు చేసింది.

....

....

3. ఏ విద్యా సాక్షాధార పత్రం జాతీయ బోధనా ప్రణాళిక గురించి మాట్లాడింది, ఏది ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉంటుంది?

....

....

4. మానవాళి సంక్షేమం కోసం పనిచేస్తున్న కొన్ని అంతర్జాతీయ సంస్థలకు పేర్లు.

....

....

2.2.5 సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్యప్రణాళిక ప్రభావం ఏ తక్కువ స్థాయిలో ఉంది.

Notes

చివరికి, చాలామంది, ప్రత్యేకంగా మార్క్సిస్ట్ ధోరణులతో ఉన్న వారు, సమాజంలో మరియు చరిత్రలో ఉన్నత స్థాయి సభ్యుల పాత్రను ప్రారంభించారు. ఈ కాని ఉన్నత సభ్యులను 'తక్కువ స్థాయి' అని పిలుస్తారు - ఉపజాతి మరియు ప్రపంచీకరణ మరియు సాంఘిక నిర్ధారణకు వ్యతిరేకంగా ప్రత్యేకంగా పోరాడుతున్న నిరపాయమైన మరియు అణచివేత వ్యక్తులు (లు) ను సూచించడానికి సాంఘిక మరియు చారిత్రక సందర్భాల్లో ప్రారంభ 1980 నాటి నుండి ఈ పదం ఎక్కువగా ఉపయోగించబడింది. ఈ పదం తక్కువ వర్గాలను, అణచివేత, తక్కువస్థాయి శ్రేణిని సూచిస్తుంది. క్రింద నుండి చరిత్రను చూస్తున్న దృక్పథం, బ్రిటీష్ లేదా భారత జాతీయవాదులు వ్రాసిన చరిత్రలో ఉన్న ఉన్నతాధికారులను సరిదిద్దడానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఇది ప్రయత్నిస్తుంది ఆధిపత్యం-అధీన సంబంధం అధ్యయనం. సబ్లార్న్ స్కూల్ అఫ్ మైండ్ లో చరిత్ర, ఎకనామిక్స్ మరియు సాంఘిక శాస్త్రాల అధ్యయనంలో ఎంతో దోహదపడింది మూడవ ప్రపంచ దేశాలు. ప్రవీణుడు కోణం క్రింద నుండి ఒక ప్రతిస్పందనస్వాతంత్ర్య పోరాటానికి సహ్ చరిత్రలో అన్ని క్రెడిట్లను తీసుకోవాలని కోరుకునే ఎలైట్ సమూహాల ఆధిపత్య శక్తి. శాంటల్ తిరుగుబాటు (1855), చంపారన్ సత్యాగ్రహ (1917-18) మరియు బర్డోలీ సత్యగయ్య (1928) వంటి రైతుల ఉద్యమాలు ఉపలబ్ధాంతర చర్యలు వారి హక్కులను డిమాండ్ చేయడం మరియు వాటి హక్కులను నొక్కి చెప్పడం వంటివిగా చూడవచ్చు. ఈ ఉద్యమాలు ప్రాథమికంగా కొత్త భూమి ఆదాయ వ్యవస్థ మరియు వలసవాద పాలన యొక్క అణచివేత ఆర్థిక విధానాల వలన జరిగింది. రైతులు అది తీసుకోకపోయినా వారు అణచివేతకు, దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశారు.భారతదేశం లాంటి దేశంలో ఉపప్రాన వర్గాలకు చెందిన ప్రజలు జనాభాలో పెద్ద సంఖ్యలో ఉన్నారు. మా జనాభాలో అలాంటి పెద్ద విభాగాన్ని వదిలేసి, పరిమితమై, అణచివేసినట్లయితే పరిణామాల గురించి ఆలోచించండి. మీరు అటువంటి పరిస్థితి అభివృద్ధి సమస్యలకు ముఖ్యమైన ప్రభావాలను కలిగి ఉంటుందని మీరు భావిస్తున్నారా? సాంఘిక

మరియు జాతీయ విధానంలో ఈ బహుళ సమూహాలను చేర్చకపోతే ప్రజాస్వామ్యం విజయవంతం కాగలదా? సమాజం, అభివృద్ధి ఎలా సంబంధించి సబ్లార్న్ కోణం ముఖ్యమైన సహకారం చేసింది మరియు పాలన సమస్యలు చూడాలి. ఈ మనుష్యుల స్వరాల విని ఎలా వినబడుతుందో పరిశీలించడానికి కూడా ప్రయత్నిస్తుంది. ఈ దృక్పథం అధికారుల యొక్క ఆధిపత్య ధోరణిని అధికారాన్ని కలిగి ఉండటాన్ని తిరస్కరిస్తుంది- భవితవ్యం, ప్రవీణుడు యొక్క భవితవ్యం నియంత్రించడానికి శక్తి. ఈ సమస్యలను ఉపప్రాణుల దృక్కోణాల నుండి పరిశీలిద్దామని కోరింది. తాము తమ గురించి మాట్లాడనివ్వండి. నిర్వచనంలో ఉపవిభాగాలు అయినప్పటికీ, వాటి స్వరాలు నిశ్శబ్దంగా ఉన్నాయి, ఇప్పుడు ఉంది

Notes

వారి దృక్పథాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకున్నాయి. మేము సబ్లెర్న్ వ్యూ పాయింట్లను పట్టించుకోకపోతే మరియు సున్నితముగా విఫలమైతే సమాజం యొక్క మన అవగాహన అసంపూర్ణంగా ఉంటుంది ఈ దృక్పథం గురించి విద్యార్థులు.

2.2.6 లింగం, కులం మరియు గిరిజన దృష్టికోణం:

అన్ని దేశాల, పురుషులు మరియు స్త్రీలకు అన్ని రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల అక్షరాస్యత రేట్లు చూపించే క్రింది పట్టికను అధ్యయనం చేయండి.

టేబుల్ 2.1: అక్షరాస్యత రేటు భారతదేశంలో: జనాభా గణన 2011

రాష్ట్రం	ఆల్ పర్సన్స్	మగ	మహిళ
అండమాన్ దీవులు	86.3%	90.1%	81.8%
ఆంధ్రప్రదేశ్	67.7%	75.6%	59.7%
అరుణాచల్ ప్రదేశ్	67.0%	73.7%	59.6%

అస్సాం	73.2%	78.8%	67.3%
బీహార్	63.8%	73.5%	53.3%
చత్తీస్గఢ్	86.4%	90.5%	81.4%
చత్తీస్గఢ్	71.0%	81.5%	60.6%
చండీగఢ్	77.7%	86.5%	65.9%
దాద్రా నాగర్ హవేలీ	77.7%	86.5%	65.9%
డామన్ డయ్యూ	87.1%	91.5%	79.6%
ఢిల్లీ	86.3%	91.0%	80.9%
గోవా	87.4%	92.8%	81.8%
గుజరాత్	79.3%	87.2%	70.7%
హర్యానా	76.6%	85.4%	66.8%
హిమాచల్ ప్రదేశ్	76.6%	85.4%	66.8%
జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్	68.7%	78.3%	58.0%
జార్ఖండ్	67.6%	78.5%	56.2%
కర్ణాటక	75.6%	82.8%	68.1%
కేరళ	93.9%	96.0%	92.0%

లక్షద్వీప్	92.3%	96.1%	88.2%
మధ్యప్రదేశ్	70.6%	80.5%	60.0%
మహారాష్ట్ర	82.9%	89.8%	75.5%
మణిపూర్	79.8%	86.5%	73.2%
మేఘాలయ	75.5%	77.2%	73.8%
మిజోరం	91.6%	93.7%	89.4%
నాగాలాండ్	80.1%	83.3%	76.7%
ఒరిస్సా	73.5%	82.4%	64.4%
పుదుచ్చేరి	86.5%	92.1%	81.2%
పంజాబ్	76.7%	81.5%	71.3%
రాజస్థాన్	67.1%	80.5% 52.7%	52.7%
సిక్కిం	82.2%	87.3%	76.4%
తమిళనాడు	80.3%	86.8%	73.9%
త్రిపుర	69.7%	79.2%	59.3%
ఉత్తరప్రదేశ్	69.7%	79.2%	59.3%
ఉత్తరాఖండ్	79.6%	88.3%	70.7%

Notes

పశ్చిమబెంగాల్	77.1%	82.7%	71.2%
భారతదేశం	74.04%	82.14%	65.46%

(ఆధారము: భారతదేశ జనాభా లెక్కలు, 2011)

మీరు ఈ పట్టికను చూస్తే మీరు అక్షరాస్యత మధ్య అంతరాన్ని కనుగొంటారు

వేర్వేరు రాష్ట్రాల్లో మగ, ఆడవారి ధరలు.

మహిళలు మా జనాభాలో దాదాపు సగం ఉన్నారు. భారతీయ సమాజం తల్లి ఆరాధనను దెబ్బతీసినప్పటికీ, మహిళలతో చికిత్స మొత్తం దేశంలో ఆ అండతో సమానంగా లేదు. మీరు జనాభా గణన నుండి కనుగొనవచ్చు

ఏ గుంపులో అయినా, సాధారణ లేదా షెడ్యూల్డ్ కుల లేదా షెడ్యూల్డ్ తెగకు చెందిన స్త్రీలు తమ పురుషుల కంటే తక్కువ అక్షరాస్యులు. భారతదేశంలోని లింగ నిష్పత్తిని మళ్లీ మహిళల సంఖ్య తగ్గుతుందని మీరు గుర్తించారు. భారతదేశంలో రాజకీయ ప్రక్రియలో మహిళల భాగస్వామ్యం మగవారి కంటే తక్కువగా ఉంటుంది; ఎన్నికైన వారి సంఖ్య

ప్రతినిధులు చాలా తక్కువగా ఉన్నారు; మరియు ఎక్కువగా ఆస్తి మగ యొక్క పేరు లో ఉంది. మహిళల వివిధ సామాజిక అంశాలలో మిస్ ట్రీట్మెంట్స్ భారతదేశంలో సాధారణం. మన నాగరిక నగరాల్లోని రహదారులు కూడా వారికి చాలా సురక్షితమైనవి కావు. వారి ఇళ్లలో వారి భద్రత మరియు సంక్షేమం కూడా అంతరించిపోయి దేశీయ వ్యతిరేకంగా ఒక చట్టం హింస ఈ దేశంలో తీవ్రతతో అమలు చేయవలసి వచ్చింది. మహిళలకు సమానమైన చికిత్స మరియు గౌరవం మరియు వారి సాధికారత మరియు స్వేచ్ఛపై కేవలం తగినంత ధ్యానం గురించి మాట్లాడటం పైన చెప్పిన వాస్తవాల నుండి చూడవచ్చు. పరిస్థితులు వాస్తవానికి సంభవించినప్పుడు, వాటిని ప్రతికూల పరిస్థితిలో ఉంచాలి, ఇతర సెక్స్ యొక్క

ఆసక్తిని కాపాడుకుసేందుకు సానుకూలంగా చర్య తీసుకోవాలి. సాంప్రదాయ భారతీయుల మగ శిశువుల ముసుగు, భారతీయ తల్లులు కూడా ఆడవారికి వ్యతిరేకంగా పరిస్థితిని వంచించారు.

లింగ నిష్పత్తి (1000 మగవారికి ఆడ సంఖ్య)

భారతదేశం కోసం

భారతదేశం	బీహార్	ఛత్తీస్గఢ్	జార్ఖండ్	ఒడిశా	పంజాబ్	ఉత్తర ప్రదేశ్	మీ రాష్ట్రం
940	916	991	947	978	893	908	కనుగొనండి

(ఆధారము: భారతదేశ జనాభా లెక్కలు, 2011)

ప్రపంచంలోని ఆధునిక స్థాయి ప్రజాస్వామ్య దేశంలో ప్రపంచంలోని "అభివృద్ధి చెందిన" స్థితిని ప్రకటించినప్పుడు ఈ పరిస్థితి భారత్ వంటిది కాదు. పరిస్థితి భారతీయుల మధ్య ఒక దృక్పథ మార్పును కోరుతుంది. సాంఘిక మార్పును తీసుకురావటానికి లా అండ్ ఫోర్స్ అనర్హమైన మార్గములు. సోషల్ సైన్సెస్ ఒక విషయం మరియు మీరు ఒక సోషల్ సైన్సెస్ ఉపాధ్యాయుడు వంటి మీరు అభ్యాసకులు ఇటువంటి అభినయించు తగ మార్పులు తీసుకురావడానికి చాలా చేయవచ్చు. సామాజిక శాస్త్రాలు భవిష్యత్ పౌరులను సున్నితీకరించాలి పాఠ్య ప్రణాళికలో లింగ సమానత్వం వంటి అంశాలకు భారతదేశం. భారతదేశ చరిత్ర మరియు సమాజానికి కొన్ని శ్రేష్ఠమైన మహిళల కృషిని మాత్రమే చర్చించడం సరిపోదు. సమాజంలో సమగ్ర భాగంగా మహిళల సమస్యలకు మా దృష్టిని నిలబెట్టడం అవసరం, సామాజిక సంక్షేమం మరియు పురోగతి, వారి దేశం యొక్క ఆర్థిక వ్యవస్థలో వారి భాగస్వామ్యం మరియు ఆస్తి, ఈక్విటీ, గౌరవం మరియు గౌరవం. ఒక ముఖ్యమైన విషయం బాలిక పిల్లల విద్య. స్వాతంత్ర్యం తరువాత మహిళల అక్షరాస్యత

Notes

పెరుగుతోంది. బాలికలు నాణ్యమైన విద్య కోసం ఏర్పాట్లు చేయడం ద్వారా విద్యలో లింగ సమానత్వం సాధించడానికి మైదానంలో మరింత అవసరాలను చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

భారతదేశంలో వెనుకబడిన కులాలు అనేక సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ, మతపరమైన హక్కులను కోల్పోయాయి. కుల అధిక్రమం యొక్క దిగువ భాగంలో, వారు పేదరికం, అవమానం, దోపిడీలు ఎదుర్కొన్నారు. భారత సమాజం యొక్క సమకాలీన నిర్మాణం వెనుకబడిన కులాల ఆధిపత్యం కొనసాగింది. ఈ రోజు అవసరం వెనుకబడిన కులాల వాడకాన్ని బలోపేతం చేయడం హేతుబద్ధమైన మరియు విమర్శనాత్మక ఆలోచనకు వారి స్వంత భావజాలం మరియు సామర్థ్యాలు. వెనుకబడిన కులాల పని మరియు రాజకీయాల్లో ప్రవేశం మరియు నాయకత్వం కోసం అవసరమైన వారి సామర్థ్యాలు మరియు లక్షణాలను అభివృద్ధి చేయడం కూడా అవసరం. వెనుకబడిన కులాల స్వీయ-గౌరవం మరియు గౌరవనీయ జీవనశైలికి కూడా ఆశలను కల్పించాలి, దీనిలో సాంప్రదాయ పద్ధతులు సాంప్రదాయ పద్ధతులకు చోటు ఉండవు. ఈ చర్యలు మరియు పురోగతులు క్రింద నుండి రావాలి - వెనుకబడిన కులాల నుండి తాము అర్థవంతమైన పరివర్తన ప్రక్రియను కలిగి ఉంటాయి. వేల సంవత్సరాల వివక్ష మరియు అణచివేతకు మించిపోయేందుకు మేల్కొలుపు మరియు సంభావ్యతను సృష్టించేందుకు విద్య అనేది చాలా ముఖ్యమైన మార్గంగా చెప్పవచ్చు. "ఎస్సీల విద్యా కేంద్రం కేంద్ర దృష్టి అభివృద్ధి అన్ని రంగాలలోనూ, అన్ని రంగాలలోనూ మరియు అన్ని స్థాయిల్లోనూ SC-జనాభా లేనివారితో సమానంగా ఉంటుంది మరియు గ్రామీణ మగ, గ్రామీణ స్త్రీ, పట్టణ పురుష మరియు పట్టణ మహిళ "(NPE, 1986).

పట్టిక 2.3: షెడ్యూల్ కుల మరియు షెడ్యూల్ తెగలు లో అక్షరాస్యత

స్టేట్స్	షెడ్యూల్డ్ కులం		షెడ్యూల్డ్ తెగ	
	అన్ని వ్యక్తులు	స్త్రీలు	అన్ని వ్యక్తులు	స్త్రీలు
బీహార్	28.5	15.6	28.2	15.5
ఛత్తీస్గఢ్	64.0	49.2	52.1	39.3
జార్ఖండ్	37.6	22.5	40.7	27.2
ఒడిషా	55.5	40.3	37.4	23.4
యుపి	46.3	30.5	35.1	20.7
భారతదేశం	54.69		47.10	

విప్లవాత్మక సాంఘిక పరివర్తన కొరకు పోరాటంలో విద్య ఒక శక్తివంతమైన ఆయుధంగా ఉంది. వెనుకబడిన కులాల పిల్లలు పాత వయస్సును విచ్ఛిన్నం చేయాలి విద్య మరియు క్రియాశీలక విద్య ప్రక్రియలో పాల్గొనడం ద్వారా ఆర్థిక అడ్డంకులు. విద్య మానసిక మేల్కొలుపు మరియు సాంఘిక మరియు నైతిక రూపకల్పనకు దారితీయాలి

Notes

మనస్సాక్షి. విద్య కూడా తక్కువస్థాయి స్థితి మరియు మనస్సు యొక్క స్థితి అధిగమించటానికి ఒక సాధనంగా ఉంది. ఈ ప్రజల సంస్కృతి, భాష మరియు జ్ఞానానికి కరికులం సున్నితంగా ఉండాలి. వెనుకబడిన కుల విద్యార్థులకు అతను / ఆమె తన పొరుగు మరియు సంస్కృతికి పాఠశాలల్లో చదివేదాని గురించి తెలుసుకునే అవకాశం ఉంది. ఇతనికి, అతను కలిగి ఉంటే పరాయీకరణ మరియు తక్కువతనము ఒక సూక్ష్మ భావన అభివృద్ధి చెందుతాడు ఆమె / అతనిని తిరస్కరించు మరియు ఆమె / అతనిని అతనిని అందజేసిన ఏదో అంగీకరించాలి ఆధిపత్య సమూహాలు.

షెడ్యూల్డ్ తెగలు భారతదేశ జనాభాలో గణనీయమైన సంఖ్యలో ఉన్నారు. సాంప్రదాయకంగా, వారు వారి స్వంత భాషలతో మరియు విభిన్న సంస్కృతులతో స్వతంత్ర జీవితాలను గడిపారు. చాలామంది గిరిజనులు తమ సొంత భాష కలిగి ఉన్నారు, భాష అయినా కూడామాత్రమే మాట్లాడే ఒకటి. వారి స్వంత ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు మరియు విలువ కూడా ఉన్నాయి వ్యవస్థలు. ఈ గిరిజనులకు తమ సొంత జ్ఞాన చట్రం కూడా ఉంది. ప్రకృతి యొక్క వారి అంతరంగ జ్ఞానం వాటిని ప్రత్యేకంగా చేస్తుంది; వారు ప్రకృతితో సన్నిహిత సంబంధంలో ఉంటారు మరియు పర్యావరణంలోని ఇతర అంశాలకు అనుగుణంగా ఉంటారు. వీరిలో చాలామంది బ్రిటీష్ వారి భూమి మరియు సంస్కృతిని రక్షించడానికి పోరాడారు, వీటిలో సంతల్ తిరుగుబాటు 1855 లో మరియు బిర్సా ముండా యొక్క నాయకత్వంలో తిరుగుబాటు మాత్రమే కొన్ని ఉదాహరణలు.

గిరిజన నివాసాలు ఎక్కువగా కష్టతరమైన భూభాగాలలో మరియు కొండ ప్రాంతాలుగా ఉండటంతో, ఆధునిక పారిశ్రామిక మరియు రాజకీయ కేంద్రాల నుండి వారు ఎక్కువగా నివసించారు, ఇది వారికి స్పష్టమైన ప్రతికూల పరిస్థితుల్లో ఉంది.

వారి వేర్వేరు భాషలకు వారి పిల్లలకు అదనపు భారం చాలు, వారు మరొక భాషలో విద్యను స్వీకరిస్తారు, వారికి సాధారణంగా విదేశీయులు ఉంటారు. వారి సొంత సంస్కృతి మరియు సంప్రదాయాలు పాఠశాల పాఠ్యాంశాలలో మరియు పాఠ్య పుస్తకాలలో అరుదుగా ప్రాతినిధ్యం వహించటం, వారి పాఠశాల విద్యను తక్షణం నేర్చుకోలేని గిరిజన అభ్యాసకుల సమస్యకు జోడించబడ్డాయి పరిసరాలు. "నేషనల్ ఎ పాలసీ ఆన్ ఎడ్యుకేషన్" (1986) ఇలా చెబుతుంది: "గిరిజనుల యొక్క గొప్ప సాంస్కృతిక గుర్తింపు గురించి వారి అవగాహనను

సృష్టించేందుకు విద్య యొక్క అన్ని దశలలో పాఠ్య ప్రణాళిక రూపొందించబడుతుంది. చరిత్ర, సంస్కృతి, పర్యావరణం మరియు అభివృద్ధి యొక్క గిరిజన దృక్పథాలను చర్చించటానికి సాంఘిక శాస్త్రం అత్యంత సముచిత విషయం.

చర్య – 4

1. జనాభా లెక్కల సమాచారం నుండి భారతదేశంలో మరియు మీ రాష్ట్రంలో లింగ నిష్పత్తిని (1000 మగవారికి మహిళల సంఖ్య) కనుగొనండి.
2. షెడ్యూల్డ్ కులాలు, షెడ్యూల్డ్ తెగలు మరియు ఇతర సాధారణ కులాల అక్షరాస్యత రేట్లు పోల్చండి. సాధారణ, షెడ్యూల్డ్ కుల, మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగ జనాభాలో పురుషుల యొక్క స్త్రీల అక్షరాస్యత రేట్లు పోల్చండి. మీరు ఏమి గమనిస్తారు? విద్యాపరంగా వెనుకబడినవాటిని మీరు ఏ బృందాలు భావిస్తారు?
3. మీరు అన్ని బృందాలుగా విద్యాపరంగా వెనుకబడినవాటిగా పరిగణించే ఒక ఏక సమూహం?
4. షెడ్యూల్డ్ కుల మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగ జనాభా అత్యధిక సాంద్రత కలిగిన రాష్ట్రాలను తెలుసుకోండి. రాష్ట్రాల ఆర్థిక మరియు అభివృద్ధి పరిస్థితులకు సంబంధించి ఇతర రాష్ట్రాలకు అనుగుణంగా పెద్ద షెడ్యూల్డ్ కుల మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగ జనాభాతో మీరు ఏమనుకుంటున్నారు? ఏం చేస్తావు మీరు మీ అధ్యయనం నుండి వచ్చారా? మీ విద్యార్థులు మరియు సహోద్యోగులతో మాట్లాడటానికి మరియు చర్చించడానికి మీ ముగింపులు ఉంచండి.
5. జనాభా లెక్కల సమాచారం యొక్క మీ అధ్యయనం ఆధారంగా, భారతదేశంలో అత్యంత ప్రమాదకరమైన గుంపును గుర్తించండి.

Notes

మీ ప్రోగ్రెస్ -3 ని తనిఖీ చేయండి

1.ఎవరు subalterns ఉన్నాయి?

....

....

2.చరిత్ర నుండి సబ్మార్డర్ ఉద్యమాన్ని పేరు పెట్టండి.

....

....

3. ఏ బృందం అత్యంత వెనుకబడిన వర్గానికి చెందిన అక్షరాస్యత రేట్లను పరిశీలిస్తుందా?

....

....

ప్రపంచీకరణ యొక్క యుగంలో మనము జీవిస్తున్నాము. ప్రపంచంలోని ప్రజలు మరియు దేశాల మధ్య వయస్సులో అంతర్-అనుసంధానిత మరియు పరస్పర సంబంధం కలిగి ఉంటారు. మెరుగైన రీతులు రవాణా మరియు కమ్యూనికేషన్ ప్రపంచంలోని ప్రజలను మరియు ప్రదేశాలు దగ్గరగా తెచ్చాయి. నేడు ప్రజలు మరియు సమాజాలు ఎదుర్కొనే అనేక సవాళ్లు అంతర్జాతీయంగా ఉన్నాయి ప్రకృతి లో. ఉదాహరణకి పర్యావరణ ఆందోళనలు ప్రపంచంలోని అన్ని ప్రజలందరికీ ఎదురుకాబడతాయి. పర్యావరణ పరిరక్షణ, పర్యావరణ కాలుష్య నియంత్రణ మరియు పర్యావరణ వనరుల న్యాయమైన ఉపయోగం అన్ని ప్రజల మరియు సమాజాల వ్యాపారం. మొత్తం మానవ జాతికి సంబంధించిన అంశాలపై అనేక ఇతర సమస్యలు ఉన్నాయి వాణిజ్యం మరియు వాణిజ్యం, అంతర్జాతీయ శాంతి, దేశాల మధ్య విభేదాలు మరియు ఆయుధాల నియంత్రణ, తీవ్రవాదం, పెద్ద ఎత్తున సునామీ వంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాలు మొదలైనవి.

విజ్ఞాన పాఠ్యప్రణాళిక ఇప్పుడు, అటువంటి ప్రపంచ సమస్యల గురించి విద్యార్థులకు తెలిసే బాధ్యత.

ఆధునిక యుగంలో మానవాభివృద్ధి, జీవిత నాణ్యత మరియు మానవ హక్కులు కూడా ప్రపంచ అంశాలను సంపాదించాయి. ప్రపంచంలోని ఒక భాగంలో అభివృద్ధి ఇప్పుడు ఇతర భాగాలను ప్రభావితం చేస్తుంది. ప్రపంచంలోని పౌరులందరికీ జీవిస్తున్న ప్రజలకు ఏం జరుగుతుందో ప్రపంచ పౌరులు ఇప్పుడు ఆందోళన చెందుతున్నారు. వీటితోపాటు, ఈక్విటీ, స్వేచ్ఛ, న్యాయం, లింగం మరియు జాతుల ఈక్విటీ వంటి అనేక మానవ విలువలు పరిమితం కావు ఏదైనా సమాజం. ఈ సమస్యలకు సమాజాల్లోని చాలా సమావేశాలను పరిష్కరించాల్సి ఉంటుంది. వివిధ దేశాలలో సోషల్ సైన్సెస్ కరికులం ఈ సమస్యలను ప్రతిబింబిస్తుంది. ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో సోషల్ సైన్సెస్ పాఠ్యాంశానికి ఏమి జరుగుతుందో పరిశీలించడానికి మనం చూద్దాం. ప్రభావాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి దక్షిణాఫ్రికా ఉదాహరణను తీసుకుందాం సాంఘిక శాస్త్రాల మీద అంతర్జాతీయ సమస్యల గురించి. దక్షిణ ఆఫ్రికా యొక్క సవరించిన జాతీయ పాఠ్య ప్రణాళికలో ఎనిమిది ప్రధాన ప్రాంతాలలో సాంఘిక శాస్త్రాలు ఉన్నాయి. సాంఘిక శాస్త్రం, సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక మరియు పర్యావరణ సందర్భం మరియు ప్రజల వైఖరులు, విలువలు మరియు నమ్మకాలు వంటి ప్రజల మధ్య మరియు ప్రజల మధ్య మరియు పర్యావరణం మధ్య సంబంధాలను నేర్చుకోవడం. చరిత్ర మరియు భూగోళశాస్త్రం యొక్క భావనలు, నైపుణ్యాలు మరియు ప్రక్రియలు; పర్యావరణ విద్య మరియు మానవ హక్కుల విద్య ఈ ప్రాంతం యొక్క సమగ్ర భాగాలు. సాంఘిక శాస్త్రం నేర్చుకోవడం ప్రాంతం అభ్యాసకులు తెలుసుకోవడానికి మరియు వారు ఎలా నేర్చుకుంటారు మరియు విజ్ఞానాన్ని ఎలా నిర్మించారో ఆందోళన చెందుతున్నారు. విద్యార్థులు సమాజంలో మరియు పర్యావరణం గురించి సమాధానాలు తెలుసుకోవడానికి ప్రోత్సహిస్తారు మరియు వారు జీవిస్తున్న పర్యావరణం గురించి తెలుసుకోవచ్చు. సాంస్కృతికంగా వైవిధ్యమైన మరియు మారుతున్న సమాజంలో

నిర్మాణాత్మకంగా పాల్గొనడానికి వీలుండే సమాచారం, క్లిష్టమైన మరియు బాధ్యతగల పౌరుల అభివృద్ధికి ఈ అభ్యాస ప్రాంతం దోహదం చేస్తుంది. ఇది ఒక సరళమైన మరియు ప్రజాస్వామ్య సమాజానికి అభివృద్ధికి దోహదపడే అభ్యాసకులను కూడా సిద్ధం చేయగలదని భావిస్తున్నారు. దేశం యొక్క భవిష్యత్తు ఆర్థిక మరియు సాంఘిక అసమానతలను (జాత్యహంకారం మరియు సెక్సిజంతో సహా) ఎదుర్కోవడం మరియు సవాలు చేయడం ద్వారా జాతి వివక్ష మరియు భవిష్యత్తు నిర్మించడం ద్వారా ఎలా ప్రభావితమవుతుందనే దానిపై అవగాహన పెంపొందించే లక్ష్యంతో పాఠ్య ప్రణాళిక ఉంది.

సాంఘిక శాస్త్రాలలో కరిక్యులర్ భాగాలు చరిత్రలో గతంలో మరియు ప్రస్తుతంలో దర్యాప్తు చేయడానికి విచారణ నైపుణ్యాలు; భూగోళ శాస్త్రంలో కీలక ప్రక్రియలు; అంతర్ ప్రజల మధ్య, పర్యావరణం మరియు వనరులు; చారిత్రక వివరణ నైపుణ్యాలు; స్థానిక, జాతీయ మరియు ప్రపంచ స్థాయిలో అభివృద్ధి సమస్యలపై క్లిష్టమైన విశ్లేషణ: రాజ్యాంగ ఆధారంగా విలువలు; మానవ హక్కులు మరియు పర్యావరణ సమస్యలు.

ఈ పాఠ్య ప్రణాళిక అభ్యాసకులు వివిధ సమస్యలను అన్వేషించాలని కోరుకుంటాడు- జాతి, లింగం, తరగతి; జెనోఫోబియా, జెనోసైడ్ మరియు ప్రభావం గతంలో మరియు ప్రస్తుతంలో ఉన్నాయి. వనరులు, వనరులు, రాజకీయ శక్తి, లింగ సంబంధాలు, ప్రభావము, మరియు ప్రజల జీవితాల మీద ఉన్న ప్రభావం, గతంలోని మరియు ప్రస్తుతం ఉన్న శక్తి సంబంధాలను పరిశీలి 0 చడమే కరికులం. ఇది ప్రపంచవ్యాప్తంగా దక్షిణాఫ్రికా మరియు పౌరులు ఎదుర్కొంటున్న సాంఘిక, నైతిక, ఆర్థిక మరియు నైతిక సమస్యలపై అవగాహన కలిగి ఉండాలి.

2.2.8 జాతీయ స్థాయి వద్ద సాంఘిక శాస్త్రంలో కరిక్యులంలో వర్తమాన ఆలోచన మరియు పద్ధతులు:

నేషనల్ కరికులం ఫ్రేమ్వర్క్ (NCF) 2005 సామాజిక శాస్త్రాలకు వివరణాత్మక పథకాన్ని పేర్కొంది. సాంఘిక శాస్త్రాలు సమాజం యొక్క విభిన్న ఆందోళనలను కలిగి ఉంటాయి మరియు వీటిలో a చరిత్ర, భూగోళ శాస్త్రం, రాజకీయ శాస్త్రం, ఆర్థిక శాస్త్రం, సామాజిక శాస్త్రం మరియు మానవ శాస్త్రం నుండి వచ్చిన విస్తృత కంటెంట్. పాఠ్యప్రణాళిక విద్యార్థుల అవగాహనను విమర్శనాత్మకంగా అన్వేషించడం మరియు తెలిసిన సామాజిక వాస్తవికతను ప్రశ్నించడం ద్వారా లక్ష్యం చేస్తుంది. ఇది సాంఘిక, సాంస్కృతిక, మరియు విశ్లేషణాత్మక నైపుణ్యాలను పెరుగుతున్న పరస్పర ప్రపంచానికి సర్దుబాటు చేయడానికి, మరియు రాజకీయ మరియు ఆర్థిక వాస్తవాలు. సామాజిక శాస్త్రాలు ప్రకారం, ఒక బాధ్యత తీసుకుంటారు NCF (2005), "మానవ విలువలు, అవి స్వేచ్ఛ, విశ్వాసం, పరస్పర గౌరవం, మరియు విద్యార్థులలో క్లిష్టమైన నైతిక మరియు మానసిక శక్తిని సృష్టించడం శక్తి, ఈ విలువలను బెదిరించే సామాజిక శక్తులకి అప్రమత్తం చేస్తాయి ".

సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్యప్రణాళిక ప్రస్తుతం అభివృద్ధి సమస్యలను నొక్కిచెప్పింది. "ఈ సమాజంలో మరియు సమానత్వం యొక్క సమానత్వం, న్యాయం మరియు గౌరవం వంటి అంశాల వంటి సూత్రప్రాయమైన పరిమాణాన్ని అర్థం చేసుకోవటానికి ఇది ముఖ్యమైనది కాదు. ఈ 'అభివృద్ధికి' దోహదపడే వ్యక్తుల పాత్ర తరచూ అధిక ప్రాధాన్యతనివ్వడం జరిగింది, "NCF (2005) రాశారు. "పౌరసత్వానికి బదులుగా, రాజకీయ శాస్త్రాన్ని ఉపయోగించడం సూచించబడింది. పౌరసత్వం భారతదేశ పాఠ్యప్రణాళికలో వలసరాజ్యాల కాలంలో రాజ్ వైపు భారతీయులలో 'అవిశ్వాసాన్ని' పెంచే నేపథ్యంలో కనిపించింది. విధేయత మరియు విధేయతపై దృష్టి పెడుతూ పౌరసత్వం యొక్క ముఖ్య అంశాలు.

రాజకీయ శాస్త్రం పౌర సమాజం సున్నితమైన, ప్రశ్నావళిని, ఉద్దేశపూర్వక, మరియు పరివర్తన పౌరులు "(NCF, 2005). స్థానిక అవగాహనలతో జాతీయ దృక్కోణాన్ని సమతుల్యపరచడం మరియు పరిణామాల గురించి జాతీయ చరిత్రను నేర్పించడానికి సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్య ప్రణాళికలో అవసరమయిన భావన ఉంది ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో. ఇది స్థానిక, జాతీయ మరియు ప్రపంచ పరిస్థితుల మరియు అవగాహనల సమగ్ర అభిప్రాయాన్ని సృష్టిస్తుంది. ఇప్పుడు పాఠ్య ప్రణాళిక, సమకాలీన సమస్యలను, భారతీయ సమాజం మరియు ప్రజల సమస్యలను ఎదుర్కోవలసి ఉంది పర్యావరణ కాలుష్యం, జనాభా సమస్యలు, జాతీయ సమైక్యత, పేదరికం, నిరక్షరాస్యత, బాల మరియు బంధిత కార్మికులు, బహుళత్వం మరియు మార్పు, లింగం, తరగతి మరియు కుల ఈక్విటీ మొదలైనవి.

ఇది పిల్లల ఆరోగ్యానికి మరియు మార్పుల సామాజిక అంశాలకు సంబంధించిన ఆందోళనలను కూడా పరిష్కరించాల్సి ఉంటుంది తల్లిదండ్రులు, పీర్ గ్రూప్, వ్యతిరేక లింగం మరియు సాధారణంగా వయోజన ప్రపంచములతో సంబంధాలు మార్చుకోవడం వంటి కౌమారదశలో వారిలో సంభవించే పరిణామాలు. దిప్రపంచ పోటీల సవాళ్లను ఎదుర్కొనేందుకు ప్రమాణాలను రూపొందించడానికి పాఠ్య ప్రణాళిక అవసరం. ఎగువ ప్రాథమిక దశలో, "చరిత్ర భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో, ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో సంఘటనలు లేదా పరిణామాలపై విభాగాల గురించి పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది. భూగోళ శాస్త్రం పర్యావరణం, వనరులు మరియు వివిధ స్థాయిల్లో అభివృద్ధికి సంబంధించిన సమస్యలకు సంబంధించిన సమతుల్య దృక్పథాన్ని అభివృద్ధి చేయగలదు ప్రపంచానికి స్థానికం. రాజకీయ శాస్త్రంలో, స్థానిక, రాష్ట్ర మరియు కేంద్ర స్థాయిలో ప్రభుత్వాల నిర్మాణం మరియు కార్యక్రమాలకు విద్యార్థులు ప్రవేశపెడతారు మరియు పాల్గొనే ప్రజాస్వామ్య విధానాలు. ఆర్థిక అంశానికి విద్యార్థులు ఎనేబుల్ చేస్తారు కుటుంబం, మార్కెట్

మరియు రాష్ట్రం వంటి ఆర్థిక సంస్థలను గమనించండి. ఈ ఇతివృత్తాలకు ఒక బహుళసాంస్కృతిక పద్ధతిని సూచించే విభాగం కూడా ఉంటుంది "(NCF, 2005).

Notes

ప్రస్తుతం పాఠ్యపుస్తకాలు పాఠ్యపుస్తకాలు భావనను మరింత సూచనాత్మకంగా మాత్రమే బోధిస్తున్నవిగా మార్చడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. అభ్యాసకులకు జ్ఞానం మరియు నైపుణ్యాలను సంపాదించడానికి సహాయం చేయడానికి బోధన అభ్యాస విధానాలు పునరుజ్జీవింపబడాలి ఇంటరాక్టివ్ ఎన్విరాన్మెంట్. సాంఘిక శాస్త్రాలు ప్రోత్సహించే పద్ధతులను అనుసరించాలి సృజనాత్మకత, సౌందర్యం, మరియు క్లిష్టమైన దృక్పథాలు, మరియు పిల్లలు సమాజంలో జరుగుతున్న మార్పులను అర్థం చేసుకునేందుకు గత మరియు ప్రస్తుత సంబంధాల మధ్య సంబంధాలను ఏర్పరుస్తాయి. సమస్య పరిష్కారం, నాటకీకరణ మరియు పాత్ర నాటకాలు కొన్నింటిని అమలు చేయగలిగిన అన్వేషణ వ్యూహాల క్రింద ఉన్నాయి. ఫోటోగ్రాఫులు, పటాలు మరియు పటాలు, మరియు సహ ఆడియో-దృశ్య పదార్థాల యొక్క అధిక వనరులను టీచింగ్ ఉపయోగించాలి పురావస్తు మరియు భౌతిక సంస్కృతుల ప్రతిరూపాలు. నేర్చుకోవడం ప్రక్రియ మరింత పాల్గొనడానికి, కేవలం సమాచారాన్ని చర్చా నుండి పంపిణీ అవసరం ఉంది మరియు చర్చ. అభ్యాసకు ఈ విధానం సాంఘిక వాస్తవికతలకు సజీవంగా ఉన్న అభ్యాసకుడు మరియు ఉపాధ్యాయుని రెండింటినీ ఉంచాలని భావిస్తోంది. బోధనా విధానము తెరిచి ఉండాలి. ఉపాధ్యాయులు తరగతిలోని సాంఘిక వాస్తవికత యొక్క వివిధ కోణాలను చర్చించవలసి ఉంటుంది, మరియు తాము మరియు అభ్యాసకులలో స్వీయ-అవగాహన పెంచుకోవడం కోసం పని చేయాలి.

Notes

చర్య-5

1. భారతదేశం మరియు దక్షిణాఫ్రికా యొక్క సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్యప్రణాళికల మధ్య సమాంతరాలను తీయడం మరియు దేశాలలో ఇటువంటి అంశాలు మరియు సమస్యలను తెలుసుకోవడం?

2. భారతదేశంలో సోషల్ సైన్సెస్ కరికులం లో చేర్చవలసిన అన్ని సమస్యల మరియు ఆందోళనల జాబితాను రూపొందించండి.?

3. భారతదేశంలో సోషల్ సైన్సెస్ పాఠ్యాంశానికి కొత్త బోధనా పద్ధతులు ఏమిటి?

మీ ప్రోగ్రెస్ -4 ను తనిఖీ చేయండి.

1. దేశాలలో చాలా సాధారణమైన కొన్ని సమస్యలను జాబితా చేయండి.
2. 2. దక్షిణాఫ్రికా విద్యాప్రణాళిక అధ్యయనం యొక్క సాంఘిక శాస్త్రం అభ్యాస ప్రాంతం ఏమిటి?
3. ఎన్సిఎఫ్ 2005 నాటికి సివిసిస్ స్థానంలో ఏ పేరు సూచించబడింది?
4. 4. NCF ప్రకారం, 2005, ప్రస్తుత పాఠ్యాంశాల్లో పాఠ్య పుస్తకాల భావనను మార్చడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ఏ మార్పు సిఫార్సు చేయబడింది?

2.3 మనం మొత్తము సమ్మేళనం చేద్దాం:

అనేక అభివృద్ధులు మరియు ప్రభావాలు సాంఘిక శాస్త్రాల పాఠ్య ప్రణాళిక యొక్క సంవత్సరానికి, కంటెంట్ మరియు పరిణామాలకు దోహదపడ్డాయి. ఈ కాలంలో సామాజిక శాస్త్రాలు ఒక అంశంగా పరిచయం చేయబడ్డాయి, ఈ కాలంలో అనేక అభివృద్ధులు దాని పాఠ్య ప్రణాళికను ప్రభావితం చేశాయి. ఈ కాలంలో సామాజిక శాస్త్రాల పాఠ్యాంశాల్లో శాశ్వత ప్రభావాన్ని మిగిల్చింది భారతదేశ చరిత్రను, భారతీయ ఉప ఖండం, భారతీయ జనాభా

జనాభా గణన, ఆంగ్ల విద్యా వ్యవస్థ పరిచయం, మొదలైనవిభారతీయ చరిత్ర, సంస్కృతి మరియు సమాజంలో ప్రతికూల అంశాలు, మరియు యూరోపియన్ సంస్కృతి యొక్క ఆధిపత్యం ద్వారా బ్రిటీష్ వారి నాగరికతను ఒక నాగరిక శక్తిగా బ్రిటీష్ ప్రయత్నించింది. వలసవాద పాలనలో భారతదేశం గుండా నడిచే జాతీయవాద భావన బ్రిటీష్ సన్నాహక ప్రత్యామ్నాయ ప్రత్యామ్నాయ విషయాలను ప్రతిపాదించింది మరియు సోషల్ సైన్సెస్ కరికులంను ప్రభావితం చేయడంలో విజయం సాధించింది.

స్వాతంత్ర్యం తరువాత కొత్త విలువలు మరియు ఆకాంక్షలు భారత రాజ్యాంగంలో ప్రతిబింబం కనిపించాయి. సామ్యవాదం, లౌకికవాదం, స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, న్యాయం, మరియు వంటి విలువలు కొత్త సాంఘిక శాస్త్ర పాఠ్యాంశాల్లో సోదరభావం వ్యక్తీకరణను కనుగొంది. కొత్త సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్య ప్రణాళిక వైవిధ్యం, జాతీయ సమైక్యత, అంతర్జాతీయ అవగాహన, పర్యావరణం, అభివృద్ధి మొదలైన అంశాల గురించి కూడా గమనించింది. ఉపజాతి, లింగం, కులం మరియు గిరిజన దృక్పథాలు ఎల్లప్పుడూ భారతీయ సమాజం దృష్టిని ఆకర్షించాయి. ఈ విషయాలు సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్యప్రణాళికను కూడా ప్రభావితం చేశాయి. దక్షిణాఫ్రికా సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్యప్రణాళిక సోషల్ సైన్సెస్ పాఠ్య ప్రణాళికలో మరొక దేశంలో ఏమి జరుగుతుందో మాకు అర్థం చేసుకుంటుంది. రెండు బహువచనా దేశాల సామాజిక ఆందోళనలు ఎలా సమానంగా ఉన్నాయో చూడటం మరియు ఈ రెండింటి యొక్క సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్య ప్రణాళికలో ఎలా ఆందోళనలు ఉన్నాయి. భారతదేశంలో సోషల్ సైన్సెస్ కరికులం లో ప్రస్తుత జాతీయ ఆలోచనా విధానాన్ని విద్యావంతులైన జాతీయ మరియు సాంఘిక సమస్యలను విద్యార్థులను తయారు చేయడం పై బోధన మరియు అభ్యాసం చేయడానికి కొత్త పద్ధతులను ప్రస్తావిస్తుంది మా సొసైటీ వారి సొంత జ్ఞానం మరియు అవగాహన నిర్మించడానికి.

2.4 మీ వికాసం ను పరిశీలించుటకు సమాధానాలు:

Notes

మీ ప్రోగ్రెస్ -1 ని తనిఖీ చేయండి

1. జేమ్స్ మిల్

2. జేమ్స్ ప్రిన్సెప్.

3. దేశం అన్వేషించడానికి మరియు మ్యాప్ చేయడానికి.

4. బరోడా మహారాజ సియాజిరావు గైక్వార్డ్

మీ ప్రోగ్రెస్ - 2 తనిఖీ చేయండి

1. ప్రజాస్వామ్యం, లౌకికవాదం, సామ్యవాదం, స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, న్యాయం మరియు సోదరభావం.

2. సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ కమిషన్, 1948-49.

3. విద్యపై జాతీయ విధానం, 1986.

4. UNO, UNESCO, UNICEF, మొదలైనవి

మీ ప్రోగ్రెస్ - 3 ని తనిఖీ చేయండి

1. ఉపప్రమాణాలు అట్టడుగు మరియు అణగద్రొక్కబడిన ప్రజలను (లు) సూచిస్తాయి.

2. సంతాల్ తిరుగుబాటు (1855) / చంపారన్ సత్యాగ్రహ (1917-18) / బర్డోలీ సత్యగరియా (1928).

3. గిరిజన ఆడవారు.

మీ ప్రోగ్రెస్ - 4 ను తనిఖీ చేయండి

1. ఎన్విరాన్మెంట్, ట్రేడ్ అండ్ కామర్స్, మానవ హక్కులు, సమానత్వం మొదలైనవి.

2. సాంఘిక శాస్త్రం నేర్చుకోవడం ప్రాంతం ప్రజలు మధ్య అధ్యయనాలు సంబంధాలు, మరియు ప్రజలు మరియు పర్యావరణం మధ్య, సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక మరియు పర్యావరణ సందర్భం మరియు ప్రజల వైఖరులు, విలువలు మరియు నమ్మకాలు.

3. పొలిటికల్ సైన్స్.

4. టెక్స్ట్ బుక్స్ కేవలం మరింత వివరణాత్మకంగా ఉండటం నుండి మార్చాలి సూచనాత్మక.

2.5 సూచించిన పఠనము మరియు సూచనలు:

- డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్, ప్రిటోరియా, సౌత్ ఆఫ్రికా (2002). సవరించిన జాతీయ పాఠ్య ప్రణాళిక ప్రకటన R-9 (పాఠశాలలు), సామాజిక శాస్త్రాలు.
- అతని తూర్పు మరియు పశ్చిమ శిష్యులు (2000). స్వామి వివేకానంద జీవితం, 2 వాల్యూమ్లు. (కలకత్తా: అద్వైత ఆశ్రమా.
- నేషనల్ పాలసీ ఆన్ ఎడ్యుకేషన్, 1986.
- NCERT (2005). నేషనల్ కరికులం ఫ్రేమ్వర్క్ 2005. న్యూఢిల్లీ: NCERT.
- సెనెవిరత్న, అనురాధ. (1994). కింగ్ అశోక మరియు బౌద్ధమతం. నండి, శ్రీలంక: బౌద్ధ ప్రచురణ సంఘం.
- సెన్సస్ ఆఫ్ ఇండియా, 2011
- http://asi.nic.in/asi_aboutus_history.asp
- థామస్ బాబింగ్టన్ మకాలే, "మినిట్ ఆన్ ఎడ్యుకేషన్," ఇన్ ఇండియన్ ఐస్: ది లివింగ్ ట్రెడిషన్, డోనాల్డ్ J. జాన్సన్, (న్యూ యార్క్: CITE బుక్స్, 1992).

Notes

2.6 యూనిట్ మరియు అభ్యాసం:

క్రింది ప్రశ్నలకు జవాబులివ్వండి.

1. సామాజిక శాస్త్రాల పాఠ్య ప్రణాళికను ప్రభావితం చేసిన కాలనీల కాలంలో వివిధ అభివృద్ధులను చర్చించండి?
2. సామాజిక శాస్త్రాల పాఠ్యాంశాల్లో చేర్చిన వివిధ రాజ్యాంగ విలువల మరియు ఆదర్శాల గురించి క్లుప్తంగా వివరిస్తుంది.
3. మీరు ఉపనది దృక్పథాన్ని ఎందుకు ముఖ్యమైనదిగా భావిస్తారు?
4. మీరు ఉపనది దృక్పథాన్ని ఎందుకు ముఖ్యమైనది భావిస్తున్నారా?
5. గిరిజన సమాజాలను మార్చి, అదే సమయంలో వారి సంస్కృతిని కాపాడుకోవచ్చా?
6. సాంఘిక శాస్త్రం పాఠ్యాంశానికి జాతీయ సమైక్యత మరియు అంతర్జాతీయ అవగాహన యొక్క అంతరాలు ఏమిటి?
7. దక్షిణాఫ్రికా సామాజిక శాస్త్రాల పాఠ్యాంశాల్లో ముఖ్యమైనవిగా పరిగణించబడుతున్న విలువలు మరియు సమస్యలు ఏమిటి? ఈ విలువలు మరియు సమస్యలకు భారతదేశానికి ప్రాముఖ్యత ఉందా?
8. భారతదేశంలో సోషల్ సైన్సెస్ కరికులం విద్యార్థులు విద్యార్థులను అభ్యసించడానికి ప్రయత్నించే విలువలు ఏమిటి?
9. భారతదేశంలో సాంఘిక శాస్త్రాలలో నూతన బోధన అభ్యాస విధానాలను వివరించండి.